

Oslo biskop
og
Oslo bispedømmeråd

Årsmelding 2021

Oslo, 11. mars 2022

I Ledernes beretning

II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

III Årets aktiviteter og resultater

A. Året 2021 i tall og statistikk

B. Omtale av måloppnåelse

1. *Gudstjenesteliv: «Samle flere til livsnære gudstjenester...»*

1. Oppslutning om gudstjenesten
2. Justert ordning for hovedgudstjenesten
3. Kirkelige vielser
4. Kirkelige gravferder
5. Spesialprestetjenesten
6. Samisk kirkeliv
7. Inkluderende kirkeliv
8. Døvekirken
9. Forsvarets tros- og livssynskorps

2. *Dåp og trosopplæring:*

«Tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne...»

1. Oppslutning om dåp
2. Oppslutning om trosopplæringstiltakene
3. Oppslutning om konfirmasjon

3. *Kunst og kultur: «Gi kunst og kultur rom i kirkene våre...»*

1. Deltakere på konserter og kulturarrangement
2. Åpne kirker
3. Pilegrimsarbeid
4. Kirkebyggene

4. *Kirke og samfunn: «Vise kristen tro og holdning, lokalt og globalt...»*

1. Menighetenes diakonale arbeid
 - (1) Diakonal betjening
 - (2) Sykehjemstjenesten
 - (3) Fængselspresttjenesten
 - (4) Ventil
 - (5) Studentprestetjenesten
 - (6) Kirke på gata
 - (7) Grønne menigheter

2. Et krysskulturelt samfunn
 - 1) Fremtiden bor hos oss
 - 2) Tros- og livssynsdialog
 - 3) Kirkelig dialogsenter
3. Kirke i verden
 - 1) Migrantmenigheter
 - 2) Menighet og misjon (SMM)
 - 3) Samarbeid med kirken i Sør-Afrika (ELCSA)
 - 4) Samarbeid med kirken i Palestina (ELCJHL)
4. Digitalt nærvær
5. Synlighet i det offentlige rom
6. Samarbeid med skoler og barnehager
5. **Rekruttering og frivillighet: «Inspirere flere til å delta i kirkelig arbeid...»**
 1. Rekruttering til vigslede stillinger
 2. Frivillig tjeneste i kirken
 3. Trivsel i jobben
 4. Tilbud for unge i menighetene styrkes
 - 1) Lokalt ungdomsarbeid
 - 2) Diakonal satsing blant unge
 - 3) Ungdomstinget
 - 4) MER i Ila
6. **Bemanning – presteskap og administrasjon:
«Videreutvikle kirken som en demokratisk og velfungerende organisasjon...»**
 1. Demokratisk og velfungerende organisasjon
 2. Ny kirkelig organisering
 3. Administrative kostnader
- C. FNs bærekraftsmål
- D. Biskopens virksomhet

IV **Styring og kontroll i virksomheten**

- A. HMS og arbeidsmiljø
- B. Likestilling
- C. Mislighetsrisiko

V **Vurdering av fremtidsutsikter**

VI **Årsregnskap**

I – Ledernes beretning

Årsberetningen viser at pandemien også i 2021 har påvirket aktiviteter og resultater. I 2020 kunne vi melde at soknene i Oslo bispedømme hadde «grepet digitale muligheter, flyttet arrangement ut av kirkebyggene og møtt mennesker via andre kanaler». Den offensive holdning overfor nedstengninger og antallsbegrensninger fortsatte i 2021, men prostenes årsrapporter røper også en slitenhet i pandemiens andre år. Mange opplevde at arbeidet gikk tyngre, og vi finner igjen begrepet «digital trøtthet». Savnet av fysiske møter og fellesskap ble mer merkbart. Samtidig har digitale muligheter åpnet nye rom som kan utvikles videre og utfylle tradisjonelle arbeidsformer.

Å få flere åpne kirker har vært en viktig ambisjon og satsing de siste årene. Det er derfor gledelig å erfare flere kirker har åpnet sine dører under pandemien. I perioder med strenge restriksjoner kunne vi i 2021 tilby åpne kirker i gudstjenestetiden – flere steder med musikk, lystenning, mulighet for samtale og tilbud om nattverd. Ikke minst er det lange tradisjoner for å åpne kirkene Allehelgensdag. Kirker i tilknytning til gravplass, er særlig godt besøkt, og 86 minnemarkeringer denne dagen i fjor høst samlet til sammen 7 241 deltakere. En arbeidsgruppe har arbeidet strategisk for å åpne flere kirker på dag- og kveldstid, og en kartlegging har vist at åpne kirkerom bidrar til eierskap til kirken, lavere terskel og positiv omtale. Flere opplever kirken som et frirom. Gruppen har drøftet spørsmål også om den åpne kirkes teologi, og tar sine refleksjoner videre våren 2022.

Frivillighet har vært et satsingsområde i flere år, men tall viser en nedgang i antall registrerte frivillige i løpet av pandemien. Ved inngangen til Frivillighetens år 2022, utfordres mange sokn til å skape nye arenaer der frivillige kan medvirke. I tillegg vil vi revitalisere gamle arenaer, som å gjøre konfirmanter til ledere, koke kaffe for eldre eller være vakt i en åpen kirke. Høsten 2020 ble det utlyst utdanningsstipend for ansatte som ønsket å delta på studium i frivillighetsledelse ved VID. 16 studenter fullførte kurset i mai 2021 og har siden bidratt som kursledere i prostiene.

Kirkemusikerne har vært viktige bidragsytere gjennom pandemien. I motsetning til mange andre i kunst- og kulturverdenen, har de vært fast ansatt, og bidratt i de kirkelige handlinger som har latt seg gjennomføre. De har endret arbeidsform til det digitale, når det har vært nødvendig, og lagt til rette for kor- og konsertvirksomhet, når det har vært mulig. Det er dessuten positivt at menighetsråd, og andre brukere av kirkerommet, har kunnet søke på statlige stimuleringsmidler for å få dekket reduserte eller bortfall av billettinntekter. Formidling av kunst og kultur gjennom strømming av gudstjenester og konserter har vært viktig, og høsten 2021 kom et oppsving i fysiske arrangementer, etter hvert også julekonserter, inntil nye, strenge restriksjoner ble pålagt samfunnet i desember.

I samarbeid med KULT, Senter for kunst, kultur og kirke, ble *Påske og Pasjon* realisert i en koronatilpasset form gjennom produksjon og formidling av skjønnlitterære tekster. Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival lyktes med å gjennomføre en omfangsrik og svært vellykket digital versjon av sin festival.

Oslo bispedømme omfatter syv prostier, og i tillegg fører Oslo biskop tilsyn for Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK) og Døvekirken. Ved utgangen av 2021, var 35 feltprester i tjeneste i Forsvaret, i tillegg til fire feltprester som skulle tiltre i 2022. I november ble det signert en samarbeidsavtale mellom Forsvaret og de tros- og livssynssamfunn som bidrar med feltprester eller tilsvarende til FTLK. Oslo biskop signerte på vegne av Den norske kirke.

Med bakgrunn i et prøveprosjekt med enhetlig organisering og ledelse i Døvekirken, vedtok Kirkerådet i desember å endre navn på det tidligere Døvekirkenes Fellesråd til Døves kirkeråd. Døves kirkeråd har et helhetlig ansvar for å bidra til videreutvikling av alle deler av Døvekirkenes virksomhet. Endringen har til hensikt å videreutvikle Den norske kirkes tilbud på tegnspråk.

Oslo bispedømmeråd tok i 2021 nye initiativ for å styrke det samiskspråklige tilbudet. Det ble kjøpt inn nordsamiske bibler og salmebøker til alle kirkene i bispedømmet, og biskopen oppfordret prester og andre til å bruke samiskspråklige ledd i gudstjenesten. Det ble gjort fremstøt overfor Kirkerådet og Borg bispedømmeråd for å komme videre i arbeidet med samisk prest eller diakon for våre områder.

Bispedømmerådet har også ønsket å legge til rette for særlig engelskspråklige gudstjenester. En samarbeidsavtale ble inngått med Oslo International Church (OIC) og Det norske misjonsselskap. OIC tilbyr jevnlig engelskspråklige gudstjenester i Hasle kirke, og vi finner faste *Evensongs* i Trefoldighetskirken. I kirker i hele bispedømmet forekommer det stadig elementer av engelsk og andre språk i gudstjenestene, når det for eksempel dukker opp flerspråklige dåpsfamilier.

Oslo bispedømme står i en særstilling i den nye norske krysskulturelle virkeligheten. Hos oss var 47 prosent av befolkningen medlem av Den norske kirke ved utgangen av 2021, mens tallet for kirken på landsbasis var 67 prosent. For Oslo by er medlemsandelen i noen bydeler så lav som en femdel.

En ny lov om tros- og livssynssamfunn ble satt ut i livet 1.1.2021, og i den anerkjennes betydningen av tro og livssyn. Vi er en majoritetskirke, også når medlemsandelen er under 50 prosent. I kraft av vår historie, posisjon og størrelse, forventer vi av oss selv, at vi tar et spesielt ansvar. Oslo bispedømmeråd vil være en aktiv og lyttende bidragsyter, «og aldri forsikne seg, i nærsynthet på egen rolle», som Kirkerådets leder, formulerte seg under Kirkemøtet.

La oss nevne noen eksempler på krysskulturelle bidrag i 2021:

Oslo bispedømmeråd avtalte i fjor å etablere *Forandringshuset* i Ellingsrud kirke, sammen med KFUK-KFUM, Ellingsrud og Furuset menighet og Kirkelig fellesråd i Oslo. Kirkelig dialogsenter Oslo (KDO) videreførte også sitt arbeid med blant annet Dialogpilotene, trass i pandemien, og i den åpne perioden om høsten, inviterte KDO og Muslimske dialognettverk et førtitalls prester, diakoner, imamer og andre ledere i kirken og moskeene til erfaringsdeling, middag og felles engasjement for dialog.

Kirken i Oslo var aktivt til stede også i opprettelsen av Oslo STL (Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn) i oktober 2021. Representanter for Oslo biskop var involvert i ledelsen av interimsstyret, og etter stiftelsesmøtet, også i ledelsen av det nyvalgte styret. På visitas i Bryn, møtte biskopen Bærum tros- og livssynsforum (BTL) i Noor-moskeen på Skui. I Asker fortsatte 14 tros- og livssynssamfunn sine uformelle dialogmøter, og nedsatte i november et interimsstyre, med prostens som leder, for å arbeide frem mot et stiftelsesmøte av Asker tros- og livssynsforum (ATL) på nyåret.

Blikket ble også vendt mot en verden som trenger evangeliets styrke og mot til å stå sammen med undertrykte. De fleste sokn gjør fine bidrag gjennom lokale misjonsavtaler, eller samarbeidsavtaler med kirker under fremmede himmelstrøk. En samling ble gjennomført for sokn i Oslo bispedømme som har gjort avtaler med palestinske menigheter på den okkuperte Vestbredden, særlig tilknyttet Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det hellige land (ELCJHL). Hensikten var å styrke engasjementet i en sak som fremmer sterke motkrefter også i vårt samfunn, trass i den systematiske undertrykkelsen som finner sted av palestinere i både Palestina og Israel.

Oslo bispedømmeråd leverte i høst sin høringsuttalelse til rapporten «Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering». 53 av 59 menigheter, 90 prosent, har brukt tid på prosess og hørings svar, noe som vitner om stort engasjement for kirkens framtidige organisering. Vi erfarte at

spørsmålet utløste følelser og engasjement på alle nivåer. Tiden er nok moden for å styrke vilkårene for samhandling i Den norske kirke, men etter rapporten og responsen på den, kan det synes som om veien videre ikke er åpenbart lett å finne eller enes om. Samtidig foregår en daglig konstruktiv samhandling på tvers av «linjene» i sognene, og det gir håp om at oppdraget vi står samlet om, til slutt veier tyngre enn interessekonflikt og maktkamp.

Det siste året er det gjennomført tre arbeidsmiljøundersøkelser; en for tilsatte i hele kirken med LHBT+-identitet, en for kvinnelige prester og en for alle. Det generelle bildet er at de fleste ansatte trives godt. Det gjelder også ansatte med LHBT+-identitet, selv om LHBT-gruppene opplever systematisk lavere trivsel og medvirkning enn majoriteten. At hver femte LHBT-responent har opplevd diskriminering, må tas på alvor, av kirken som trossamfunn og som arbeidsgiver.

Oslo bispedømme er utpekt som ett av to pilotbispedømmer for nasjonale LHBT-kurs, utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Kirkerådet. De fem prostiene i Oslo by gjennomførte kurset i 2021, og evalueringen viste i all hovedsak god respons. Kursene skal «rulles ut» i alle bispedømmer i skoleåret 2022/23, og da gjennomføres de også i Asker og Bærum. Målsettingen er å øke kunnskap og kompetanse i stabene, og bidra til å virkeliggjøre lovens krav om likestilling, inkludering og mangfold.

I løpet av 2021 ble åtte kandidater ordinert til prest, to ble vigslet til diakon og én til kateket. Bispedømmerådet tilsatte 28 prester herav 2 proster. Det er fortsatt godt søkertilfang selv om det har gått ned de senere årene. Det arbeides aktivt for å styrke rekrutteringsarbeidet i bispedømmet.

La oss også dele at det i 2021 ble tilsatt ny administrativ leder for Oslo bispedømme. Stiftsdirektør Elise Sandnes avsluttet sin tjeneste 1. mars, og Oslo bispedømmeråd vil takke henne for en framifrå innsats i bispegården gjennom 16 år. Ole Edvard Wold-Reitan ble tilsatt som ny stiftsdirektør, og tiltrådte stillingen 1. april.

Oslo, 11. mars 2022

Gard Realf Sandaker-Nielsen

Leder Oslo bispedømmeråd

Kari Veiteberg

Oslo biskop

II – Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Oslo bispedømme omfatter kommunene Oslo, Bærum og Asker, i tillegg til at Oslo biskop har tilsynsansvar for den landsdekkende Døvekirken, som er organisert som eget prosti, og Den norske kirkes feltprester i Forsvarets tros- og livssynskorps.

Bispedømmet omfatter tre kommuner, fire kirkelige fellesråd og 59 sokn.

Folketallet per tredje kvartal 2021 var 923 272 innbyggere fordelt slik:

- Oslo: 698 660
- Bærum: 128 760
- Asker: 95 852

434 252 personer var ved utgangen av 2021 kirkemedlemmer i Oslo bispedømme, som utgjør noe mindre enn halvparten av befolkningen. Medlemsandelen er synkende.

Oslo biskop, leder av Oslo bispedømmeråd og stiftsdirektør utgjør ledelsen for Oslo bispedømme. Biskopen fører tilsyn med kirken i sitt bispedømme. Hun er den øverste leder av prestedtjenesten i bispedømmet og *sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet* (Tjenesteordning for biskoper, §2).

De overordnede mål for Oslo biskop og Oslo bispedømme er gitt av Kirkemøtet. Kirkemøtet i 2018 vedtok visjonen *Mer himmel på jord*. I 2021 videreførte Kirkemøtet visjonen, men vedtok ny strategi for 2022–2029. Oslo bispedømmeråd bestemte i desember 2021, at året 2022 skulle brukes til å forankre strategien, og tilpasse den til Oslo bispedømmes særlige utfordringer og kirkevirkelighet.

Oslo bispedømmeråd er et direkte valgt demokratisk organ, og leder arbeidet i bispedømmet. I henhold til Kirkeordning for Den norske kirke (§26), skal Rådet være *henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene*. Rådet skal *fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet*.

Stiftsdirektøren er daglig leder for bispedømmerådets virksomhet, og leder for bispedømmekontoret og dets ansatte. Noen av biskopens oppgaver er delegert til stiftsdirektøren. Bispekontoret har 16 årsverk hvorav ett årsverk tilhører presteskapet.

Fysisk holder Oslo biskop og Oslo bispedømmeråd til i en felles administrasjon i Oslo bispegård i bydelen Gamle Oslo. Området var byens tyngdepunkt frem til 1600-tallet, og har en tydelig kirkelig historie. Blant annet finner vi i dag startstedet for pilegrimsveiene til Nidaros i ruinene ved bispegården. Oslo bispedømme blir regnet som et av kirkens fem opprinnelige bispedømmer, og ble opprettet rundt 1070.

Ledelsen har i 2021 bestått av:

- Bispedømmerådets leder: Gard Realf Sandaker-Nielsen
- Oslo biskop: Kari Veiteberg
- Stiftsdirektør: Elise Sandnes (til 1.3.2021) og Ole Edvard Wold-Reitan (fra 1.4.2021)

La oss se nærmere på noen statistiske nøkkeltall, og vi begynner med positive nyheter.

Vi ser at antallet døpte og konfirmerte økte i 2021. Dåpstallet er tilbake på 2019 nivå, og økningen fra 2020 var på 18 prosent. Prosentuelt økte Oslo mest av alle bispedømmene, når det gjaldt dåp i 2021. Nasjonalt ble det døpt 10 prosent flere i 2021 enn i 2020.

Nøkkeltall kirkelige handlinger i Oslo bispedømme						
	2016	2017	2018	2019	2020 ¹	2021
Antall						
Døpte	3 889	3 473	3 419	3 139	2 661	3 135
Konfirmerte	2 923	2 825	2 863	2 822	2 727	3 181
Vielser	742	653	618	555	369	484
Gravferder	3 815	3 807	3 749	3 450	3 634	3 802

Også antallet konfirmanter vokste. Fra 2020 økte antallet med 17 prosent, og var faktisk i 2021 høyere enn på flere år. De fleste bispedømmer hadde færre konfirmanter, og i landet som helhet var antallet omtrent det samme i 2021 som i 2020. Oslo bispedømme bidro sterkt til å holde tallet oppe.

Nøkkeltall gudstjenestene i Oslo bispedømme						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antallet (totalt) ²	6 109	5 710	5 596	5 509	3 977	4 174
<i>Endring 2020-21</i>						5 %
Deltakere	602 131	550 494	533 661	554 375	220 800	204 524
<i>Endring 2020-21</i>						- 8 %
Deltakere gj.sn.				101	56	49
<i>Endring 2020-21</i>						- 12 %

Oslo bispedømme har hatt som mål for perioden 2019-2021 å «samle flere til livsnære gudstjenester». Vi ser at antallet deltakere ble halvert fra 2019 (101) til 2021 (49), men med pandemiens nedstengninger og antallsbegrensninger, kan noen måloppnåelse knapt vurderes.

Fra 2020 til 2021 ser vi imidlertid en svak økning i det totale antallet fysiske gudstjenester.

¹ 2020 var det første koronaåret.

² Gjelder gudstjenester alle dager.

Dette kan ha sammenheng med det økte dåpstallet, og en utbredt vilje i kirken til å tilby flere individuelle dåpsgudstjenester for familier som har ønsket dåp.

La oss se nærmere på tall som ikke peker opp.

Medlemsutviklingen i Den norske kirke har vært et gjentakende tema i noen år. Hvordan har utviklingen vært det siste året i Oslo bispedømme?

Nøkkeltall medlemmer m.m. i Oslo bispedømme ³						
Prosti	Årsverk Prester	Antall sokn	Kirkemedl. 31.12.20 ⁴	Kirkemedl. 31.12.21 ⁵	Innbyggere ⁶	Medlem i Dnk
Domprostiet	20,8	9	68 893	65 996		
Søndre Aker	21,5	10	70 683	65 105		
Nordre Aker	13,0	5	47 859	45 664		
Groruddalen	18,5	5	48 908	45 584		
Vestre Aker	23,6	10	86 771	80 915		
Sum Oslo	97,4			303 264	698 660	43,40 %
Bærum	21,0	10	78 569	73 946	128 760	57,42 %
Asker	16,2	10	60 232	57 042	95 852	59,51 %
Totalt	134,6	59	461 915	434 252	923 272	47,03 %

Utvikling medlemstall (inkl. tilhørige til og med 2020)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Medl. OBD	454 924	453 519	451 775	445 357	461 915 ⁷	434 252
Andel av befolkningen	54,40 %	53,04 %	52,05 %	50,63 %	50,19 %	47,03 %
«Tilhørige»					23 964	0
Medl. OBD uten «tilhørige»					437 951	434 252
Reell endring						- 3 699

For å svare på spørsmålet om medlemsutviklingen, må vi kikke bak tallene, fordi vi har tall som skjuler litt ulike historier.

For det første må vi huske at Oslo bispedømme ble utvidet 1.1.2020. Røyken og Hurum, som tilhørte Lier prosti i Tunsberg bispedømme, ble da slått sammen med Asker prosti, og vips, så økte Oslo bispedømme sitt innbyggertall og medlemstall den nyttårsnatten.

I tillegg kommer historien om *de tilhørige*.

De tilhørige var i hovedsak udøpte barn av døpte foreldre, og disse barna og unge ble i kirkens registre lenge regnet inn i kirkens totale medlemstall («medlemmer og tilhørige»). Fra 2021 fikk kirken ikke lenger (som en konsekvens av ny trossamfunnslov) telle tilhørige som medlemmer. Antallet medlemmer, slik oversikten viser, er derfor *påfallende* mye lavere i 2021 enn i 2020.

³ Tallene omfatter ikke Døvekirken, og heller ikke Forsvarets tros- og livssynskorps.

⁴ Kilde: Medlemsregisteret pr. 31.12.2020, som omfattet både medlemmer og tilhørige.

⁵ Kilde: Medlemsregisteret pr. 31.12.2021, som omfattet ikke lenger tilhørige.

⁶ Kilde: SSB per 3. kvartal 2021.

⁷ Økningen fra 2019 til 2020 skyldtes sammenslåingen 1.1. 2020 av Asker prosti med deler av Lier prosti.

Differansen er hele 27 663. Men av disse, var 23 964 tilhørige. Det reelle medlemstapet var følgelig 3 699 personer, som betyr at tapet ikke var på 6,4 prosentpoeng, men reelt på 0,8%.

Dette skjuler ikke at bispedømmet, som kirken i landet for øvrig, har stadig færre medlemmer. Andelen medlemmer av Den norske kirke i Oslo bispedømme, var i 2008 på 65 prosent, mens den i 2016 var sunket til 54 prosent. Selv om vi må ta høyde for at tilhørige er tatt ut, kan det settes et stort utropstegn ved dagens medlemsandel, som nå er så lavt som på 47 prosent av befolkningen.

Dersom vi sammenligner Oslo med det nasjonale medlemsregisteret, blir utropstegnet enda større. Den norske kirke i Norge hadde 3 660 763 medlemmer per 31.12.2021. Ifølge SSB var befolkningstallet per tredje kvartal 5 415 166, en medlemsandel nasjonalt i 2021 på 67 prosent.

Oslo står i en særstilling blant bispedømmene. Asker og Bærum (med hhv. 59 og 57 prosent medlemsandel av befolkningen) kan nok ligne på «sekulariserte» prostier andre steder i landet, men en medlemsandel i Oslo by på 43 prosent, viser med all tydelighet hvordan Oslo reflekterer det nye Norge. Og i tallene for Oslo by har vi tatt med Vestre Aker, der folkekirken fremdeles står sterkt.

Rapporten *Tro det eller ei - Fremtidens tros- og livssynspolitikk i Oslo*, som ble lagt frem i mai 2020 (et arbeid som ble ledet av tidligere prost Trond Bakkevig), løftet nettopp opp hvordan Oslo er en sammensatt og mangfoldig by. Av 729 registrerte tros- og livssynssamfunn i hovedstaden, fant rapporten at «136 av dem hadde sin jevnlige aktivitet i Oslo».

Videre minnet rapporten om en gruppe det kan være lett å glemme, nemlig de som ikke er medlem av noe tros- eller livssynssamfunn. I Oslo utgjør de om lag 30 prosent av befolkningen, og omfatter flere enn for eksempel registrerte medlemmer i islamske trossamfunn (9 prosent) eller registrerte medlemmer i humanistiske samfunn (3 prosent).

Den kommunale behandlingen av rapporten ble utsatt i både 2020 og 2021, og er ventet i 2022.

Antallet innmeldte og utmeldte								
	Asker	Bærum	Dom-prostiet	Søndre Aker	Grorud-dalen	Nordre Aker	Vestre Aker	Totalt
Inn 2019								544
Inn 2020	42	50	89	48	40	52	77	398
Inn 2021	40	42	110	58	32	60	75	419
Ut 2019								3 821
Ut 2020	205	314	464	326	202	410	354	2 275
Ut 2021	264	346	565	341	221	471	415	2 623

Differansen i 2021 mellom utmeldte og innmeldte, var 2 204 personer, og disse forklarer en del av det faktiske medlemstapet på 3 699 (se over). Men hvilken individuell fortelling som skjuler hver enkelt utmelding, kjenner vi naturligvis ikke, og kan bare rette vår nysgjerrighet mot.

Tallene viser at 2020 og 2021 nok kan regnes som normalår. I 2019 var det kirkevalg. Et høyere antall utmeldinger og innmeldinger det året, kan trolig ses i sammenheng med oppmerksomhet om medlemsregisteret og mulighet for å delta (eller ikke delta) i det kirkelige demokrati.

2022 er år som skal løfte frem frivilligheten. Hvordan står det til med den i kirken, etter to år med pandemi?

Utvikling frivillige i Oslo bispedømme

	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring nasjonalt
Antallet totalt	8 290	7 208	6 560	-9 %	-7%
For barn 0–12 år	1 521	1 009	887	-12 %	-4%
For ungdom 13 +	1 574	1 201	983	-18 %	-10%

Årsrapportene fra prostene i Oslo bispedømme, forteller at frivilligheten er svekket under pandemien. Vi ser det også av tallene for 2021. Tendensen er nasjonal, men det prosentuelle innhøget er større i Oslo bispedømme enn på nasjonalt nivå. Fremdeles er dette gullet for kirken, stort og vitalt, men faktum er at det er blitt færre frivillige, etter to år med digitale konfirmasjonstilbud, nedstengte diakoniarrangementer og mye forståelig frykt for smitte. På vei inn i Frivillighetens år 2022, er det en betydelig utfordring å revitalisere det frivillige arbeidet i soknene.

Nøkkeltall regnskapet

Hele 1000 kr		2019	2020	2021
Driftsramme	1A	153 486	153 228	154 571
Tilskudd	1B	47 585	53 348	54 762
Samlet tildeling		201 071	206 576	209 333
Forbruk		197 859	206 069	210 193
Årsverk		184,5	189,5 ⁸	189,1

Tildelingen i 2021 til Oslo bispedømme utgjorde 209,3 mill., herav 54,8 mill. i tilskuddsmidler til trosopplæring, diakoni og kirkemusikk. Regnskapet viser et merforbruk på 190 000 for driften, og et merforbruk på 670 000 på tilskuddsmidler. Antall årsverk omfatter også seks sykehjemsprester.

For utfyllende informasjon om regnskapet viser vi til kapittel 6 Årsregnskap.

⁸ Økning på 5 prester som følge av sammenslåing i Asker prosti.

III – Årets aktiviteter og resultater

III - A Året 2021 i tall og statistikk

I 2021 fortsatte koronaen å sette sitt avtrykk på kirkens aktiviteter, og følgelig også resultater. Så godt som hele første halvår ble preget av strenge tiltak, innbefattet påsken. Sommeren ble gjennomført tilnærmet ordinært, og høsten var preget av høy aktivitet til og med 1. søndag i advent. Siste del av adventstiden, og jul, ble igjen preget av svært strenge tiltak, som strakk seg inn i 2022.

De kommende sidene utgjør årsmeldingens hoveddel. Der det i planverket for 2021 foreligger definerte resultatmål og nøkkelindikator for måloppnåelse, fremkommer dette i begynnelsen av hvert kapittel. Her er først noen statistiske hovedfunn:

Gudstjenesteliv

Det totale antallet gudstjenester (også hverdager) er under pandemien blitt kraftig redusert. Fra 2020 til 2021 økte antallet noe, mens antallet deltakere sank med 8 prosent. I gjennomsnitt deltok 49 deltakere i 2021, mot 56 i 2020. I det siste året før pandemien (2019), var dette tallet 101. Avgrensner vi oss til søndager og helligdager, ser vi at snittet var 53 i 2021, mot 63 i 2020. I 2018 og 2019 deltok henholdsvis 105 og 110 personer i gudstjenestene på røde dager, og vi ante en økning.

Den siste nedstengningen strakk seg inn i 2022, og vil påvirke tallene også for 2022.

Domprostiet hadde størst oppslutning per gudstjeneste i 2021. Der ble det registrert 72 deltakere i fjor, mot 116 i 2019. Vestre Aker prosti registrerte 55 deltakere i 2021, mot hele 135 i 2019.

Hele 3802 kirkelige gravferder ble registrert i 2021, en økning på 178 sammenlignet med 2020. I 2019, var det i Oslo bispedømme, sammen med Røyken og Hurum (som fra 2020 inngikk i Asker prosti), 3632 kirkelige gravferder. En viktig tall for å kunne måle utviklingen, er antallet gravferder i lys av det totale antallet gravferder, og totaltallet forelå ennå ikke for 2021. Den markante økningen i 2021 kan tyde på at pandemien har stanset en nedgang i kirkelige gravferder, som var tydelig i årene før 2020.

Gudstjenestelivet i Døvekirken peker på en bred deltakelse digitalt, selv om det også i døvemenighetene er registrert en nedgang i fysisk nærvær. Årsrapporten fra Døves kirkeråd viser stabilitet i antallet kirkelige handlinger. Se mer om Døvekirken under B1.8.

Dåp og trosopplæring

3181 ungdommer ble konfirmert i Oslo bispedømme i 2021, mot 2727 i 2020. Antallet var høyere også enn i de fire foregående år uten pandemi. I 2016-2019 ble i gjennomsnitt 2858 unge konfirmert i Oslo bispedømme, og legger vi til et gjennomsnitt på 124 i Røyken og Hurum, var sammenligningstallet 2982 konfirmanter i de fire foregående «normalårene». Konfirmasjonene ble i 2021 gjennomført tidlig høst, i en periode der samfunnet var relativt åpent.

Antallet konfirmanter måles to steder, både i soknenes rapportering til SSB (viste 72 prosent oppslutning av de døpte i 2021) og i trosopplæringsrapporteringen (70 prosent). Se mer under B2.2.

3135 ble døpt i 2021, mens antallet året før var 2661. Økningen på 19 prosent var høyest blant bispedømmene. Dåpstallet tåler også sammenligning med det siste «normalåret» før pandemien, da 3139 ble døpt (ikke medregnet Røyken og Hurum). Ser vi på gjennomsnittet for de fire siste «normalårene», ble det i 2016-2019 døpt 3480 i Oslo bispedømme. Legger vi til et gjennomsnitt i Røyken og Hurum på 101 døpte, ble det døpt i gjennomsnitt 3581 i dagens bispedømmeområde i årene før pandemi. Antallet var i disse årene sterkt synkende, og 2021 kan definitivt måle seg med 2019. Kan vi ane at vi har lyktes med å bremse nedgangen?

Kunst og kultur

Fra 2020 til 2021 ble det registrert en økning på 79 prosentpoeng i antallet konserter og andre kulturarrangementer, og en økning på 119 prosentpoeng i antallet publikummere, og tallene skyldes mildere restriksjoner i større deler av 2021 enn i 2020.

55 kirker ble registrert som «åpne» i 2021, mot 59 i 2020. Antallet åpne kirkedager var 3159 i 2021, mot 3216 i 2020. 58 sokn meldte om minnemarkeringer under Allehelgensdagen. Da samlet 86 arrangementer 7241 deltakere, som var betydelig høyere enn i 2020, men som nok kan tilskrives at det høsten 2021 var mildere restriksjoner enn på tilsvarende tid i 2020.

385 pilegrimer ble registrert på en av pilegrimsledene ut av Oslo i 2021, mot 238 i 2020. Det er naturlig nok langt under det beste av årene forut for pandemien, da 1324 i 2019 ble sendt av sted. Det regionale pilegrimssentret (RPD Oslo) merket seg flere norske vandrere i 2021 enn i 2020. 1090 besøkte senteret i fjor, mot 800 i 2020. I 2018 og 2019 var antallet besøkende om lag 1500.

Kirke og samfunn

43 sokn i bispedømmet registrerte diakonal betjening ved utgangen av 2021. Det er det samme antallet som i 2020, men to sokn meldte også at stillingsbrøken var økt fra 50 til 100.

51 av 66 sokn er registrert som «grønne menigheter». I 2021 ble fire nye menigheter grønne. Oslo er det bispedømme i landet med prosentuell flest grønne menigheter.

Ventil er et samtaletilbud for unge voksne. I 2021 var 11 prester og diakoner registrert som sjelesørgere. Det ble registrert 40 konfidenter og om lag 200 samtaler.

Studentprestene i Oslo registrerte 1007 samtaler i 2021. I tillegg kom uformelle samtaler i gangene, ved kaffemaskinene og så videre. Høsten 2021 ble det avholdt kveldsmesse søndager i Jakobkirken, med 269 fremmøtte (260 nattverd). 127 medvirket under semesteråpningsgudstjenesten i Oslo domkirke i september (79 nattverd). En student fikk døpt sitt barn. En rekke gudstjenester ble avlyst.

I fengslene anslo en av prestene i sin årsrapport at 70 prosent av tiden går med til samtaler, og en annen fengselsprest anslo at det føres 4-6 sjelesørgiske samtaler hver dag. Gudstjenestene i 2021 ble for det meste avlyst. Tall fra Ila fengsel og sikringsanstalt, viser at 13 ble gjennomført og 41 avlyst. For å nevne noe som ble gjennomført i 2021, la prestene i Oslo fengsel til rette for to id-samlinger, med 50 innsatte til stede på hver, mens det fra Bredtveit kvinnefengsel ble arrangert pilegrimsvandring til Nidaros og tur til den nyåpnede retreatavdelingen for kvinner i Halden fengsel.

Kirken er en del av det krysskulturelle samfunnet, og bidro i 2021 på flere måter. Kirkelig dialogsenter i Oslo gjennomførte kurs og møter, også fysisk i åpne perioder, mens Flexid-kurs, Forandringshuset i Ellingsrud og Fremtiden bor hos oss (FBHO) ble videreført trass i pandemien. Kirken bidro aktivt da

STL Oslo (Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn) ble stiftet høsten 2021. Biskopen prioriterte, under visitasen i Bryn i november, et møte i Noor-moskeen med Bærum tros- og livssynsforum (BTL), mens det i Asker ble det nedsatt et interimsstyre for å etablere formelt Asker tros- og livssynsforum (ATL) i 2022, og også der har kirken bidratt aktivt i ledelse og fremdrift av arbeidet.

Flere sokn melder om barnefattigdom. I Fossum kirke kom i gjennomsnitt 120 barn og unge til middag og leksehjelp en dag i uken. I stengte perioder ble maten utdelt utenfor kirken. Dette førte til synlige køer av barn og unge som kom for å få utdelt sin matpakke.

Bekkelaget og Ormøy menighet etablerte i 2021 en formell samarbeidsavtale med den lutherske kirke i Beit Sahour, og fem sokn i Oslo bispedømme har nå en samarbeidsavtale med en palestinsk kirke. Kirken i Beit Sahour er en av seks menigheter i ELCJHL, og ligger like ved Betlehemsmarkene.

Medlemstallet har vært fulgt nøye i kirken. Ved utgangen av 2021 var en andel på 47 prosent av befolkningen medlem av Den norske kirke i Oslo bispedømme. På nasjonalt nivå var andelen 67 prosent. Innad i bispedømmet er variasjonen meget stor: Askers andel var 59 prosent, i Bærum var andelen 57 prosent og i Oslo by 43 prosent. Enkelte sokn har en andel nær 20 prosent. Det spesielle fra 1.1.2021, er bortfall av registreringen av «tilhørige», som gjør at nedgangen reelt sett er mindre sammenlignet med 2020, enn det kan synes som numerisk.

Biskopen gjennomførte tre visitaser i 2021, etter at alle var blitt avlyst i 2020; i Østenstad i mai, i Grorud i oktober og til slutt i Bryn. Hun visiterte også hæren i Troms i september, og gjennomførte en tilsynssamling for feltprestene i Ringsaker i november.

Hvor synlig er kirken i Oslo i det offentlige rom? Noen indikatorer peker opp. Søkerordet Oslo bispedømme gav treff på 4431 artikler, som var dobbelt så mange som i 2020. På Oslo biskops Facebook-side var det ved utgangen av 2021 8500 følgere, opp tusen fra året før, mens Den norske kirke i Oslo hadde 1055 Facebook-følgere, opp 100 fra året før. Oslo bispedømmeråd ansatte på tampen av 2021 en ny kommunikasjonssjef i bispedømmet.

Rekruttering og frivillighet

Ved inngangen til det nasjonale året for frivillighet i 2022, var også kirken preget av pandemiens innhogg i den frivillige tjenesten. Soknene i Oslo, Asker og Bærum rapporterte om til sammen 6560 frivillige i 2021, mot 7293 i 2020 og 8290 i 2019.

I alle prostier meldes om nedgang, og særlig er det blitt fremhevet at færre konfirmanter fortsetter som ledere i ungdomsarbeidet. Antallet frivillige ungdommer over 13 år viser et fall fra 1574 i 2019 til 1201 i 2020 og 983 i 2021. Mens nedgangen fra 2020 til 2021 i Oslo bispedømme er på 18 prosentpoeng, ser vi at den nasjonale nedgangen var på 10 prosentpoeng.

Ungdomstinget i Oslo bispedømme greide å gjennomføre en fysisk samling med 24 delegater i 2021. Av disse var to fra Døvekirken, som var gledelig etter flere år uten representasjon.

Demokrati

I arbeidet om ny kirkelig organisering, etter den fremlagte rapporten i mars 2021, leverte hele 53 av 59 menighetsråd et høringsvar. Det ble avholdt en rekke møter og samtaler om arbeidet.

III - B Omtale av måloppnåelse

B1 Gudstjenesteliv: «Samle flere til livsnære gudstjenester...»

B1.1 Oppslutning om gudstjenesten

- Resultatmål: Vekst i antall deltakere pr. gudstjeneste
- Nøkkellindikator: Gudstjenestedeltakelse og -frekvens

Mens antallet gudstjenestedeltakere økte fra 2018 til 2019, sank den fysiske tilstedeværelsen ved søn- og helligdagsgudstjenester i 2020 med 45 prosent. Koronaens nedstengninger og antallsrestriksjoner har ført til at deltakertallet pr. gudstjeneste, i gjennomsnitt sank fra 110 i 2019 til henholdsvis 63 og 53 i 2020 og 2021. På grunn av pandemien sier tallene lite om måloppnåelse.

Gudstjenestedeltakelse på søndager og helligdager fordelt på prosti:

ÅR	ASKER PROSTI	BÆRUM PROSTI	DOM- PROSTIET	SØNDRE AKER	GRORUD- DALEN	NORDRE AKER	VESTRE AKER	TOTAL
2021	24 176	25 176	34 407	22 167	12 351	9 803 ⁹	25 198	153 278
2020	25 401	26 642	27 884	30 041	17 002	12 091	34 978	174 039
2019	38 490	62 491	82 684	76 710	36 526	20 870	80 997	398 768
2018	41 037	61 083	69 161	68 077	35 494	23 463	79 311	377 626

Gjennomsnittlig deltakelse per gudstjeneste på søndager og helligdager fordelt på prosti:

ÅR	ASKER PROSTI	BÆRUM PROSTI	DOM- PROSTIET	SØNDRE AKER	GRORUD- DALEN	NORDRE AKER	VESTRE AKER	GJ.SNITT
2021	50	49	72	50	39	43	55	53
2020	63	60	65	70	48	52	69	63
2019	133	110	116	102	76	86	135	110
2018	143	105	105	110	73	75	129	105

Gudstjenester feires ikke bare søndager og helligdager. Ser vi alle gudstjenester under ett, var det 204 524 deltakere på gudstjenestene i bispedømmet i 2021, med 49 deltakere i gjennomsnitt.

Digitale alternativer

Det digitale engasjementet i 2021 kom ikke på nivå med 2020. Etter at kirkene ble stengt i mars 2020, viste SSB-tallene for resten av året 285 digitale aktiviteter (Rambøll-undersøkelsen fant hele 1186 digitale «gudstjenester»). Ser vi på SSB-tallene for 2021, finner vi sju sokn med én digital

⁹ Omfatter fire av fem sokn.

gudstjeneste hver. Ni sokn la ut én «preken, andakt eller bønn», og det ble publisert ni digitale konserter eller videoer med musikalske innslag. Det var altså digital aktivitet i 2021 også, men prostene bekrefter i sine årsrapporter tendensen. Prosten i Bærum skriver at «entusiasmen dabbet av i løpet av året». Prosten i Vestre Aker skriver at det var «tyngre» å arbeide med digitale alternativer i 2021 enn i 2020, mens konstituert prost i Asker antyder en digital «trøtthet», og at vi som kirke tross alt er mest «opptatt av fysiske møter ansikt til ansikt med hverandre, i fellesskap».

Samtidig kan det synes som om digital overføring (strømming) av gravferder har fortsatt i 2021, men dette berører vi under avsnittet B1.4 «Kirkelige gravferder».

Refleksjon om gudstjenesten

Et gjentakende strategisk spørsmål, som løftes for eksempel i Biskopens ledermøte (der biskop møter proster og ledelsen i OBDR administrasjon), har vært knyttet til gudstjenestefeiringen. Spørsmålet kommer gjerne opp i samtaler om fremtidig forordning, og har et bakteppe i at de færreste av medlemmene i Den norske kirke ofte går til gudstjeneste. Gudstjenesten må like fullt sies å ha høy status i kirken, og omtales stadig som ukens hovedsamling i soknet.

Prosten i Nordre Aker viser i sin årsrapport til en mulighet for å «kjenne seg noe friere i gudstjenestelivet i en periode». Hun forteller fra utviklingssamtalen i 2021, der biskopen åpnet for «mer utprøving av forskjellige tider, steder, form og innhold» i Nordre Aker prosti.

I to tverrfaglige fagsamlinger har ansatte drøftet utfordringen, og oppsummeringene åpner for flere samtaler i andre prostier, gjerne også andre steder enn i Oslo bispedømme. Noen punkter nevnes her:

- Bevare gudstjenesten og tradisjonen i rom som gir «gode rammer for høymessene», men bli flinkere til å «oversette» flere ord eller bruke færre ord.
- Utvikle det vi dag ser som gudstjenestens liturgi mot større relevans. Spørre hva som med fordel tas ut, og hvordan sette fellesskapet i sentrum.
- Spørre hvordan folk kan gis gode dåpsopplevelser. Anvende dåpssamtalen som et sted for å skape mening i det vi gjør sammen i kirken.
- Se for seg mennesker samlet til frokost, i en kirke som er åpen fra tidlig morgen. La folk gå ut og inn, og feire gudstjeneste i det som blir en kombinasjon av gudstjeneste og åpen kirke.

Dette gir et glimt inn i aktuelle samtaler i kirken. Intensjonen kan synes å være redusert avstand mellom menneskers livsutfordringer og kirkens rom. Da blir det vesentlig å stille spørsmålet: Hva gjør vi med gudstjenesten? Hvordan styrke dens relevans – og oppslutning?

Disse spørsmålene om gudstjenestens karakter bringes videre i 2022.

Åpne kirker

Et grep også i 2021 var å åpne kirkene. Flere sokn har rapportert om åpen kirke når gudstjeneste ikke har vært tillatt, eller antallsbegrensninger har umuliggjort ordinær gudstjenestefeiring. Prostene rapporterer at antallet åpne kirker sank noe sammenlignet med 2020, men rapporteringen på dette punktet er uvis. Sikrere er det at erfaringen har gitt ansatte og frivillige nye ansatser i måten å være kirke på. Fra Asker prosti ble åpen kirke flere steder erstattet gudstjenester under nedstengningen.

I Vardåsen kirke ble det avholdt åpen kirke 65 ganger. I 12 av disse, ble det også åpnet for nattverd. På denne måten kunne 180 mennesker motta nattverden uten at det var tillyst gudstjeneste. Asker kirke etablerte åpen kirke på faste tider, og holdt kirken åpen 114 ganger i 2021. Også i Røyken sokn,

ble kirkene holdt åpne i store deler av nedstengningen det første halvåret. Åpne kirker behandles også under punktet B3.2.

Det ble i 2021 langt flere spesialtilpassede dåpsgudstjenester, noen ganger med bare dåpsfamilien tilstede. Dette imøtekom flere forespørsler om dåp, og ble et aktivt grep i alle prostier for å komme dåpsfamiliene i møte. Prosten i Bærum forteller om gode tilbakemeldinger på disse gudstjenestene. «Mange prester opplever at egne dåpsgudstjenester gjør det enklere å forkynne, enn når man skal favne om alle i en hovedgudstjeneste», skriver han.

De positive erfaringene bekreftes fra flere prostier. Prosten i Groruddalen skriver at egne dåpsgudstjenester har gitt kirken «en mulighet til å være levende nær og tilgjengelig for noen familier, og at det har vært meningsfullt for prester og andre kirkelige ansatte. Han peker på det som nok også uttrykkes fra flere, at mengden dåpsgudstjenester har gitt et «økt press på kontor og prestedtjenesten, da det har vært flere dåpsgudstjenester både lørdag og søndag».

B1.2 Justert ordning for hovedgudstjenesten

Arbeidet med gudstjenestereformen har foregått siden 2011, da ny ordning for gudstjenesten ble vedtatt av Kirkemøtet. Det videre arbeidet med utforming av liturgi for hovedgudstjenesten, alminnelige bestemmelser og liturgisk musikk har foregått gjennom hele tiåret. Liturgisk musikk ble vedtatt av Kirkemøtet 2017, og liturgi for hovedgudstjenesten ble vedtatt på kirkemøtet 2019. Ny gudstjenestebok ble utgitt i 2020, og distribuert til alle prester og kirker i bispedømmet.

I 2021 fastsatte menighetsrådene justert ordning for hovedgudstjenesten/høymessen, med utgangspunkt i gjeldende liturgi. Menighetsrådene vedtok også bruk av liturgisk musikk/musikalske serier, som skal brukes i hovedgudstjenesten. Vedtakene ble sendt til biskopen, noen sammen med søknad om bruk av enkeltledd som lå utenfor kirkemøtets vedtak.

Prostene skriver i sine rapporter om et samvittighetsfullt og godt arbeid i soknene, der pandemien bidro til å vanskeliggjøre fysiske møter og åpne samtaler i menighetsråd og menighetsmøter.

I tillegg gjengir prostene en frustrasjon, som følge av at søknader om stedege varianter langt på vei ble avvist.

Prosten i Bærum refererer til en opplevelse av at sentrale kirkelige myndigheter «driver gjøn» med soknene. «Først bes de om å være kreative og lage stedege varianter. Når dette etter flere år endelig er innøvd, og blitt et uttrykk menigheten setter pris på, får de nei til å fortsette», skriver han, og spør om vi i menighetene nå vil oppleve «sivil» ulydighet. Prosten i Søndre Aker viser til lignende frustrasjon, mens prosten i Nordre Aker forteller at enkelte sokn har opplevd muligheten for å skape lokal liturgi «som en skinnmulighet». Hun skriver at ansvarlige i flere sokn «ikke kjente seg tatt på fullt alvor» i prosessen som var.

Justert ordning for hovedgudstjenesten ble iverksatt i så godt som alle sokn innen den utvidede fristen, som ble satt til 1. søndag i adventstiden 2021.

B1.3 Kirkelige vielser

- Resultatmål: Flere velger kirkelig vigsel
- Nøkkelindikator: Antall vielser

Mens antallet vielser i bispedømmet gikk ned med 34 prosentpoeng fra 2019 til 2020 (fra 555 til 364), var det en økning fra 2020 til 2021 på hele 33 prosentpoeng (fra 364 til 484).

Kirkelige vielser fordelt på prosti:

	ASKER	BÆRUM	DOM- PROSTIET	SØNDRE AKER	GRORUD -DALEN	NORDRE AKER	VESTRE AKER	TOTALT
2021	72	52	138	47	29	23	123	484
2020	39 ¹⁰	48	92	41	20	33	91	364
2019	48	75	157	52	31	51	138	552
2018	50	113	154	73	32	39	154	615

Med en viss rett kunne man ha hevdet at dette innebærer en måloppnåelse, fordi flere i 2021 valgte kirkelig vigsel. Samtidig er det fornuftig å vise aktsomhet i møte med tallene. Pandemien førte til at mange brudepar avlyste bryllupet i 2020, og noen av dem giftet seg i kirken i 2021. Det var i 2021 flest vielser i Domprostiet og Vestre Aker prosti, men antallet var ikke på nivå med 2018 og 2019. Også Asker hadde en fin økning i 2021. Men om fjorårets vekst reflekterer noen tendens, og at antallet kirkelige vielser stabiliserer seg, eller endog øker, får vi først se de kommende årene.

Et moment ved vielser, er at kirkens rom og folk som regel vil vise seg fra en inviterende og vakker side for et bredt lag av folkekirken. 21 044 mennesker deltok i de kirkelige vielsene i Oslo bispedømme i fjor, og selv om det i snitt bare var 43 til stede under hver seremoni, på grunn av antallsbegrensningene, er hver vielse et uttrykk for at kirken er nærværende og med sitt folk også i glede.

Oslo bispedømme har som mål å markedsføre at kirken har et tilbud som vil gjøre det enklere å gifte seg i kirken. Planer for 2020 og 2021 om å gjennomføre vigselskampanjer for å imøtekomme nedgangen i antall kirkelige vielser, er utsatt, og kan følges opp med Kirkerådet etter pandemien.

B1.4 Kirkelige gravferder

- Resultatmål: Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe
- Nøkkellindikator: Antall kirkelige gravferder

Antall kirkelige gravferder økte med ca. 5 prosent fra 2020 til 2021. Her er antallet kirkelige gravferder fordelt på prosti (Røyken og Hurum ble en del av nye Asker prosti fra 1.1.2020):

¹⁰ 01.01.2020 ble Asker prosti, og dermed Oslo bispedømme, utvidet med fem menigheter.

	ASKER	RØYK. HURUM	BÆRUM	DOM- PROSTIET	SØNDRE AKER	GRORUD- DALEN	NORDRE AKER	VESTRE AKER	TOTALT
2021	522		670	391	665	671	104	779	3 802
2020	522 ¹¹		648	312	646	605	231	647	3 636
2019	294	182	665	378	696	640	208	655	3 632 ¹²
2018	322	166	686	396	729	684	235	692	3 910 ¹³

Etter et tiår med fallende oppslutning om kirkelig gravferd, så vi at flere ønsket prest og kirkelig liturgi i forbindelse med dødsfall i 2021. Seks av syv prostier hadde det samme antallet eller mer, mens kun Nordre Aker hadde færre.

Det er oppgang også sammenlignet med 2019. Dersom vi legger til 182 kirkelige gravferder i Røyken og Hurum, hadde vi i 2019 totalt 3632 kirkelige gravferder innenfor det området som i dag utgjør Oslo bispedømme. Vi er imidlertid ikke på samme nivå som i 2018.

For å få en helhetlig forståelse av antallet kirkelige gravferder, må vi også se på det totale antallet gravferder fra år til år. Vi har ikke fått disse tallene for 2021, men tall for tidligere år viser at den prosentuelle oppslutningen i Asker og Bærum har ligget over 80 prosent. For Oslos del har andelen falt under 70 prosent. Det blir spennende å se om nedgangen, er stoppet opp, i løpet av to år med korona og nye livserfaringer blant folk.

I 2021 har soknene for første gang rapportert til SSB også hvor mange mennesker som har deltatt i de kirkelige gravferdene. Dette er oversikten for 2021, fordelt på prosti:

	ASKER	BÆRUM	DOM- PROSTIET	SØNDRE AKER	GRORUD- DALEN	NORDRE AKER	VESTRE AKER	TOTALT
TOTALT	23 164	33 861	11 800	18 241	14 675	3 924	36 799	142 464
GJ.SNITT	44	51	30	27	22	38	42	37

Dette er tall som bærer preg av pandemiens antallsbegrensninger. I de kommende årene vil vi få bedre oversikt over det omfanget som fremtidige «normalår» vil gi oss.

Generelt kan vi si at gravferder tradisjonelt er godt besøkt også i Oslo bispedømme. De utgjør et møte mellom kirke og folk i et av livets avgjørende øyeblikk, der dødens nærvær løfter opp betydningen av å snakke sant om livet. Kvalitet i medvandring og liturgisk ledelse, ja, i alle ledd, kan knapt overvurderes. På samme måte kan slurv og feil bli ødeleggende i pårørendes sorgbearbeidelse, og i sin konsekvens svekke målsettingen om at «flere velger kirkelig gravferd».

Prostene rapporterer om gode tilbakemeldinger. Kanskje har nedstengningen og avstandsregler på paradoksalt vis gjort møtet mellom kirke og sørgende enda nærere. Behovet for trøst og støtte har vært ekstra stort, og som i 2020 var det også i fjor lange perioder der man ikke fikk holde

¹¹ Fra 1.1.2020 inngikk Røyken og Hurum i «nye» Asker prosti.

¹² 3450 av dem i Oslo bispedømme. For sammenligningens skyld, legger vi til de 182 kirkelige gravferdene som fant sted dette året i Røyken og Hurum.

¹³ 3744 av dem i Oslo bispedømme. Her plusser vi på 166 kirkelige gravferder i Røyken og Hurum.

minnesamvær. En konsekvens var lengre seremonier. Noen har fått ordet i kirke og kapell, som ellers ville snakket i minnesamværet.

Prosten i Groruddalen påpeker at vi i gravferden har kunnet være kirke «på ordentlig»: «Vi har møtt familier, vi har betydd noe for noen i sorg, vi har utført en viktig samfunnsoppgave, og vi har kunnet utøve yrket vårt/håndverket vårt. Sammen med kantorene, har nok prestene vært i en annen situasjon enn mange av de andre kirkelige ansatte. Kantorer og prester har fått lov til å gjøre denne viktige oppgaven, uansett hvor stengt samfunnet har vært. De har kunnet bety noe inni pandemien, mens andre kirkelige ansatte har ofte måttet vente med å kunne gjennomføre sine oppgaver.»

Flere proster viser til at praksis i 2020 om å overføre gravferdene digitalt, er blitt videreført i 2021.

B1.5 Spesialprestetjenesten

I Oslo bispedømme finnes en rekke spesialprester med virkeområder i helse- og omsorgsinstitusjoner, fengsler, høyere læresteder og på gater og streder. Aktiviteter for disse tjenestene presenteres kort her, og grundigere i senere kapitler i årsmeldingen.

Fengselsprestetjenesten

Presten på Ila fengsel og forvaringsanstalt oppgir at 41 gudstjenester ble avlyst i 2021, og 13 gjennomført. Presten på Bredtveit forteller at hun normalt bidrar til at Frelsesarmeen, Kirkens bymisjon og den katolske kirke besøker fengslet, men at de ikke slapp inn til gudstjeneste i fjor, bortsett fra noen få ganger på høsten. Overalt har innsatte uttrykt at de har savnet å møtes i kirken, og en av prestene skriver at hun daglig ble spurt om når de kunne samles igjen.

I Oslo Fengsel forteller en av prestene om en påskevandring i luftegården med meditasjonsstasjoner, der innsatte ble tatt med gjennom påskefortellingen. Julaften fikk de gjennomført frokost i aktivitetshallen med 80 innsatte fordelt på to samlinger. Men da folk fikk samles trass i koronaen, var sikkerhetstiltakene så strenge at ikke alle påmeldte kunne delta.

Alle fengselsprestene fremhever at de møter store behov for samtale. Prestene i Oslo Fengsel angir at de fører 4-6 samtaler hver dag, i tillegg til korte møter i korridorer og celledører. Presten på Bredtveit skriver at samtalene går «inn i hjarta av prestenesta», og at hun fikk gjennomført flere samtaler også under koronarestriksjonene.

Alle prestene bidrar til å ivareta et tros- og livssynsmangfold. I Oslo Fengsel legger prestene til rette for fredagsbønnen, og holdt i fjor kontakten med Islamic Cultural Centre (ICC) der fire imamer er klarert. Prestene arrangerte to id-fester, som i 2021 samlet 50 innsatte på hver av festene.

Studentprestetjenesten

Fire studentprester betjener lærestedene UiO, OsloMet og BI. Våren 2021 ble alle messene avlyst som følge av pandemien, men høsten 2021 feiret de gudstjeneste med Domkirkens Ungdomskor i Oslo Domkirke og messer i Kulturkirken Jakob.

I 2021 gjennomførte prestene 1007 avtalte samtaler á en time på de tre lærestedene. Siden i høst har prestene også delt samtalerom på Universitetet med studenthumanisten.

De opplever at de er ønskede samtalepartnere også av folk som ikke er medlemmer av noe tros- eller livssynssamfunn. Det er mindre religiøs blyghet blant studenter enn før, og prestene opplever at mange er åpne for det transcendent/eksistensielle, selv om de ikke tilhører en bestemt tro eller et bestemt livssyn.

Ved studentdødsfall og krise betjener prestene ikke bare egne læresteder, men også Høyskolen Kristiania og NMH. I mai 2021 bisto leder av studentpresttjenesten ved en sorgsamling på NMH, sammen med en muslimsk samtalepartner. Ved tre andre tilfeller fungerte prestene som rådgivere og hjelpere i forbindelse med studentdødsfall ved BI og OsloMet. I 2021 ble ikke holdt minnestunder på lærestedene i forbindelse med alle studentdødsfallene, på grunn koronarestriksjoner.

Sykehjemstjenesten

Det kirkelige nærværet i sykehjemmene bar sterkt preg av pandemiens nedstengninger, og kunne minne om 2020 når det kommer til tall. Det ble holdt 130 gudstjenester (mot 139 i 2020 og 151 i 2019), 290 andakter (291/409) med til sammen 4809 deltakere (4978/12137).

Prestene var til stede ved 129 soknebud eller deltagelse ved livets slutt (132/217).

Institusjoner uten prest, ble fortsatt betjent i hovedsak av menighetenes prester, diakoner eller andre. I 2021 har det tidvis vært stengt for besøk på sykehjem av andre enn de ansatte ved sykehjemmene. Det betyr at svært mange beboere ikke ble betjent av kirken, slik vi kunne ønske, selv om noen menigheter har hatt utegudstjenester og andre markeringer utenfor institusjonen. De ulike institusjonene har praktisert smitteverntreglene ulikt, som skapte sine egne utfordringer.

Asker og Bærum kommuner har gitt midler til de kirkelige fellesråd (en stilling i Asker, og to i Bærum) for å ivareta ansvaret for sykehjemmene. Oslo kommune har overført midler til bispedømmerådet, som så har tilsatt sykehjemprester ved enkelte sykehjem og helsehus. 13 sykehjem hadde ved utgangen av 2021 prest finansiert av kommunen gjennom bispedømmerådet. I tillegg hadde enkelte private sykehjem finansiert egen prest.

Sykehustjenesten

På sykehusene finner vi en rekke prester som er underlagt biskopens tilsyn, samtidig som de er ansatt i helseforetakene. I 2021 ble det på grunn av samværsrestriksjoner ikke avholdt noen tilsynssamling for sykehusprestene, noe som er planlagt i 2022.

I mai 2021 besøkte biskopen Blakstad sykehus som en del av visitasen i Østenstad menighet i Asker prosti. Det ble ellers ikke avholdt egne dagsvisitaser på sykehusene i 2021, men dette er planlagt i 2022 ved Oslo universitetssykehus.

I Helse Sør-Øst er det 10,9 årsverk i prestetjenesten (inkludert administrasjonskonsulent) ved Oslo universitetssykehus. Ved Diakonhjemmet sykehus er det tre presteårsverk, i tillegg til ett årsverk som diakon. Ved Lovisenberg diakonale sykehus er det prester i 4,65 årsverk.

I Vestre Viken HF er det ett presteårsverk ved Bærum sykehus, og to heltidsprester i psykisk helse og rus med base på Blakstad sykehus. Tunsberg biskop fører tilsynet med den ene av prestene på Blakstad.

Kirke på gata

Kirkens nærvær på gata i Oslo har lenge vært markert tungt ved Kirkens bymisjon. I Asker har Kirkens feltarbeid drevet et omfattende gatarbeid, finansiert ved kommunale midler gjennom kirkelig fellesråd, blant annet med en gateprest. Gatepresten etablerte i 2021 en ukentlig morgenbønn ute

ved Gatekapellet, i samarbeid med prostiets menighetsprester og diakoner. I adventstiden var det morgenbønn ute hver hverdagsmorgen, også i tiden etter at samfunnet stengte ned etter 1. søndag i advent. Biskopen besøkte Varmestua i Asker sentrum under hennes visitas i Østenstad i mai.

I Oslo har bispedømmerådet bygd opp en tjeneste med gateprest og fra mai 2021 også en gatediakon. Disse arbeider i hovedsak med sårbar ungdom i Oslo sentrum. Fra høsten 2021 gikk de inn i et samarbeid med Kirkens bymisjon om «Sporet» på Oslo S, og i samarbeid med domkirken og bymisjonen videreførte de arbeidet med Kafe Q i domkirkens krypt. Kafeen er rettet mot unge i alderen 15-25 år, og holdt åpen hver mandag gjennom hele året.

B1.6 Samisk kirkeliv

- Resultatmål: Styrke samisk gudstjenesteliv i Oslo bispedømme
- Nøkkelindikator: Antallet menigheter som inkluderer samisk språk i lokal ordning

Samenes nasjonaldag 6. februar har vært gjenstand for økende positiv oppmerksomhet i Oslo bispedømme, og bispedømmerådets ambisjon har vært å tilby fire samiskspråklige gudstjenester i bispedømmet hvert år. Dette er en målsetting som ikke er nådd under pandemien.

I 2020, rakk vi gudstjenestefeiring både i Oslo domkirke og Østerås kirke. På grunn av nedstengningen i det første halvåret av 2021, ble den planlagte gudstjenesten 6. februar i Oslo domkirke ikke gjennomført, men på kveldstid holdt biskopen en digital hilsen fra Østerås kirke. En strømmet gudstjeneste fra Tromsø domkirke, var dessuten digitalt tilgjengelig også i Oslo.

1. søndag i advent lagt til rette for en gudstjeneste (for fjerde kvartal) i kapellet ved Oslo domkirke. Den ble avlyst da den var avhengig av prest nordfra som ble syk.

I flere år har det vært høyt prioritert å skaffe midler til en samisk prest eller diakon, og sårbarheten ved en ordning der man i Oslo er avhengig av å hente sørover en samisktalende prest, viste igjen betydningen av å lykkes med å etablere en samisk preste- eller diakonstilling i Oslo bispedømme.

I 2021 ble det kjøpt inn nordsamiske bibler og salmebøker til alle kirkene i bispedømmet, og biskopen oppfordret prester og andre til å bruke samiskspråklige ledd i gudstjenesten.

På grunn av nedstengningen, ble den årlige gudstjenesten for kvener i Oslo, i anledning Kvenenes nasjonaldag 16. mars, heller ikke avholdt i 2021.

B1.7 Inkluderende kirkeliv

Nær sagt alle aktiviteter for mennesker med nedsatt funksjonsnivå, lå nede i 2021. Lørdagskafeer, Lørdagsklubben i Asker og Tro og Lys-samlinger ble avlyst. Kirkefelleskapsferie på Solgården i Spania, ble utsatt til 2022. SingAlong-arbeidet lå nede fra pandemien lukket ned samfunnet i mars 2020 helt til oktober 2021. Det var optimisme å spore, da vi begynte å samle folk og øve til julespill i noen høstucker, men igjen ble alt avlyst, en og en halv uke før arrangementet skulle ha vært i desember.

Inkluderingspresten i bispedømmet forteller at den eneste kontakten han kunne opprettholde, var gudstjenestefelleskapet med Mariahuset i Frogner menighet. Dette var for øvrig stengt for andre enn de som bor og arbeider der, og gudstjenestene ble holdt under strenge smittevernsforordninger.

Mariahuset og noen av deres venner, deltok på en retrettuke på Lia gård i juli. Der var det trygge og gode smittevernsrutiner, men antallet til stede var mindre enn halvparten av det vanlige.

I Bøler menighet samarbeidet kapellan, trosopplærer og inkluderingspresten om oppfølging og undervisning av en konfirmant våren 2021. Inkluderingspresten hadde dessuten ansvaret for to bisettelser for familier med barn med nedsatt funksjonsevne.

B1.8 Døvekirken

I desember 2021 vedtok Kirkerådet i Den norske kirke å endre navnet på det tidligere Døvekirkenes Felleråd til Døves kirkeråd. Bakgrunnen var et prøveprosjekt med enhetlig organisering og ledelse, og Døves kirkeråd fikk da et helhetlig ansvar for å bidra til videreutvikling av alle deler av Døvekirkenes virksomhet. Endringen har også til hensikt å videreutvikle Den norske kirkes tilbud på tegnspråk.

Oslo biskop har tilsynsansvaret for Døvekirken, som dreier seg om kirkens forpliktelser overfor en språklig minoritet.

Under pandemien har digitale verktøy fungert bra. Døvekirken har nådd ut til mange flere enn det de vanligvis gjør gjennom tradisjonell virksomhet. De skriver også i sin årsrapport om betydningen av de fysiske møtepunktene, som tidvis har vært borte. «Kirken er fellesskap, og det fellesskapet handler om å møtes – ansikt til ansikt og skulder ved skulder», heter det.

Det var i 2021 en bred debatt innad i Døvekirken om å være kirke under pandemien. Døves kirkeråd bestemte at det skal være en full gjennomgang av koronatiden for å samle og arkivere erfaringer og finne en god vei videre. Hensikten var å ville stå bedre rustet ved en senere en unntakstilstand.

Pandemien preger også Døvekirkenes statistikker. Det ble avholdt færre fysiske gudstjenester, men tallene viser en voksende digital deltakelse. De fleste menighetene er blitt tryggere i bruken av digitale medier, og deltakelsen har jevnt over økt på gudstjenestene de siste årene:

Antall deltakere (fysisk og digitalt)	2017	2018	2020	2021
Tromsø	1700	1200	1400	800
Trondheim	900	600	3400	2800
Ålesund	400	400	900	700
Bergen	1000	1700	700	900
Stavanger	1200	1000	800	500
Kristiansand		500	200	100
Sandefjord	500	400	500	200
Oslo og omegn	1800	2900	2900	30000

Til grunn for tallene, rapporteres det at enkelte menigheter har gått ned i fysisk deltakelse, men registrert en sterk økning i antallet digitale deltakere. 2019 utgår, på grunn av manglende rapportering.

Årsrapporten peker på stabilitet i antallet kirkelige handlinger.

- Dåp: I 2021 hadde Døvekirken 15 døpte, mot 19 i 2021
- Konfirmasjon: Det var syv konfirmanter i 2021, mot ni i 2020
- Bisettelser: Det ble bisatt 16 personer i 2021, mot 15 i 2020
- Vielser: Fra fem og ni vielser i hhv. 2017 og 2018, var det seks vielser i 2020, og kun to i 2021

Arbeidet med en gudstjenestereform i Døvekirken fortsatte i 2021 og skal være ferdig i 2023. Koronaen har forsinket prosessen, men målet er å få på plass Bønne-, salme- og poesibok i løpet av 2022-2023. I 2021 ble det forberedt hvilke tekster som skal med og oversette disse, i tillegg til bibeloversettelse av tekstene til kirkelige handlinger. Komiteen erfarte at det var viktig med fysiske møter for å kunne diskutere tegnspråket i 3D. Arbeidet med tegnspråktekster var ikke like lett over digitale plattformer.

Finansieringen var også vært en utfordring. I driftstilskuddet fra Kirkerådet, følger det ikke midler til dette reformarbeidet, men Døvekirken vil jobbe med å skaffe eksterne midler, slik at bibeloversettelsesarbeidet kan videreføres i samarbeid med Bibelselskapet.

I 2021 var det i Døvekirken til sammen 27,9 årsverk (8,7 i Døves kirkeråd og 19,2 i Døveprostiet). Det var en vakanse på 1,45 årsverk i Døves kirkeråd og 2,2 årsverk i prostiet innenfor bemanningsplanen. Vakanser har blitt dekket opp med vikarbruk og engasjement av frivillige. Det ble budsjettert med 15 årsverk i Døveprostiet, samt 5,5 årsverk innen trosopplæring av Oslo bispedømmeråd. Dette var 1,7 prestestillinger og 0,3 trosopplærerstilling lavere enn berammet på bispedømmeplan grunnet vakanse i Døvekirken.

I tillegg kommer den diakonale Stiftelsen Signo, som med sine 1.243 ansatte fordelt på 835 årsverk (2020) betjener døve gjennom syv virksomheter i Oslo, Bergen og Sandefjord. Døvepresten i Signo er tilknyttet Døvekirken.

Tabellen under viser vi hvordan Døvekirkens ansatte er fordelt på de ulike menighetene:

	Årsverk	Prosti	Døves kirkeråd	Ant. medl.	Døve som betjenes	Samlet antall som betjenes
Tromsø	1,25	1	0,25	75	250	1 250
Trondheim	3,85	2	1,85	247	452	2 260
Ålesund	0,8	0,8		220	250	1 250
Bergen	3,75	2,5	1,25	390	700	3 500
Stavanger	2,8	2	0,8	208	340	1 700
Kristiansand	1,1	1,1			180	900
Sandefjord	1,8	1,5	0,3	384	600	3 000
Oslo	6,5	4	2,5	951	1600	8 000
Hovedkontoret	5,05	3,3	1,75			
Samlet	27,9			2476	>4372	>21 860

Tabellen viser antall årsverk i hver menighet, samt antallet registrerte medlemmer, og hvor mange kristne døve/tegnspråklige, og venner og nettverk av disse, som betjenes av den enkelte menigheten.

Det vises for øvrig til grundig gjennomgang i egen årsmelding for Døvekirken.

B1.9 Forsvarets tros- og livssynskorps

Ved årsskiftet 2021/22 tjenestegjorde 35 prester tilhørende Den norske kirke i Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK). I tillegg ble det høsten 2021 tilsatt fire feltprester som ikke skulle tiltre sine stillinger før i 2022.

Gudstjenester i de militære kirkene og kapellene samt i felt og til sjøs, ble i 2021 gjennomført ut fra hva smittevernbestemmelsene lokalt gjorde mulig. Et stort antall sjelesorgsamtaler er gjennomført.

Det er tidligere blitt rapportert inn tall til Oslo bispedømme. Grunnet omstillingen fra feltprestkorps til tros- og livssynsinkluderende korps, har det vært påkrevet å utarbeide nye rutiner for statistikk, gjeldende fra 1. januar 2022. En følge av dette er at det ikke foreligger tilstrekkelige tall for 2021. De nye rutineene omfatter blant annet innrapportering til Oslo bispedømme på et særskilt skjema.

Gudstjenester og kirkelige handlinger i Akershus slottskirke i Oslo, Haakonsvern kirke i Bergen og Heggelia kapell i Målselv – som alle har virksomhet rettet også mot sivilsamfunnet – er som tidligere innrapportert til de respektive sokn.

Undervisning i etikk for de vernepliktige soldatene i førstegangstjeneste er i stor grad gjennomført som normalt i 2021, innenfor de begrensingene pandemien har satt. I tillegg kommer etikkundervisning for Forsvarets personell, samt rådgivning til de militære sjefene.

De vernepliktige utgjør en betydelig andel av dem feltprestene møter i sin tjeneste. Feltpresttjenesten kan dermed regnes som et av kirkens største arbeid for unge voksne.

Sjef FTLK Knut Espen Høidal er i egenskap av å være ordinert prest i Den norske kirke, prost for feltprester tilhørende den. Han har således deltatt i biskopens ledermøter (BLM).

Oslo biskop var på visitas til feltprestene i Hæren i Indre Troms 7.- 9. september. Senere i november deltok hun på tros- og livssynskorpsets årskonferanse på Hoel gård i Ringsaker. I en vakker kveldsgudstjeneste i domkirkeruinene på Hamar, ble Høidal innsatt i tjenesten som prost. På samlingen holdt biskopen for første gang tilsynssamling med feltprestene, og biskop og prost var enige om å forsøke å gjennomføre årlige tilsynssamlinger i tiden fremover.

På Hoel gård ble det også signert formelle samarbeidsavtaler mellom Forsvaret på den ene side, og tros- og livssynssamfunn som har feltprester/tilsvarende ansatt i FTLK, med påfølgende festmiddag. Biskopen signerte på vegne av Den norske kirke.

B2 Dåp og trosopplæring: «Tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne...»

B2.1 Oppslutning om dåp

- Resultatmål: Oppslutningen om dåp holdes oppe
- Nøkkelindikator: Antall døpte

Tabellene under viser først antall døpte og dernest andel døpte av dåpskullene. Vi ser at Oslo bispedømme har økt andelen døpte fra 22% i 2020 til 27% i 2021, noe som er på nivå med 2019 da andelen døpte var 28%. Dåpskullene er jevne. Det betyr en økning med 18% av fjoråret. Oslo bispedømme har dessuten den høyeste økning på landsbasis, foran Borg (17% av fjoråret).

Antall døpte ¹⁴	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Oslo	3889	3473	3419	3139	2661	3135
Hele landet	32 561	30 331	28 587	28 011	23 822	26 121

	Dåpskull ¹⁵	Døpte	Andel døpte	Oppslutning av fjoråret
2021	11 620	3135	27%	18%
2020	11 451	2530	22%	
2019	11 099	3 103	28%	

Pandemien har preget gjennomføringen av dåpsgudstjenester. Deler av året var helt stengt i Stor-Oslo, selv om det også var tider der samfunnet var nokså åpent. Menighetene strakk seg langt for å gjennomføre dåpsgudstjenester, også utenom hovedgudstjenestene. 1680 dåpsgudstjenester i 2021, mot 1431 i 2020 og 1565 i 2019, tyder på en vilje til å gjennomføre flere dåpsgudstjenester, noe prosterapportene også rapporterer.

1.1.2020 ble Asker prosti utvidet med Røyken og Hurum. Det betyr at grunnlagstallene til Asker, og følgelig også Oslo bispedømmes totale oppslutning, ikke vil være sammenlignbare med tidligere år.

La oss se på differansen mellom antall døpte og dåpshandlinger:

¹⁴ Kilde: Medlemsregisteret, statistikkhefte t-1, statbank. 06929 (SSB). Tall hentet ut 8.2.21. Merk at dette er foreløpige tall, og at det forventes høyere tall på grunn av etterregistreringer.

¹⁵ Dåpskullet er beregnet som alle fødte i 4. kvartal år t-1 til og med 3. kvartal år t.

	Døpte	Dåpshandlinger	Døpte i eget bostedssokn	Døpt i annet bostedssokn
2021	3 135	2769	1755	1014
2020	2 661	2317	1395	922
2019	3 139	2 735	1 612	1123
2018	3 419	2 981	1 732	1 249
2017	3 473	3 060	1 852	1 208

Her får man rede på antallet dåp som ikke skjer i eget bispedømme.

For 2021 er det 366 færre dåpshandlinger enn døpte. I 2020 var differansen 344, og i 2019 404.

På landsbasis er det kun Oslo og Borg bispedømmer, som har flere døpte enn dåpshandlinger, og Oslo troner øverst. At Oslo har mange som døpes andre steder i landet, handler i hovedsak om at tilflyttere reiser til sitt oppvekststed for å døpe sitt (særlig første) barn. Det er viktig å fremholde at tallene siste to år er påvirket av strengt smittevern og smittesituasjon.

I tillegg har vi tall som viser at det også innad i Oslo bispedømme er bevegelse. I 2021 ble ett av tre barn (32,4%) døpt utenfor eget bostedssokn. Trolig skyldes dette at det i Oslo er korte avstander, og at mange kjenner tilhørighet til et annet sokn enn der man bor. I tillegg har Oslo kirker og kapeller med arkitektur, historie og beliggenhet gjør dem til populære dåpssteder.

Neste tabell viser at samtlige prostier i Oslo bispedømme hadde flere døpte i 2021 enn i 2020:

Antall	Asker	Bærum	Dom-prostiet	Søndre Aker	Grorud-dalen	Nordre Aker	Vestre Aker	TOTALT
2021	402	455	423	470	231	418	736	3135
2020	360	453	313	306	212	316	570	2530
2019	237	540	461	455	266	439	705	3103
2018	283	604	511	514	303	466	717	3398
2017	246	639	508	536	314	477	743	3 463
2016	295	622	541	544	260	341	810	3413
2015	296	586	616	540	276	292	823	3429
2014	307	652	709	574	304	318	841	3705

	Asker	Bærum	Dom-prostiet	Søndre Aker	Grorud-dalen	Nordre Aker	Vestre Aker	TOTALT
2021	402	455	423	470	231	418	736	3135
2020	360	453	313	306	212	316	570	2530
Differanse	42	2	110	164	19	102	166	605

Selv om årets tall er preget av pandemiens begrensninger, har alle prostier registrert mer dåp enn i det første pandemiåret. Flere familier kan ha utsatt dåpen, og villet få det gjort i de åpne periodene i 2021 for å ikke risikere ytterligere utsettelse ved nye nedstengninger. 2021 viser mer dåp også enn i 2019, og det blir spennende å se den videre utviklingen når samfunnet med tiden er åpnet igjen.

Nye foreldre

En dimensjon ved dåpstallene, finner vi i Folkeregisterloven fra 1.10.2018. Da gjaldt det at tros- og livssynssamfunn ikke lenger kunne få beskjed fra Folkeregisteret, dersom et medlem fikk barn. Barn av foreldre med kirkemedlemskap, ble regnet som «tilhørige», men fra og med ny trossamfunnslov i 2021, måtte de tilhørige tas ut av medlemsregisteret (jfr. kapittel II «Introduksjon til virksomheten»).

Kirken må følgelig utvikle egne måter å finne de nybakte foreldrene, og informere om dåp. Kanskje har vi ikke funnet dem? Kanskje har vi ikke kommunisert hva dåp er, og betyr? Den norske kirke har i økende grad uttrykt at dåp kan skje hele livet, og flere steder tilbys i dag drop-in-dåp.

I den forbindelse er det interessant å spørre om alderen på de døpte i 2021. Hvor gamle var de?

I underlagsmaterialet ser vi at slett ikke alle var yngre enn ett år. 90 barn i alderen 2-13 år ble døpt, en økning på 44 fra 2020 (46). Av unge i alderen 14-16 ble 146 døpt, en økning på 27 (fra 119 i 2020). Dette er en alder som tilsier at de døpte ønsket å kirkelig konfirmasjon, men ikke var døpt som barn.

I alderen 17-100 år – et vidt aldersspenn, må man erkjenne – ble det døpt 26 personer i 2021. Også dette er mer enn året før (11 i 2020). Her kan en forklaring nettopp ligge i at flere sokn tilbød drop-in-dåp. Det blir spennende også å se om mer drop-in-dåp kan øke antallet dåp hos voksne.

Drop-in-dåp

Høsten 2021 utarbeidet Oslo bispedømme felles to annonseringer i lokale aviser, på nett og i Aftenposten, der menighetene kunnet få registrere sin drop-in-dåp-datoer.

Samtlige prostier melder at erfaringene fra egne, mindre og kortere dåpsgudstjenester var god, og at dette kan endre vår dåpspraksis. I prosterapportene hører vi også om drop-in-dåp. Det er få har en etablert praksis på dette, bortsett fra Asker prosti, som i flere år har gjennomført en årlig drop-in-dåp i Asker kirke, også i 2021. I Asker prosti var det i 2021 drop-in-dåp i Holmsbu kirke, for første gang.

Domkirken har også gjennomført flere drop-in-dåp med biskopen, og vil fortsette. Totalt i 2021 ble gjennomført ni drop-in-dåp i bispedømmet.

B2.2 Oppslutning om trosopplæringstiltakene

- Resultatmål: Stabil oppslutningen om trosopplæringstiltakene
- Nøkkelindikator: Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak

Antallet gjennomførte trosopplæringstimer i Oslo bispedømme, økte fra det første til det andre koronaåret.

I 2020 ble det gjennomført 193 timer, mens det tilsvarende timetallet i 2021 var 212. Dersom vi ser på planlagte tiltak, samlet for bispedømmet, ble det avlyst 289 tiltak i 2021, som i hovedsak skyldtes pandemien. 135 tiltak kom til, eller ble endret av samme årsak. Kun 24 tiltak ble forsøkt gjennomført, men måtte avlyses i siste øyeblikk pga. smittesituasjonen. Hele 562 tiltak ble faktisk gjennomført.

Brutt ned på soknenivå, betyr det om lag 10 gjennomførte tiltak per sokn, på tross av nedstengninger og fravær som skyldtes sykdom, karantener og lignende.

Oslo bd.	Planlagte timer i aktiv plan	Gjennomførte timer	Gjennomsnittlig antall timer gjennomført				
	Gj.sn.	Gj.sn.	Diff. 2020 -> 2021	Diff. 2019 -> 2020	Diff. 2018 -> 2019	Diff. 2017 -> 2018	Diff. 2016 -> 2017
2021	264,5	211,8	18,6				
2020	261,9	193,2		-64			
2019	290,1	257,2			+3,4		
2018	305,5	253,8				-4,4	
2017		258,2					-40,1
2016		298,3					

Digitale erfaringer fra 2020 er blitt videreført. Menighetene har utviklet og gjennomført digitale tiltak, der familier eller enkeltdeltakere har funnet informasjon på nettet som de selv gjennomfører ute, eller hentet aktivitetspakker ved kirken til bruk hjemme. Her er det ikke like enkelt å rapportere, men fagrådgiverne i bispegården har et inntrykk av at de fleste menighetene har tilbudt aktiviteter til ulike aldersgrupper, da det var en del som ikke fikk tilbud i 2020.

Kirkerådet har valgt ut syv aldersgrupper som har vært målt nasjonalt siden reformen startet. Dette er tiltak de fleste menigheter gjennomfører hvert år, og som har vært prioritert også under pandemien. Tabellen under gir en oversikt over oppslutning fra 2017 til 2021 på disse tiltakene.¹⁶

«Døpte i målgruppen» tilsvarer alle i målgruppen i menigheter som har gjennomført tiltaket for gitt aldersgruppe. Følgelig gir ikke «antall døpte» en nøyaktig indikasjon på utviklingen i det totale antall døpte for hele bispedømmet i de ulike aldersgruppene. De menighetene som ikke har fått gjennomført tiltak, blir tatt ut av målgruppen «antall døpte». Tallet vil derfor variere fra år til år og fra årskull til årskull. Det er dessuten en statistisk utfordring at flere tiltak tilbys flere årskull. Dette gjelder i hovedsakelig *Tårnagent*, *Lys Våken* og *Etter konfirmasjon*. Dessuten endrer menighetene noe fra år til år, som bidrar til at grunnlagstallene ikke alltid er sammenlignbare.

Fra 2018 har vi det samme tallgrunnlaget fra år til år. For det enkelte sokn vil årskullet det måles på, for eksempel *fireårsbok*, gjenfinnes to år senere i *seksårstiltak*. Da kan vi si noe om oppslutning fra samme årskull over tid lokalt.

Etter avtale med Kirkerådet inngår ikke Døveprostiet ikke i statistikken (se kapittel B1.8).

	2021			2020			2019			2018			2017		
	Døp-te	Delt.	%	Døp-te	Delt.	%	Døp-te	Delt.	%	Døp-te	Delt.	%	Døp-te	Delt.	%
Dåps-samtale	3009	2924	97	2472	2636	107	2978	2908	98	3405	3252	96	3372	3463	103
4-årsbok	2766	643	23	3021	610	20	2935	789	27	3346	842	25	3366	919	27

¹⁶ Merk at vi her gjengir rapportering for fem av de syv aldersgruppene. Tall for konfirmasjon, og etter konfirmasjon, finner du i neste avsnitt.

Bredde-tiltak 6 år	2392	354	15	2794	349	12	2800	454	16	3236	531	16	3622	549	15
Tårnag.	3639	618	17	3387	485	14	5134	758	15	5386	718	13	5136	770	15
LysVåken	5486	647	12	1199	280	23	4899	652	13	6036	787	13	6577	826	13
Konf.	4389	3072	70	4335	2917	67	4001	2854	71	3955	2892	73	3822	2850	75
Etter konf.	3691	481	13	3895	362	9	4051	616	15	3894	730	19	6258	1021	16
Totalt	25372	8739	34,4	21103	7639	36	26798	9031	34	29258	9752	33	32304	10252	32

Dåpssamtalene

Antallet døbte (målgruppen) er hentet fra medlemsregisteret, og antallet dåpssamtaler måles mot det tallet. Som hovedregel skal alle samtaler føres i soknet der en er bosatt, men vi vet at noen har dåpssamtale både i bostedssoknet og på dåpsstedet. Noen har kun samtalen der dåpen finner sted. På denne måten ender noen menigheter opp med mer enn 100 prosent oppslutning.

I tillegg til målgruppen, telles her også barn, ungdom og voksne som døpes.

For 2021 meldes det om lavere oppslutning enn normalt i dåpssamtalene. Dette skyldes at mange samtaler er gjennomført på telefon eller e-post, med den følge at prestene ikke alltid har registrert dette som en ordinær dåpssamtale. Samtidig viser en oppslutning på 97 prosent at de fleste har hatt en samtale/kontakt med prest i forkant av dåpsgudstjenesten.

Biskopen sendte rundt årsskiftet 2020-2021 et ressursdokument til stabene, om nettopp dåpssamtalen, med oppfordring om å drøfte dåpssamtalen i tverrfaglige fora. I opplegget inviteres stabene til å drøfte flere spørsmål knyttet til møtet med dåpskandidater og dåpsfamilier. De fleste utsatte samtaler, til man igjen kunne møtes fysisk. Hensikten er å øke bevisstheten i alle ledd, om at dåpssamtalen er et særdeles viktig møtested mellom dåpsforeldre og kirke.

Det er naturlig å forvente at dåpssamtalen bringes til torgs i stabene i 2022.

Fireårsboken

Utdeling av fireårsboken har sterke tradisjoner i kirken, og økte litt sammenlignet med 2020. En oppslutningsprosent på 23, som fremdeles er mindre enn «normalår», skyldes at målgruppen som ble invitert er mindre enn året før, samt at det var 33 flere deltakere. Det er gledelig at nesten alle menigheter har gjennomført tiltaket med fysisk oppmøte, i motsetning til i 2020.

På landsbasis viser oppslutningen 38 prosent, som i 2020, som er relativt stabilt. Det viser at fireårsboken fortsatt er et viktig tiltak i Den norske kirke. I bispedømmene rundt Oslofjorden (Tunsberg, Borg og Oslo) er det en lavere oppslutning med gjennomsnittlig 25 %.

6-åringer

Her har den prosentuelle oppslutning gått opp fra 12 til 15. I likhet med tiltaket for 4-åringene, er antallet i målgruppen lavere, mens oppslutningen nominelt ganske lik. Flere små menigheter har gjennomført tiltaket i 2021, selv om flere måtte avlyse. En årsak til at flere fikk gjennomført i 2021, skyldes at tiltaket ofte tilbys ved skolestart, og i august var det mulig å samles fysisk.

Overordnet er oppslutningen om tiltaket stabilt, som tyder på at menighetene har jobbet med å videreutvikle tiltak for målgruppen.

Tårnagenthelg

Tiltaket har ligget stabilt i prosentoppslutning siden 2015, rundt 15 prosent. I 2021 var oppslutningen 17 prosent, som var ned 1500 deltakere fra 2019. Nominelt var det flere enn i 2020.

Tårnagent gjennomføres vanligvis i perioden februar–april. Bare 13 menigheter gjennomførte på planlagt vis, og 24 menigheter avlyste, som handlet om at Stor-Oslo på den tiden var nedstengt. Oppgangen på tre prosentpoeng fra 2020 skyldes at flere har hatt anledning til å gjennomføre på nye måter. 21 menigheter har meldt at de har gjort dette i 2021.

LysVåken

Oppslutningen var på 12 % i 2021, noe som tilsvarer oppslutningen i 2017-2019, både i prosent og antall deltakere. 44 menigheter gjennomførte samlingen fysisk, åtte avlyste, og fire gjennomførte på et annet vis.

I 2020 avlyste hele 42 menigheter, og det er forbløffende at så mange kunne gjennomføre i det andre koronaåret. Nesten halvparten av menighetene har tilbudt flere årskull å delta, noe som gjør at målgruppetallet varierer fra år til år. Rapporter fra soknene viser at 9 sokn gjennomførte med «0-2 deltakere», som skyldes at flere sokn har samarbeidet og at det ene soknet ikke hadde deltakere. Et eksempelet på dette er Røa og Sørkedalen, der det ikke deltok barn fra Sørkedalen.

Vi har registrert at 11 menigheter hadde mer enn 20 deltakere, og at det ble registrert ny rekord i Ullern sokn og Østerås sokn med om lag 50 deltakere.

Konfirmasjon

Tall for oppslutning om konfirmasjon rapporteres i dag to steder, både i SSB-tallene og – som her – i *Planverktøy for trosopplæring*. Tallene og prosenten på tiltaket «konfirmasjon» i trosopplæringsrapporteringen, er ikke likt som i tabellene under avsnittet om konfirmasjon, fordi det rapporteres ulikt i de to systemene.

Trosopplæringstallene gir en oppslutning på 70 prosent, med 3072 deltakere, mens SSB gir 72 prosent med 3181 deltakere. I antall deltakere skiller det 109 for hele bispedømmet.

Alle menigheter vedlegger en egen *Plan for konfirmasjonstiden* i menighetens plan for trosopplæring. Dette styrker fokuset på innholdet i konfirmasjonstiden. I 2020 lå antall konfirmanter på 2917, noe som var en liten økning fra året før. Tallene for 2021 viser en ytterligere økning, noe som tyder på at koronaen ikke har påvirket påmelding til konfirmasjon, til tross for mye digital gjennomføring. Eksempelvis har flere sokn avlyst tradisjonelle leirtilbud med overnatting.

Det er imponerende at de ansatte i menighetene i koronatiden greide å skape nye måter å tilby konfirmasjonsforberedelse. Se mer om konfirmasjon i kapitlet B2.3.

Etter konfirmasjon

Frem til 2017 ble dette tiltaket målt for alle tiltak for aldersgruppen 16-18 år. Fra 2018 tok Kirkerådet ut *ett tiltak* fra hvert sokn i grunnlagstallene, slik at sammenlikningsgrunnlaget ble bedre.

I Oslo bispedømme har 33 menigheter to eller flere tiltak for målgruppen. I 2020 var det 11 flere menigheter som gjennomførte tiltak enn i 2019. Etter et år med pandemi, blant annet ingen fysiske

konfirmantleirer, har det vært knyttet bekymring til denne aldersgruppen. Totalt sett har det vært 119 flere deltakere og bare 3 færre menigheter enn i 2020 som gjennomførte tiltaket.

Å møtes «etter konfirmasjon», handler i all hovedsak om *reunion* og lederkurs. Disse tiltakene har hovedsakelig 16-åringene som målgruppe. I Oslo bispedømme har 14 menigheter lederkurs med mer enn 15 deltakere. Soknene Holmlia, Skøyen og Ullern har for eksempel hatt om lag 25 deltakere, mens Ris hadde 40. Det gir et håp om et godt ungdoms- og konfirmantarbeid i årene som kommer.

Flere menigheter har også andre breddetiltak rettet mot aldersgruppen 16-18 år. Noen av disse, som har målgruppe 17 og 18 år, har ikke fått fotfeste ennå, og menighetene melder at det er særlig utfordrende å nå denne målgruppen. Dette jobbes det stadig med, både lokalt og på bispedømmenivå, og her spiller Den norske kirke tett med barne- og ungdomsorganisasjonene.

Revidering og veiledning

I Oslo bispedømme har alle sokn godkjent plan for trosopplæring. Her fremkommer menighetens grunnlag og særpreg, sentrale dimensjoner, samt breddetiltak og alle andre tiltak for barn og unge. Denne planen skal revideres hvert fjerde år (en gang i hver menighetsrådsperiode).

Revisjonsprosessen er dypest sett en del av strategi- og menighetsutvikling, der man ser på alle deler av menighetens virksomhet, her med fokus på trosopplæring for barn og unge. Revisjonsprosessen tar mellom et halvt og ett år, og starter med en oppstartsamling for menighetsråd, stab og frivillige.

I Oslo bispedømme har åtte menigheter/trosopplæringsenheter vært gjennom en revisjon siden 2018 (inneværende periode), og fått godkjent ny plan. Fire sokn begynte arbeidet i 2021, mens andre utsatte. I alt har 20 sokn påbegynt revisjonsarbeidet, mens 16 har planlagt å gå i gang i 2022.

Av dagens menighetsråd, begynte de første høsten 2018, og arbeidet støttes av rådgiverne for trosopplæring på bispedømmekontoret. Høsten 2021 hadde fagrådgiverne jevnlig kontakt med alle de undervisningsansatte i menighetene. I tillegg til de årlige kontaktpersonsamtalene (februar-april) i alle menigheter, var det mange oppstartsamtaler med nyansatte, besøk i menighetsråd og staber og enkeltsupport på telefon og e-post. Rådgiverne bidro også i beredskapsgruppen, for å bistå med veiledning og forståelse av de skiftende smitteverntreglene på barne- og ungdomsfeltet.

B2.3 Oppslutning om konfirmasjon

- Resultatmål: Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe
- Resultatindikator: Konfirmerte av døpte 15-åringer

Antall konfirmanter varierer fra år til år i takt med årskullet, og andelen som er medlemmer. Antall unge som lar seg konfirmere, har holdt seg forholdsvis stabilt de siste ti årene på ca. 70 prosent.

Tallene for 2021 viser en økning på 5,5 prosentpoeng siden 2020, ifølge soknenes egen rapportering til SSB. Det ble konfirmert 299 flere unge, og økningen gikk fra 2882 til 3181 konfirmanter.

Dette er ekstra bra med tanke på at vi har hatt to år med pandemi.

Antall konfirmanter i Oslo bispedømme ¹⁷								
	Asker	Bærum	Dompr	Søndre A	Gr.dalen	Nordre A	Vestre A	Totalt
2021	560	737	175	572	189	58	890	3181
2020	528	692	145	538	202	53	724	2882
2019	434	743	134	522	223	36	726	2818
2018	427	758	153	543	214	60	708	2863
2017	386	802	121	525	215	56	720	2825
2016	415	717	147	592	248	56	748	2 923
2015	436	810	134	619	270	66	746	3081
2014	442	904	183	609	297	68	707	3210
2013	314	805	132	604	313	56	706	2930
2012	302	883	165	557	310	36	716	2969

¹⁸	2017			2018			2019			2020 ¹⁹			2021		
	Konf	Medl	%	Konf	Medl	%	Konf	Medl	%	Konf	Medl	%	Konf	Medl	%
Asker	386	527	73,20	427	518	82,40	434	566	76,7	528	785	67,3	560	793	70,6
Bærum	802	1037	77,33	758	1051	72,10	743	1059	69,3	692	1058	65,4	737	1039	70,9
Dom	121	214	56,50	153	228	67,10	134	233	57,5	145	223	65,0	175	256	68,4
Vestre A	720	883	81,50	708	884	80	726	948	76,6	724	1016	71,3	890	1016	87,6
Nordre A	56	98	57	60	131	45,80	36	113	31,8	53	131	40,5	58	142	40,8
Gr.d	215	362	59,30	214	378	56,60	223	364	61,3	202	341	59,2	189	376	50,3
Søndre A	525	703	74,70	543	759	71,50	522	718	72,2	538	781	68,9	572	770	74,3
Totalt	2825	3824	73,84	2863	3949	72,40	2822	4001	71 %	2882	4335	66,5	3181	4392	72

I tabellen ser vi økning i antall i alle prosti.

Størst i Vestre Aker, med 166 konfirmanter. Prostiet har, som i 2020, høyest prosentuell oppslutning med hele 87,6%. Videre følger Asker, Søndre Aker og Bærum i overkant av 70%. Nordre Aker har siden 2019 ligget lavest, for 2021 på 40,8%.

Hele 24 menigheter har over 70% oppslutning, og ni menigheter har under 50% oppslutning. Av dem, er Åros et bygdeområde med kun 32 medlemmer i målgruppen.

Tendensen er at sentrumsmenigheter, samt noen menigheter som tradisjonelt «mister til nabomenigheter», får en lavere oppslutning.

¹⁷ Kilde: Medlemsregisteret, statistikkhefte t-1, statbank. 06929 (SSB) for antall konfirmanter og Planverktøy for trosopplæring

¹⁸ Kilde: Medlemsregisteret, statistikkhefte t-1, statbank. 06929 (SSB) for antall konfirmanter og Planverktøy for trosopplæring

¹⁹ Foreløpige tall. Tallene fra 2020 for Skøyen og Ullern sokn i Vestre Aker prosti er ikke i endelige tall for SSB, og er derfor hentet fra planverktøy for trosopplæring i stedet.

Dåp av konfirmanter

I 2021 var det hele 146 14-16 åringer som ble døpt, noe som er en økning på 27 sammenliknet med 2020. Sannsynligvis var disse konfirmanter, og det betyr en økning av ikke-medlemmer som valgte å konfirmere seg.

Det er usikkert om alle av de som ble døpt som 15 år i 2021 er tatt inn i antall «medlemmer 15 år». Disse kan dermed være med å tilsløre resultatet noe.

Vurderinger

I koronatiden har det vært en unisont budskap fra Kirkerådet, bispedømmet og fellesrådene om å prioritere konfirmasjonstiden. Påmelding til konfirmasjon i Oslo bispedømme er om høsten, og påmeldingen for 2021 var på en tid i 2020 da smittetrykket var noe lavere. Dette kan ha bidratt til at flere valgte å melde seg på.

Da forberedelsene startet var samfunnet igjen nedstengt. Dette har ført til store utfordringer og merarbeid for ansatte. Menighetene har jobbet for å få til flest mulig fysiske møter med konfirmanter. Mange erfarte at digital undervisning med 2020-konfirmanter ikke ga det samme utbyttet. De fleste menigheter hadde erfaring fra bo-hjemme-leir, og gjennomførte dette i 2021. Noen få, med mindre kull, fikk også til leir med overnatting.

Oslo bispedømme har i flere år arrangert *Kick-off* for fasteaksjonen i Oslo domkirke. Denne ble i 2021 gjort digital, og sendt ut til menighetene.

Konfirmasjonsgudstjenestene måtte også i 2021 gjennomføres med strenge restriksjoner og avstand. Erfaringene fra 2020 gjorde det enklere for flere å gjennomføre, i tillegg til at rutineene for smittevern var bedre innarbeidet i stabene. De aller fleste måtte øke antall gudstjenester også i 2021. I 2019 ble det gjennomført 182 konfirmasjonsgudstjenester, mens det i 2021, ble gjennomført hele 346 konfirmasjonsgudstjenester.

Menighetene melder om syke konfirmanter, eller i karantene. Dette er nok grunnen til at antall gudstjenester har økt ytterligere i 2021 fra 2020 da det ble gjennomført 293.

I Nordre Aker har man, for første gang, gjennomført felles forberedelser for alle konfirmanter i prostiet (58). Dette var vellykket, til tross for utfordringer under pandemien.

I menighetenes trosopplæringsplaner har alle en egen plan for konfirmasjonstiden som beskriver innholdet på en detaljert måte. Etter to år med «pandemikonfirmasjon» har også mange menigheter gjort nyttige erfaringer som tas med i videreutviklingen av plan for konfirmasjonstiden.

Det er viktig at konfirmasjon er et tilbud til alle som ønsker det, uavhengig av funksjonsevne. Integreringspresten ved bispedømmekontoret bistår menigheter som har konfirmanter med spesielle behov – både med tanke på konfirmasjonstiden og konfirmasjonsdagen. Her går ofte flere menigheter sammen om å gi et godt tilbud.

Det er gledelig å se at oppslutningen for konfirmasjon i Oslo bispedømme har økt etter at Kirkerådet for første gang satset for fullt på digital promotering av konfirmasjon. For 2022 vil det ikke bli sendt ut konfirmanterbrosjyre i posten til medlemmer, men rekrutteringsarbeidet vil kun skje digitalt fra sentralt hold. Det satses på ulike plattformer der ungdommene befinner seg, eksempelvis på TikTok.

B3 Kunst og kultur: «Gi kunst og kultur rom i kirkene våre...»

B3.1 Deltakere på konserter og kulturarrangement

- Resultatmål: Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement
- Nøkkelindeikator: Antall deltakere på konserter/kulturarrangement i kirkene

Det er en klar økning fra 2020 til 2021 i antall konserter/kulturarrangement og publikum. 79 prosent økning i antall konserter og kulturarrangement og 119 prosentpoeng i antall publikummere. Årsaken er at det ble gjennomført lempinger på restriksjonene for både utøvere og publikum på høstsemesteret. Sammenlignet med landets ti øvrige bispedømmer er dette den klart største oppgangen på landsbasis da nedstengingene og begrensningene i 2020 slo langt sterkere inn i Oslo bispedømme enn i landet for øvrig.

Det var også i 2021 av stor betydning at kirkemusikerne har hatt faste jobber og kunne bidra i kirkelige handlinger, samt (i noen grad) i kor- og konsertvirksomhet på tross av en pandemitid. Videre har det hatt betydning at menighetene – og andre brukere av kirkerommet – har kunnet søke på statlige stimuleringsmidler for å få dekket reduserte eller bortfall av billettinntekter. I 2021 var det totalt 959 konserter og andre kulturarrangement i kirkene mot 536 i 2020. Totalt antall publikummere i 2021 var 73 281, mot 33 461 i 2020.

	Antall konserter i menighets-regi	Andre kulturarr. i menighetsregi	Antall konserter arrangert av andre aktører	Antall andre kulturarr. arrangert av andre aktører	Til sammen
	398	245	283	33	959
Publikum	24850	10897	31463	6071	73281

I menighetene

Formidlingen av kunst- og kulturopplevelser gjennom strømming av gudstjenester og konserter var også av stor betydning, og da særlig frem til lettelsene i restriksjonene kom på høstsemesteret. Lempingen på restriksjonen muliggjorde at flere julekonserter kunne gjennomføres, før det igjen ble innført strenge restriksjoner fra midten av desember.

I mars 2020 lyktes Den norske kirke med å få gjennomslag i den nye loven for finansieringen av Den norske kirke, for at kommunene fortsatt skal ha en lovfestet plikt til å finansiere kirkemusikere i landets menigheter. Dette gjennomslaget var i 2021 av særdeles stor betydning for gudstjenestelivet, kunst- og kulturlivet i kirken, og for kunst- og kulturlivet generelt.

I pandemien sikret dette at kirkemusikerne hadde faste jobber, selv om aktiviteten i menighetene blir kraftig redusert. Det gir kirkemusikerne og menighetene bærekraft til å klare seg gjennom krevende tider på en annen måte enn hva tilfellet er for de fleste andre aktører på kunst- og kulturfeltet.

Menighetene kunne der søke økonomisk støtte på lik linje med andre kulturarrangører, som ga kirkene mulighet til å få dekket kostnader ved reduserte billettinntekter eller bortfall av alle billettinntekter ved avlyste arrangementer. Mange menigheter har på ulikt vis formidlet kunst- og kulturopplevelser gjennom direkte strømming, og latt produksjoner ligge på nettet i etterkant. Gjennom den statlige og kirkelige finansieringen i 2020 på seks millioner kroner til innkjøp av opptaksutstyr og til gjennomføring av digitalt formidlede produksjoner, ble det også lagt et grunnlag for videreutvikling av dette formidlingsarbeidet i 2021.

Vurderinger og oppfølging

Variert kunst- og kultursatsing er gjennomgående viktig i menighetene, med konserter, forestillinger og utstillinger, og hvor bruken av profesjonelle kunstnere i gudstjeneste- og annet menighetsliv, er en viktig komponent. Utstrakt samarbeid med frilansere, lokale og sentrale kulturinstitusjoner er viktig, og var igjen mulig å realisere høsten 2021, inntil nye restriksjoner ble iverksatt medio desember.

Men også i 2021 utfordret koronaen korene. Usikkerheten – knyttet til gjennomføring av julekonserter i og med de nye restriksjonene fra medio desember – var krevende for mange.

Restriksjonene fikk generelt store følger for kunst- og kulturaktiviteten i kirkene, som det også gjorde for KULT, Senter for kunst, kultur og kirke. Men KULT lyktes med å gjennomføre flere av sine planlagte arrangementer. Blant dem *Påske og Pasjon* som ble realisert i en koronatilpasset form gjennom produksjon og formidling av skjønnlitterære tekster.

Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival lyktes med å gjennomføre en omfangsrik og svært vellykket digital versjon av sin festival.

Et resultat av vedtakene knyttet til Kirkebruksplan for Oslo (oppstart 1. januar 2020) er det treårige prosjektet i Sofienberg kirke for klassisk basert musikk. Prosjektet ledes av Kirkelig fellesråd i Oslo, i nært samarbeid med Oslo domkirke. På tross av at mange publikumsrettede arrangement måtte avlyses også i 2021, lyktes prosjektet med å realisere flere plateinnspillinger i tillegg til arrangementer på høsten. Det gav inntekter i størrelsesorden kr 500.000. Det var også viktig at den ukentlige orgelskolen for barn- og unge, lot seg gjennomføre gjennom koronatiden. Det er dessuten gledelig at det er utviklet et nært og godt samarbeid med Paulus og Sofienberg sokn.

Bispedømmets strategiplan løfter frem kunst og kultur som «en integrert del av kirkens uttrykk». Det heter at «kirkene og alle kirkens bygg skal være kulturarenaer med kulturuttrykk som åpner, inviterer og gir anledning til å utdype og utvikle kristen tro og nærme seg kirkens fellesskap. Kunst utvider vår forestillingsverden og åpner for nye tanker. Kunst kan knytte sammen livserfaring og tro».

I en koronatid ble det ikke enkelt å realisere ambisjonen som uttrykkes i strategiplanen, men kirken har alle muligheter til å realisere planen så fort kirkene igjen åpnes for normal virksomhet.

B3.2 Åpne kirker

- Resultatmål: Flere åpne kirker
- Nøkkelindikator: Antall åpne kirker

I 2020 ble det rapportert at 59 kirker holdt åpent. I 2021 var dette tallet 55 kirker. Pandemien vanskeliggjorde gudstjenester rundt både påske og jul – noe som førte til åpne kirkerom med både musikk, tilbud om nattverd og samtale, men også kreative vandringer utenfor kirkerommet.

Menighetene i Oslo bispedømme ble oppfordret til å ha kirkene åpne i gudstjenestetiden – noe de fleste gjorde – med kirkelig betjening til stede. Ansatte i de ulike sokn viste stor kreativitet, fleksibilitet og vilje til å møte mennesker med tilstedeværelse, samtaler, nattverd og kreative fellesskap.

Det ble i 2020 meldt inn 3216 åpne kirkedager, mens det i 2021 ble meldt om 3159 dager med åpen kirke. Det må her tas høyde for at det flere dager ikke var mulig å ha åpen kirke av hensyn til smitteverntiltakene, og at dette da heller ikke er sammenlignbart med 2020.

Allehelgensdag

Det er lang tradisjon for å holde kirker åpne Allehelgensdag. 58 sokn meldte om ulike typer minnemarkeringer. 86 arrangementer samlet til sammen 7241 deltakere. Det er rapportert om rundt 2000 flere besøkende i 2021 enn i 2020 denne helgen. I 2020 ble det beskrevet en nedgang som kunne tillegges smittesituasjonen. Det er usikkert om økningen av besøkende i 2021 kan tilskrives en lengre åpen periode med få pandemi-restriksjoner – noe som har gitt en mindre smittefrykt.

I prostenes årsrapport meldes det om stor variasjon i antall besøkende mellom sokn som har kirkegård og de som ikke har det. Allehelgen fremkommer som en viktig markering for de som benyttet seg av dette.

Utvikling

Oslo bispedømme satte ned en arbeidsgruppe våren 2021 med mål om flere åpne kirker på dag og kveld, på strategiske steder i Oslo bispedømme, samt å videreutvikle tiltaksplan for utvikling av åpne kirker.

På bakgrunn av tidligere kartlegginger (2011 og 2010) ble det gjort en ny tilsvarende kartlegging i 2021 der menighetene med pandemien som bakteppe, for å vurdere åpen kirke som møteplass, kulturarena og frirom. Det kom tilbakemeldinger om at et åpent kirkerom skaper eierskap til kirken, lavere terskel for å besøke kirkerommet, episoder med positiv medieomtale, et frirom uten program og stor glede og interesse fra besøkende. Arbeidsgruppen har funksjonstid ett år og skal levere et saksfremlegg til bispedømmerådsmøte våren 2022 med videre anbefalinger.

Også høsten 2021 ble det utlyst stimuleringsmidler for menigheter som ønsket å videreutvikle åpen kirke. Dette har blant annet ført til at Holmsbu kirke i Asker prosti, hadde en omvisning i kirkerommet som tok i bruk metode for synstolkning av kunsten som gjør arrangementet mer tilgjengelig for svaksynte og blinde. Det ble også gjennomført en sommerserie med 6 konserter – som samlet fulle hus, der musikere lot seg inspirere av kirkerommets rike utsmykning.

Gamle Aker kirke har gjort 3 x 10 minutters innspillinger på norsk, engelsk og tysk, som gir en «spiritual guide». Den formidler kirkens historie, og forsøker samtidig å ta vare på den åndelige dimensjonen ved møtet med helligstedet. Dette skal også gjøres tilgjengelig gjennom QR-koder.

Trefoldighet menighet utvidet og videreutviklet åpen kirke-tilbudet ved utvidede åpningstider, rekruttering og oppfølging av frivillige, og ved å utvikle et strategisk arbeid knyttet til det å være bispedømmets *freds- og forsoningskirke*. Dette innebærer åpen kirke til stillhet og fordypning gjennom bønn og musikk, *Tro og politikk*-grupper for ungdom og voksne i etterkant av åpen kirke, åpen kirke i tilknytning til *Kulturnatt*, *Open house Oslo* og to utstillinger i kirkerommet, markering av 22. juli – i tillegg til å møte det stadig økende behovet for samtaler som etterspørres i forbindelse med et åpent kirkerom.

Oslo bispedømme arbeider videre med modeller for åpne kirker, og følger opp menighetene som fikk tildelt stimuleringsmidler i 2021. En felles veileder er utviklet av Kirkerådet og lokale veiledere er allerede under utvikling i mange sokn.

B3.3 Pilegrimsarbeid

- Resultatmål: Verdiskaping og positiv utvikling
- Nøkkelindeikator: Økning i antall vandrere og besøkende

Det regionale pilegrimssenteret (RPS Oslo) ligger ved Gamle Aker kirke i Domprostiet. Arbeidet med leden Oslo–Trondheim har siden 2010 resultert i en årlig vekst på om lag 15 prosent med unntak for pandemiårene. Det overordnede målet er å bidra til verdiskaping og positiv utvikling langs leden.

Pandemiåret 2021 var – som 2020 – annerledes. Antall utenlandske pilegrimer var lavt, og herberger holdt stengt. Samtidig ble det registrert mange norske vandrere, som har gått pilegrim i stedet for å reise til utlandet på ferie. Artistvandring med Moddi ga god publisitet. Antallet besøkere ved RPS Oslo var i 2021 høyere enn i 2020.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Besøkende RPS Oslo	1150	1300	1400	1250	1550	1500	800	1090

Det var færre utsendte langvandrere fra Pilegrimssenteret i 2021 enn i 2020:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Utsendte langvandrere	165	157	238	283	394	408	524	618	332	266

Antallet overnattende pilegrimer på herberge, hotell og camping økte i 2021. Det var høyere enn i 2020, men sammenlignet med toppåret 2019, var antallet pilegrimer om lag bare 30 prosent.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dag 1 ut av Oslo							
Vestleden	0	237	154	127	133	62	15
Østleden	158	839	825	974	1191	176	369
Tunsbergleden							1
Alle leder	158	1076	979	1101	1324	238	385

De kirker som er opptatt på pilegrimsleden.no som pilegrimskirker i dag er: Oslo Domkirke (gir info om ledene), Østre Aker kirke, Gamle Aker kirke, Kampen kirke, Fossum kirke, Furuset kirke og Haslum kirke.

I tillegg kommer Nordstrand kirke og Bekkelaget kirke som ligger nær leden, mens Skøyen kirke kan registreres for sin åpne kafe. I Asker er det pilegrimstradisjoner knyttet til Hurum kirke, Asker kirke og Røyken kirke, og til Tanum kirke i Bærum, som alle ligger tett på Tunsbergleden.

RPS Oslo arbeider overfor Oslo bispedømme, i tillegg til de deler av Borg og Tunsberg bispedømmer som tilhører senterets virksomhetsområde. Daglig leder ved RPS Oslo er også pilegrimsprest i 10 prosent i Oslo bispedømme.

Fire søyler

RPS Oslo samarbeider med kommuner, fylkeskommuner, kirke, frivillige lag og organisasjoner, reiseliv og øvrig næringsliv for å styrke satsningens fire søyler: kirke, kultur, miljø og næring.

- Søylen kirke: Pilegrimsmesser og samtalegrupper, arbeid for åpne kirker i mai-september, og tilrettelegging for pilegrimvelsignelser ved utsendelse. Månedlige.
- Søylen kultur: Pilegrimsvandring (inngår i den kulturelle skolesekken for 6. klassinger i Bærum), avlyst om våren, men gjennomført om høsten. Totalt 16 vandring for 860 barn. Pilegrimsdagene avlyst, det samme St. Hallvardsvandringen under Kristi Himmelfart-helgen.
- Søylen miljø: «Grønn kirke», hengekøyprosjekt og salg av miljøvennlige produkter.
- Søylen næring: Herberger og produkter. Før hver sesong kontaktes tilbydere om behov med materiell og informasjon. I 2021 var kontakten viktig pga. koronarestriksjonene. Mål: Etablere av 15 nye herberger, nye produkter som Pilegrimspasset.

B3.4 Kirkebyggene

Kirkebyggene er viktige symboler på kirkelig nærvær i samfunnet, og mange er i tillegg viktige kulturminner. Bruken av kirkene er i utvikling over tid, og byggene tilpasses dette, samtidig som kulturverdiene ivaretas.

I Oslo bispedømme er det 90 kirkebygg, inkludert døvemenighetenes kirker.

Syv av dem er fredet og 32 er listeført hos Riksantikvaren.

Oslo biskop skal etter kirkeordningen godkjenne alle endringer av byggene og av det (liturgiske) inventaret. Søknadene blir saksbehandlet og de kurante sakene blir avgjort av kirkefagsjef på delegasjon. I 2021 er det gitt avslag i en sak, mens øvrige søknader er godkjent. Saksbehandlingen fører i noen tilfeller til mindre justeringer. Som bispedømmeråd erfarer vi å ha et fruktbart og godt samarbeid med Riksantikvaren om de fredete og listeførte kirkene.

B4 Kirke og samfunn: «Vise kristen tro og holdning, lokalt og globalt...»

B4.1 Menighetenes diakonale arbeid

B4.1.1 Diakonal betjening

- Resultatmål: Flere menigheter med diakonal betjening
- Nøkkelindikator: Andel menigheter med diakonal betjening

42 sokn har registrert diakonal betjening per 31.12.21 – det samme som i 2020. Det er imidlertid to sokn som har fått økt sin andel betjening fra 50% til 100% stilling; Domprostiet sokn, Trefoldighet kirke og Gamlebyen Grønland sokn. I Groruddalen og Nordre Aker prosti har alle sokn diakonal betjening, mens Bærum er tett på.

I mangel på nye midler er det i 2021 opprettet tre midlertidige diakonstillinger. En av disse er tilknyttet ungdom og unge voksne i soknene Nordre Hurum og Søndre Hurum. Den andre er i Skøyen sokn, tilknyttet kafeen «Kaffebønnen»²⁰ med fokus på frivillighet og ungdom. Den tredje prosjektstillingen er i Ris sokn, samfinansiert av KfiO og OBDR. Diakonhjemmet omsorg+ bidrar i tillegg med 20% finansieringen. Stillingen som vil være rettet mot voksne og eldre og vil betjene Diakonhjemmet omsorg+ en dag i uka.

Stillingene har blitt til som følge av dialog mellom Oslo bispedømme og fellesrådene.

Det arbeides videre med å skape en felles diakonal strategi der prost, fellesråd og bispedømme ser på mulighet for en helhetlig tenkning rundt diakonstillinger og soknets diakoni.

B4.1.2 Sykehjemstjenesten

2021 var som 2020, et spesielt og annerledes år, også for ansatte og beboere ved sykehjemmene i Oslo bispedømme. Det har vært strenge smittevernrestriksjoner knyttet opp mot sykehjemmene i store deler av 2021, noe som også har påvirket prestetjenesten ved institusjonene.

Institusjoner som ikke har egen prest, betjenes i hovedsak av menighetenes prester, diakon eller andre. Også i 2021 har det tidvis vært stengt for besøk på sykehjem av andre enn ansatte ved sykehjemmene. Det betyr at svært mange beboere ikke har blitt betjent av kirken, selv om flere menigheter har arrangert utegudstjenester eller andre aktiviteter ute ved institusjonen.

Også på institusjoner som har egen prest/diakon, har arbeidsforholdene vært annerledes med til dels sterke begrensninger på hva prest/diakon kan bidra med. Det har i den forbindelse vært utfordrende at de ulike institusjonene til tider har praktisert smittevernreglene ulikt.

²⁰ <https://www.kaffebonnen.no/>

Helse- og omsorgsdepartementet har slått fast at «alle som er avhengig av kommunal helse- og omsorgstjeneste skal få tilrettelegging og bistand for å kunne utøve sin tro og sitt livssyn».

Asker og Bærum kommuner har gitt midler til de kirkelige fellesråd (1 stilling i Asker og 2 i Bærum) for å ivareta dette ansvaret. I Oslo har kommunen overført midler til Oslo bispedømmeråd som har tilsatt sykehjemprester ved enkelte sykehjem og helsehus, etter en nærmere prioriteringsliste. Ved årsskiftet var det 13 sykehjem som har prest finansiert av kommunen gjennom bispedømmerådet. I tillegg har enkelte private sykehjem finansiert egen prest.

Bispedømmerådet mener at antall sykehjemprester er for lite og at kommunene bør øke sine bevilgninger til en tjeneste som både ivaretar beboeres og pårørendes rettigheter, men som også styrker det faglige arbeid på sykehjemmene.

At 2021 har vært et annerledes år, fremkommer i tall og statistikk. I 2021 (2020- og 2019-tall i parentes) hadde sykehjemprestene ansatt av bispedømmerådet 1995 (1644/3039) enkeltsamtaler med pasienter/beboere og 131 (289/313) samtaler med pårørende. I tillegg hadde prestene 74 (132/68) samtaler av mer sjelesørgerisk karakter med ansatte på sykehjem.

Det ble feiret 130 (139/151) gudstjenester og holdt 290 (291/409) andakter med til sammen 4809 (4978/12137) deltakere. Prestene var også til stede ved 129 (132/217) soknebud/deltagelse ved livets slutt.

Sykehjemprestene er også en faglig ressurs på sykehjemmene, og i 2021 hadde prestene 193 (190/326) ulike faglige samlinger og møter med personalet på sykehjem og helsehus.

Sykehjemprestene i Oslo møtes med jevne mellomrom til faglige samlinger og biskopen har delegert til prosten i Vestre Aker prosti å ha et samlet ansvar for denne tjenesten.

B4.1.3 Fængselspresttjenesten

Oslo bispedømme har tjenestegjørende prester i tre fængsler:

- Oslo fængsel
- Ila fængsel og sikringsanstalt
- Bredtveit kvinnefængsel

Oslo fængsel

Oslo fængsel er et høyrisikofængsel med 243 innsatte. Belegget nærmet seg i 2021 nær «normalen» på 90 prosent. De fleste sitter på varetekt og fængselet har høy kriseberedskap.

Gudstjenester og andre kirkelige handlinger kom i gang igjen i august, da fængslet lempet på sine smitteverntiltak. Til vanlig er det 3 gudstjenester med nattverd og 4 religiøse møter i måneden. Bemanning og rutiner i helgene tillater ikke arrangementer søndager, og alle møter og gudstjenester gjennomføres på kveldstid i ukedagene. I gjennomsnitt er det rundt 20 innsatte og 8-10 nattverdgjester, med en maksgrense 25. I perioder opereres med venteliste.

I påsken ble det gjennomført påskevandring i luftegården med meditasjonsstasjoner, hvor innsatte ble tatt med gjennom påskefortellingen. Julaften ble det gjennomført julefrokost i aktivitetshallen med 80 innsatte fordelt på to samlinger. Det var ca. 100 påmeldte, men sikkerhetstiltak gjorde at ikke alle kunne delta. I tillegg var det gudstjeneste med nattverd 3. juledag med 50 innsatte fordelt på to gudstjenester. Også her var det flere påmeldt enn sikkerheten tillot.

Prestene har ansvar for også annen religiøs møtevirksomhet, og legger til rette for arrangementer med folk fra Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon, Maritastiftelsen og Storsalen, samt Oslo Vineyard.

Prestene legger også til rette for fredagsbønnen, og holder kontakten med Islamic Cultural Centre (ICC) på Grønland. Fire imamer er klarert til å lede fredagsbønn hver fredag, og de honoreres av ICC. Prestene arrangerer to årlige id-fester. 50 innsatte deltok på to samlinger ved hver av festene i 2021.

Prestene i Oslo fengsel rapporterer at hoveddelen av tjenesten består av samtaler med innsatte. De anslår at det i gjennomsnitt gjennomføres 4-6 samtaler hver dag av sjelesørgerisk karakter. I tillegg kommer små samtaler i korridorer og celledører, og ikke minst relasjonsbyggende samtaler i smågrupper eller individuelt i fellesskapsområder.

Bredtveit fengsel

Ved Bredtveit som er et kvinnefengsel, har presten kunnet invitere til gudstjeneste og samtalegrupper gjennom hele året, opptil to ganger i uka. Våren 2021 ble det gjennomført en samtalerekke knyttet til «Bibelens kvinner», for å finne inspirasjon til tro og liv. Presten har organisert grupper for muslimske innsatte, med samtaler om aktuelle emner, lytting til koranresitasjon, erfaringsdeling og bønn. Presten har også ført en rekke samtaler med innsatte med andre tros- og livssyn.

I forbindelse med et selvdrap, ble prest involvert i fengslets håndtering. Hun bidro til å ta vare på både innsatte, tilsatte og pårørende.

Prest trekker i sin årsmelding frem det tverrfaglige samarbeidet på huset, med både fengselsledelse, helseavdeling, miljøterapeuter, betjenter, arbeidsdrift og skole. Særlig viktig er det tverrfaglige samarbeidet mellom prest, fritidsleder og bibliotekar:

«Gjennom året har vår trio jobba saman for å skape gode møtestader for dei innsette. Me har eksempelvis arrangert fleire *Stille dagar*. Innsette har gitt uttrykk for at desse dagane er gode kvileskjær i støyande fengselsdagar. Me har vidare invitert til lesesirkel kor me mellom anna las *Forbrytelse og Straff*, og markert 8. mars, 1. mai, den muslimske id-feiringa og Pride.»

Presten på Bredtveit kvinnefengsel skriver: «Enkeltsamtalar med innsette er i hjarta av prestenesta, og eg er glad for at samtalanane kunne finne stad trass alle restriksjonar. Eg har høyrte mykje om kjensla av einsemd og isolasjon, og det har blitt mange stunder i kyrkja kor eg saman med innsette har tent lys både for innsette sjølv, familie og venner.»

Presten bidrar normalt til at Frelsesarmeen, Kirkens bymisjon og den katolske kirke besøker fengslet. I 2021 har disse ikke sluppet inn til gudstjeneste, bortsett fra noen få ganger på høsten.

I årsmeldingen fra Bredtveit trekker presten frem to prosjekter i 2021:

- Pilegrimsvandring: Denne første pilegrimsvandringa for kvinner i norske fengsel, gikk langs Østerdalsleden, fra Koppang til Trondheim.
- Retreat: Takket være samarbeid mellom Kriminalomsorgen, Frelsesarmeen og Den norske kirke, var innsatte i november på retreat i den nyåpnede retreatavdelingen for kvinner i Halden fengsel.

Ila fengsel og forvaringsanstalt

Ila har til vanlig ca. 125 plasser fordelt på 12 avdelinger og rundt 230 ansatte. I mai 2021 flyttet Ila sin virksomhet og alle de forvaringsdomfelte til Romerike fengsel, Ullersmo avdelings lokaler. Ila på

Eiksmarka, beliggende i Bærum prosti, gjennomgår en teknisk rehabilitering i 18-24 måneder. Alle de domfelte ble flyttet til andre fengsler, mens Ila har nå 100 forvaringsdomfelte på Ullersmo.

Antall gudstjenester inkludert høytider i 2021:

- Ilaprestene: 9 gudstjenester (21 avlyst pga. fengslets smittevernregime)
- Frelsesarmeen: 2 gudstjenester (10 avlyst pga. fengslets smittevernregime)
- Maritastiftelsen: 2 gudstjenester (10 avlyst pga. fengslets smittevernregime)

Kirkekaffen er viktig, og hver søndag har kjøkkenet bakt kake til de fremmøtte. I koronatiden er betydningen av gudstjenestene blitt tydeligere. Mange har savnet å møtes i kirken, og prestene ble spurt daglig om når det blir mulig igjen. Fire ganger i året synger *Ilakoret* på gudstjenestene.

Én innsatt ble døpt i 2021. Han inviterte åtte andre innsatte til dåpsselskap, og prestene kjøpte pizza, brus og kake. Det ble en sterk og rørende seremoni, og kan betraktes som årets høydepunkt.

Håpets kapell er andakter filmet i kirken av prestene, og vist på «Ilakanalen». Alle innsatte har tilgang til denne kanalen på tv på cella. I 2021 laget prestene en kortfilm i påsken, som ble godt tatt imot av de innsatte.

Fengselspresten tilrettelegger og ivaretar det religiøse og livssynsmessige mangfoldet, og legger til rette for at innsatte kan utøve sin religion uavhengig av tro og livssyn. Dette er betydningsfullt for det fåtalls innsatte med annen tro, de fleste muslimer. Prestetjenesten har også betydning for visitortjenesten, som er en del av Røde Kors' besøkstjeneste.

Prestene på Ila forteller at omtrent 70 prosent av tiden går med til samtaler, både innsatte og ansatte. En firedel av samtaler skjer på kontoret, og resten på cella eller samtalerom. Anslagsvis har presten 25 samtaler i løpet av en uke. En samtale varer fra 5–90 minutter.

Ila-prestene skriver: «På prestekontoret blir de innsatte respektert, sett og verdsatt for sin menneskelighet. De møter en som tør og tåler å være nær, og som kan se flere sider av vedkommende enn bare handlingen som fikk dem inn i fengsel. Mange innsatte har brutte relasjoner bak seg. Hos presten får de hjelp til å bearbeide, strukturere og forholde seg til sin fortid og nåtid. Prestene bidrar til at mange holder ut, og kan finne sitt eget menneskeverd og kanskje også tro.»

B4.1.4 Ventil

Ventil er et samtaletilbud for unge voksne i Oslo by.

Siden 2020 har Oslo bispedømme eid og drevet Ventil som en viktig del av bispedømmets måte å være kirke på, for unge voksne. Sjelesørgerne er prester og diakoner med base i byens kirker, og samtaler foregår hos den enkelte ansatte.

Ventil hadde i 2021 11 prester og diakoner som sjelesørgere. Vi rekrutterte en ny diakon i 2021, har hatt tre i permisjoner i tillegg til at en sjelesørger har sluttet. Det var 40 konfidenter og ca. 200 samtaler.

Kirkerådet har ønsket å gjøre arbeidsmodellen tilgjengelig andre steder enn i Oslo. Dette var en prosess Kirkerådet igangsatte på egen kjøp, og flere studentbyer har vist interesse og skal i 2022 starte opp Ventil på sine steder.

Fagdagen som var planlagt i november 2020 ble endelig gjennomført i oktober 2021. Det ble undervist om narrativ, bibelfortellinger og sjelesorg med workshop. I tillegg til faglig påfyll var det anledning for sjelesørgerne å møtes. Vi hadde også invitert veilederne og Ventils fagråd.

Ventil har gjennom 2021 vært et viktig sted for mange unge. Det har vært en bredde av temaer som er tatt opp; vanskelige relasjoner, kjærlighet, troens møte med livet, angst og identitet.

B4.1.5 Studentprestetjenesten

Fire studentprester er ansatt i Oslo bispedømme. To av dem er tilknyttet Universitetet i Oslo (UiO), én er på OsloMet og én er på BI. Høyskolen Kristiania og NMH betjenes ikke fast av prestene, men ved kriser eller studentdødsfall.

Studentprestene er organisert under prosten i Nordre Aker, men deres arbeidssted er ikke kirken. De møter ulike forventninger på lærestedene, som kan føre til at prestene må prioritere mellom gudstjenestearbeid, samtaler, forventning om aktivitet på stedet og møter i de to ulike «linjene».

Oslo har om lag 70 000 studenter. UiO er det største lærestedet, med 26 650 studenter, flere av dem med campus utenfor Blindern, som Domus Medica og Jus (i sentrum). Av 22 155 studenter på OsloMet, var i fjor 3165 registrert som studenter på Kjeller. Studentpresten er på Kjeller en dag i uken (som betyr at OBDR «gir» 20 prosent studentprest til Borg bispedømme hvert år). BIs antall i fjor var om lag 7000 studenter.

Det heter i årsmeldingen fra ledende studentprest Anne Anita Lillebø, at aktivitetstallene for 2021 ikke kan sammenlignes med normalår. Samtaler med studenter prioriteres høyest, og dermed også nærvær på campus og kontorene.

Samtaler

I to korte perioder i 2021 har de to samtalerommene ved Universitetet i Oslo vært i bruk. Fra høsten delte prestene det ene rommet med studenthumanist Else Werring. Hver av prestene har hatt to dager med tilgjengelig samtalerom og tre dager med hjemmekontor. I tillegg har sykdom, permisjoner og karantene også spist av nærværet på campusene. Avtalte samtaler á 1 time:

- OsloMet: 378
- Avtalte samtaler BI: 311
- Avtalte samtaler UiO: 318
- Sum avtalte samtaler á 1 time for Studentprestene i Oslo: 1007

Ut over dette forekommer en rekke uformelle samtaler i gangene, ved kaffemaskinen eller på Kaffetid eller Coffee Hour. I tillegg møter de studenter på chat og e-post, digitalt og på telefon.

Prestene har også hatt samtaler med ansatte som ønsker det.

Gudstjenester

Våren 2021 ble alle messene avlyst på grunn av pandemien, men høsten 2021 feiret de semesteråpning med Domkirkens Ungdomskor i Oslo Domkirke, og messer i KulturKirken Jakob.

- Oppmøte og nattverd i Kulturkirken Jakob høsten 2021: 269 frammøtte, 260 nattverd
- Oppmøte og nattverdsgjester Oslo Domkirke på åpningsgudstjeneste ved semesterstart: 128 frammøtte, 79 nattverd
- Avlyste gudstjenester pga. restriksjoner eller sykdom: Oslo Kristelige Studentforbund (ved semesterstart) og MER (september)
- Dåp av en students barn i ordinær høymesse (Sagene kirke)

Dødsfall

Studentprestene blir gjerne involvert når studenter dør. Bidrag er da gjennomføring av minnestund, orienteringsmøter og rådgivning.

Det ble gjennomført en åpen sorgsamling på NMH i mai ved leder av studentpresttjenesten, sammen med LES-student i praksis hos studentprestene Rania al Nahi, som muslimsk samtalepartner. Ved tre andre tilfeller fungerte de som rådgivere og hjelpere i forbindelse med studentdødsfall ved BI (1) og OsloMet (2). Studentpresten ved OsloMet hadde oppfølging av studenter i forbindelse med det ene studentdødsfallet samt planlegging og gjennomføring av informasjonsmøter og minnestund i samarbeid med lokalt institutt (våren 2021).

Fremtidsperspektiv

Ledende studentprest skriver at fremtiden synes å være lys for tjenesten. Hun peker på ulike erfaringer, oppsummert slik:

1. Det er «tydelig behov for våre samtaletjenester, noe som ble grundig understreket i debatten som gikk i media våren 2021 om studentprestenes tilstedeværelse på NTNU».
2. Det er større åpenhet for religiøsitet og mindre «blyghet» med tanke på å snakke om religion enn tidligere generasjoner.
3. Prestene er ønskede samtalepartnere også av folk som ikke er medlemmer av noe tros- eller livssynssamfunn. Studenter i dag er åpne for det transcendent/eksistensielle selv om de ikke bekjenner seg til en bestemt retning eller konfesjon.
4. Prestene tilbyr en mer livssynsåpen tjeneste. Bl.a. deler tjenesten kontor med studenthumanisten en dag i uken, som bidrar til bevissthet om vår egenart, og samtaler om forholdet og spenningen konfesjon og profesjon.

Forventningsavklaring

FAST, Fagutvalg for studentprester, har lenge ønsket seg en tydeligere vilje fra arbeidsgivers side, det vil si Den norske kirke, om hva vår tjeneste er og skal være.

Allerede i 2001, ble det i Dokumentet «Kirkelig bemanning av universitet og høyskoler – en plan utarbeidet for Kirkerådet» skrevet at det «mangler en nasjonal bemanningsplan, og det mangler en sentral samforståelse mellom Den norske kirke (heretter DnK), Universitets- og Høgskolerådet og Studentsamskipnadene om hva et kirkelig tilbud ved lærestedene skal være.» Dokumentet omhandler i hovedsak bemanning, men understreker et behov for en mer helhetlig forståelse fra DnK om studentprestetjenesten.

Det som gjaldt i 2001, gjelder også i 2022. Studentprestene i Oslo ønsker å bidra i samtalen om hva som forventes av oss av kirken, og vil ta initiativ til en refleksjon sammen med prost.

B4.1.6 Kirke på gata

Oslo sentrum

I Oslo bispedømme finnes en gateprest og gatediakon (diakon siden mai 2021) som i prinsippet dekker hele bispedømmet, men i hovedsak arbeider blant sårbar ungdom som bruker sentrum som tilholdssted. De vil være synlige og tilgjengelige i bybildet, og samarbeider med aktører som Kirkens Bymisjon, Barnas Jurist og Uteseksjonen.

Høsten 2021 ble de med på *Sporet*, Kirkens Bymisjons nærvær på Oslo S, for å møte ungdom på kvelder i helg. Et annet tiltak var å videreføre Kafé Q i Oslo domkirkes krypt, i samarbeid med domkirken og bymisjonen. Kafé Q retter seg mot ungdom i alderen 15-25 år, og holdt åpen hver mandag gjennom hele året, også på helligdager og i ferier, når andre tilbud var stengt. Kafé Q har engasjerte frivillige, som bidrar til at kafeen er et trygt rom. Her skal ungdom kunne oppleve tilhørighet, sosial kontakt og samhold. Under pandemien gikk besøkstallet ned. En fast gjeng kom likevel hver uke, unge som visste at kafeen holdt åpen.

En viktig del av tjenesten har vært å tilby sjelesorg. I 2021 fortsatte sorggruppen for ungdom i samarbeid med *13-20 Groruddalen*. Stadig flere kom inn i gruppen. Høsten 2021 jobbet gatediakonen med temaet «ungdom og sorg», med tanke på å utvikle konseptet «Ung Sorg Oslo», etter modell fra Vestfold og Telemark. Kompetanseheving av ansatte, utvikling av arbeidet med sorggrupper for ungdom, samt undervisning om sorg rettet mot skoler og konfirmantgrupper var tema.

Pandemien har utfordret tjenesten. Behovet var ikke mindre, selv om samfunnet var nedstengt. Gateprest og gatediakon arbeidet for å komme i kontakt med ungdom som falt utenfor.

Gateprest og gatediakon har fysisk tilhold i Oslo domkirke og er tilknyttet kirkens stabsfellesskap. Intensjonen har vært å bruke domkirken aktivt, og gatepresten har før pandemien tilbudt omvisning med konfirmantgrupper og klasser fra nært og fjernt. For å styrke kontakten med skoler i sentrum, ble det høsten 2021 etablert en gruppe for å planlegge undervisning, kriseteam, beredskap, besøk og kulturelle arrangementer.

Gatediakonen har fra tidligere arbeid et engasjement i dialogarbeid på ungdoms- og VGS-skoler som Dialogpilot. Dette har vært en viktig erfaring i møte med ungdom i Oslo sentrum. Tro og livssyn er viktig for mange unge, og gatediakonen har utarbeidet lederkurs for både muslimsk og kristen ungdom. Et lederkurs om religionsdialog er tenkt påbegynt våren 2022 i samarbeid med Kirkelig Dialogsenter Oslo og moskeen ICC.

Høsten 2021 utarbeidet gateprest og gatediakon, sammen med Munch-design, ny logo og visuell profil. Lansering ble lagt til 2022, og har til hensikt å styrke profilering via nettside, sosiale medier, visittkort og ulike handouts. Også jakker og gensere byttes ut med oppdatert logo.

Kirkens feltarbeid

Kirkens feltarbeid er menighetens diakonale arbeid blant rusmiddelbrukere og bostedsløse i Asker. Det finansieres av kommunen, og driftes av kirkelig fellesråd.

Hjertet i Kirkens feltarbeid, Varmestua i sentrum av Asker, har holdt åpent hver dag i 2021 med få unntak, med bruk av munnbind, et redusert antall gjester og servering ved faste plasser. Dette har fungert bedre enn fryktet, og har gjort tilbudet forutsigbart for gjestene.

I hele pandemien har feltarbeidet også kunnet tilby arbeid og aktivitet til de fleste som har ønsket det. Helsedirektoratet bidro med midler til innkjøp av to store biler, som har gjort det mulig å overholde avstandsreglene samtidig som flere har kunnet kjøre ut på oppdrag.

Feltarbeidet har erfart at behovet for tjenestene ikke er blitt mindre under pandemien, og de som sliter med rusavhengighet, ensomhet, bostedsløshet eller andre utfordringer har hatt et tøft år. De ansatte har vært fleksible på arbeidsoppgaver og tilpassing av tilbud, og bidratt til åpenheten.

Gjennom hele 2021 ble tilbudet om torsdagsgudstjeneste på Varmestua opprettholdt.

Gatekapellet i Asker sentrum er blitt brukt til morgenbønn hver onsdag gjennom hele året, og alle hverdager i advent. Gatepresten har holdt i dette, med hjelp fra prester og diakoner i prostiet. Gatepresten har også fulgt opp dødsfall i gjestegruppen. Oppsummert kan man si at gatekirka i Asker fikk gjennomført stor aktivitet i 2021:

Kirkelige handlinger og tjenester					
Gudstjenester	Gudstj. deltakere	Begravelse med bidrag fra gateprest	Morgenbønn i Gatekapellet	Deltakere morgenbønn	Sjelesorg
43	223	3	58	113	108

Et høydepunkt var da biskopen i mai besøkte Varmestua og butikken *Bra Brukt* under visitas i Østenstad menighet. Da møtte hun også flere av dagarbeiderne.

I august flyttet *Bra Brukt* over til andre lokaler i Asker sentrum, og Asker kommune igangsatte arbeidet med et planlagt nybygg på Askerholmen, som feltarbeidet skal flytte til innen 2022.

B4.1.7 Grønne menigheter

- Resultatmål: Alle menigheter i Oslo bispedømme er «grønne» innen 2021
- Indikator: Antall grønne menigheter i bispedømmet økte i 2021

I 2021 ble fire nye menigheter grønne, til sammen er 51 av 66 menigheter registrert som «grønn menighet». Oslo er det bispedømmet som har prosentuell flest grønne menigheter.

Korona har forsinket at arbeidet med å gjøre alle menighetene grønne, men målet er at alle regner seg som grønne i løpet av 2022. Ressursgruppa for Grønn kirke har fortsatt å utfordre menigheter og

organisere prostisamlinger, og Estrid Hessellund har fortsatt som seniorvolontør i en 10 prosentstilling. Prostikontaktene møtte Ressursgruppa i 2021, for å planlegge og drøfte det videre arbeidet. Grønn inspirasjonssamling, som normalt finner sted hvert år i mars, med FNs bærekraftsmål som tema, ble avlyst i 2021.

For grønne menigheter er det mest «populære» tiltaket, å markere *Skaperverkets dag*, og ta opp miljøtema i andre gudstjenester. I tillegg medvirker mange sokn i Kirkens Nødhjelps fasteaksjon, og legger til rette for kildesortering av avfall. *Bærekraftsboka* ble presentert i 2021, og delt ut på grønne samlinger i alle prostiene, og det er blitt rapportert at flere har tatt boka i bruk.

Vi viser også til kapitlet III C FNs bærekraftsmål.

B4.2 Et krysskulturelt samfunn

- Resultatmål: Arbeid med religionsdialog styrkes
- Nøkkellindikator: Antall fora for religionsdialog

B4.2.1 Fremtiden bor hos oss

I Oslo bispedømme har vi færre medlemmer og erfarer en annen storbyvirkelighet enn ellers i landet. Som kirke har vi bare så vidt begynt å nærme oss den nye krysskulturelle virkeligheten, og åpne oss for nye fortellinger om hva det er å være norsk i Norge.

Fremtiden bor hos oss (FBHO) ble startet som et pilotprosjekt i 2019 etter initiativ fra biskop Kari Veiteberg, og etter modell fra Sverige. Oppstartsamlingen for FBHO Norge ble avholdt oktober 2020. Det ble nedsatt et interimsstyre, og i 2021 ble et nytt styre valgt med sokneprest Anne Berit Evang som leder. FBHO Norge har gjennomført nettverksmøter og styremøter. Blant annet ble filmen *Möjligheter och mångfald, skjutningar och konflikter* i november vist i Østre Aker menighetshus.

FBHO Norge er en nettverksorganisasjon der man vil snakke åpent og ærlig om de muligheter det er å være menighet i krysskulturelle lokalmiljøer, og i områder der kirkens medlemstall ligger under 50%. Samarbeidet med FBHO Sverige har vært bra, med jevnlig kontakt og utveksling av erfaringer.

Kirken må tørre å sette respektfulle ord på de utfordringer som ligger i å være kirke i områder med et stort mangfold. Prosten i Groruddalen påpeker i sin årsrapport at menighetene har hatt ulik tilnærming til den «nye» virkeligheten, og at det har vært lite erfaringsutveksling på tvers av menighetene. «FBHO bidrar til erfaringsutveksling. Vi skaper en arena, der den åpne samtalen er viktig. Hvis de menighetene som har sitt virke i områder hvor nærområdet er krysskulturelt, og ikke lar seg engasjere av dette, har vi mislyktes som kirke». Prosten skriver videre:

«Jeg anbefaler å lytte til Karpe sitt siste prosjekt *Omar Sheriff*. Ha tekstene foran deg, og lytt til den vakre og respektfulle hyllesten av et stykke Norge vi som kirke foreløpig ikke har egne ord for å beskrive eller helt skjønne. Hva definerer det norske? Er det felles opplevelser som OL på

Lillehammer, da Oddvar Brå brakk staven, eller traumer som 22. juli, da Benjamin Hermansen ble drept på Holmlia, eller andre hendelser i lokalmiljøet? I mange lokalmiljøer i Norge, er det en norsk fortelling hva som skjer i andre land. Da Taliban tok makten i Afghanistan, ble det en felles norsk fortelling for nordmenn, iallfall for alle norsk-afghanere, et narrativ som preger nordmenn. Dette er også en del av den norske fortellingen om det å være norsk.»

Hva handler FBHO om? Det kan være å se, la seg berøre og bygge relasjoner på tvers. Det kan være å oppdage noe sammen med andre, se likheter, finne vennskap eller utvikle personlige relasjoner, og se muligheter i et nærområde. Som kirke kan vi utgjøre en forskjell. Vi kan bli med og definere det nyskapende norske, og tradisjonelle norske sokn kan på den måten bli del av en *norsk kultur* som vår kirke i dag ikke kjenner. Tør vi? Vil vi slippe andre inn på oss, inn i hjertene, uten skjulte agendaer eller triks om at er der for å hjelpe? Kan vi møte *dette nye* med et åpent blikk, og et åpent hjerte, med ønske om å lære, bygge vennskap og relasjoner? For på den måten å bygge tillit?

Det er ikke en *quick fix* å tilnærme seg den krysskulturelle virkeligheten. Oslo bispedømmeråd erkjenner at en satsning på FBHO, er et krevende arbeid som tar tid å etablere. Hittil er arbeidet kommet i tillegg til ordinære arbeidsoppgaver, med den fare at det blir en salderingspost i tidsregnskapet. Fra FBHO er det registrert et behov for en koordinator.

B4.2.2 Tros- og livssynsdialog

Vi så innledningsvis (del II) at medlemsandelen er betydelig lavere i Oslo bispedømme enn ellers i landet (hhv. 47 og 67 prosent). Innad i bispedømmet er medlemstallet enda lavere i Groruddalen prosti og i Søndre Nordstrand i Søndre Aker prosti. Vi møter det nye Norge også i Gamlebyen og Grønland sokn, i Bryn i Bærum og Vardåsen i Asker. Ja, overalt, og i alle deler av landet, finner vi at «Norge» ikke er som det var. «Foreløpig har vi verken språk eller dyp nok forståelse av denne fantastiske diamanten, som det krysskulturelle er», skriver prosten i Groruddalen i sin årsrapport.

Flere prestestillinger er øremerket dialogarbeid. I samarbeidsområdet Gamle Oslo er det tilsatt dialogprest i 50 prosent, som bidrar til å bygge nettverk med andre religiøse ledere. I Søndre Nordstrand fører soknene dialog med andre trossamfunn og moskeer, mens Groruddalen prosti har hatt to prester i halv stilling tilknyttet religionsdialog. I Nordre Aker prosti er flere av menighetene engasjert i arbeidet med et flerreligiøst hus i Hovinbyen, et arbeid som prosten koordinerer.

Fra prostiene meldes det om 15-16 ulike fora som i 2021 har ført tros- og livssynsdialog. Noen har ligget nede på grunn av nedstengninger i samfunnet, men andre dels har møttes fysisk og dels har arbeidet digitalt.

Nytt i 2021 var etableringen av STL Oslo med stiftelsesmøte i oktober. Rapporten *Tro det eller ei - Fremtidens tros- og livssynspolitikk i Oslo* ble presentert og Oslos ordfører ble på møtet utfordret på å bringe rapporten inn til politisk behandling i 2022. Det nyvalgte styret ble i desember orientert om arbeidet med et flerreligiøst hus i Hovinbyen.

På visitas i Bryn sokn i november, deltok biskopen på et møte i Bærum tros- og livssynsforum (BTL) i Noor-moskeen på Skui. I Asker har tidligere prost og kommunens ordfører samlet representanter for 14-15 tros- og livssynssamfunn i et uformelt dialogforum siden 2019. I november ble det nedsatt et interimsstyre, med den hensikt å forberede et formelt stiftelsesmøte for Asker tros- og livssynsforum (ATL) i løpet av 2022.

B4.2.3 Kirkelig dialogsenter Oslo

Kirkelig dialogsenter Oslo (KDO) er et kompetansesenter for religionsmøte og dialog i kirke og samfunn. Senterets formål er å bidra til å forme et livssynsåpent samfunn som bygger på likeverd, forståelse og gjensidig respekt. Med koronaerfaringene i 2020 ble det satt fokus på å kunne gjennomføre kurs og konferanser selv med strenge koronarestriksjoner, og flere fagsamlinger, konferanser og kurs ble gjennomført helt eller delvis digitalt i 2021.

Høsten åpnet for fysiske møter, som en dialogmiddag med Muslimske dialognettverk som samlet om lag 40 imamer, prester, diakoner og andre fra kirker og moskeer. I samarbeid med imam Faruk Terzic fra Den bosniske moské, og med støtte fra Oslo kommune, gjennomførte KDO kurset: *Alt du lurer på om islam, men ikke har kunnet spørre om*. 14 påmeldte startet i februar og avsluttet i august.

Sammen med Hamar bispedømme og de kirkelige dialogsentrene i Trondheim og Drammen, samt Dialogforum Østfold, samlet KDO til seminar på Hundorp i november 2021 om *Folk og tro gjennom 1000 år*. Opptak av seminaret finnes på KDOs nettsider.

På oppdrag fra Kirkerådet videreutviklet KDO en skoleversjon av «Sier vi», et ressursmaterieell om antisemittisme, muslimfiendtlighet og rasisme mot rom. Alle skoler kan bestille heftet gratis på www.subjectaid.no. Hensikten er en mer nyansert samtale – med innestemme. KDO vil jobbe med å gjøre materialet bedre kjent for ansatte i menigheter, som kan tilby det til skoler i soknet.

Kirkerådet ga KDO trosopplæringsmidler til å lage fire digitale konfirmanntimer basert på «Sier vi». KDO fikk også midler til å revidere og videreutvikle nettsidene til *SierVi.no*.

Fagsamlingen 2020, *Kirkens stemme i møte med fordommer*, ble utsett til april 2021 og gjort digital.

Dialogpilotene har de fem siste studieårene 66 uteksaminert studenter med 20 studiepoeng fra Universitetet i Oslo. Det sjette kullet startet høsten 2021, etter rekordsøkning (51 søkere til 20 plasser). Dialogpilotene opplever mange forespørsler om verksted, og deltok sommeren 2021 på Arendalsuka. KDO sitter i styret for Dialogpilotene og er studieleder og veileder for studentene.

Med støtte fra Barne- og familiedepartementet har KDO utviklet og startet opp digitalt dialogisk menighetskurs. Kurset er laget etter modell fra det fysiske dialogiske menighetskurset, og tilpasset digital plattform. Gjennom det nasjonale nettverket er det rekruttert i hele landet. Oppstart av kurset var i november 2021, med ni deltakere. Kurset avsluttes april 2022.

I samarbeid med Muslimske dialognettverk og ansatte i Den norske kirke laget KDO i 2021 *Religionsdialog - lederkurs for ungdom*. Kurset er beregnet for videregående elever. Målet er å bidra til at moskeer og kirker som er opptatt av dialog, får unge medarbeidere som er skolerte og engasjerte i dialogarbeid. Målet er oppstart av nytt kurs i 2022.

Kirkelig Dialogsenter Oslo har på oppdrag fra og i samarbeid med Mellomkirkelig råd vært involvert i arbeidet med den nasjonale satsingen på dialog. KDO har et koordineringsansvar for sentrene og arbeider med MKR for å få etablert flere sentre. Kirkelig Dialogsenter Oslo sitter også i to nasjonale kontaktgrupper (med IRN og Buddhistforbundet). I KDOs styre sitter to representanter fra Areopagos og to fra Oslo bispedømme. Biskopen var styrets leder også i 2021.

B4.3 Kirke i verden

B4.3.1 Migrantmenigheter

Når vi snakker om «migrantmenigheter», er det et internasjonalt begrep som ofte brukes for å referere til ulike religiøse trossamfunn som domineres av innvandrere og deres barn, og er etablert av innvandrerne selv. De er ikke en entydig gruppe, men representerer et stort mangfold språklig, kulturelt og teologisk.

Man kan lure på om ordet som regel brukes i hovedsak om menigheter fra Afrika, Asia og Latin Amerika, mens europeiske og amerikanske menigheter ikke kommer inn under denne betegnelsen.

Betegnende, er det spørsmålet som dukket opp i redigeringen av årsmeldingen: Hvor omtaler vi Oslo International Church (OIC), med sine engelskspråklige gudstjenester i Hasle kirke? OIC oppfattes jo ikke som en migrantmenighet. Omtalen har allerede funnet sted i det innledende kapitlet fra ledelsen i bispedømmet.

«Kristne migranter» var en sak som OBDR behandlet i 2021 (sak 56/21), og der det ble lagt frem et forslag til handlingsplan med utgangspunkt i åtte kjennetegn for Den norske kirke i en ny tid. Det ble anbefalt å arbeide med saken i ulike trinn der «holdninger, kunnskap og kontekst» var det første trinnet. Dette innbefatter holdninger som fremmedfrykt, mangfoldsforståelse og diskriminering, men også kunnskap om dialogarbeid og økumenisk arbeid.

Holdninger og kunnskap har vist seg som grunnleggende i det videre arbeidet, og det er opprettet en ressursgruppe med NMS og KIA. «Fremtiden bor hos oss» er også en viktig sparringspartner.

Som metode for å redusere fremmedfrykt, skape mangfoldsforståelse og redusere diskriminering, kan vi fra 2021 vise til følgende verktøy:

- Flexid-kurs (se mer under)
- «Tro på stedet»
- Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STLO) i Oslo, Bærum og Asker (se B4.2.2)
- Lokalmenigheters dialogarbeid, samtalegrupper, språkkafe, sammen-gudstjenester
- Nulltoleranse for rasisme og diskriminering, sette temaet på dagsorden

I et hørings svar i 2020, skrev biskopen og bispedømmerådet at kristne migranter som ønsker en tilknytning til en menighet i Den norske kirke, må bli tatt imot, og at kirken har et lokalt, regionalt og nasjonalt ansvar, og et generelt diakonalt ansvar, for å fremme migranternes rettigheter ved å «stå på de utsattes side». En fagdag om rasisme ble arrangert sammen med Kirkelig dialogsentral i 2021.

De fleste migrantmenighetene leier lokaler i kirkene. Det er ulik grad av samarbeid og samhandling med kirken på stedet. Prost i Groruddalen, Øyvind Stabrun, skriver i sin årsberetning at de synes å ønske seg «et fristed, (der) man kan snakke sitt morsmål, samles for å være en del av sitt opprinnelseslandskultur og mattradisjoner, uten å måtte ta hensyn til andre som ikke kjenner disse.»

I mange år har man levd i en sameksistens, påpeker prosten, der soknets egne gudstjenester og «migrantene» har hatt gudstjenester i de samme kirkene, men i ulike rom. Forholdet er generelt godt, selv om de lever i ulike verdener. «Man har overvunnet praktiske utfordringer som opprydning, matlukt og så videre, og har funnet en måte å ha en sameksistens på med gjensidig respekt for hverandres tradisjoner og teologiske ulikheter. Jeg vil anta at det er en ulik oppfatning for ungdom, som har hele sin barndom i det krysskulturelle Norge», skriver han. Kanskje det er om

ungdomsarbeidet soknene og migrantmenighetene skal kunne samarbeide? I så fall, behøves kompetanseheving i begge leire, mener Stabrun, som skriver at begge parter behøver «dyp forståelse for den krysskulturelle virkeligheten ungdommene lever i».

Flexid-kurs kan gi denne kompetansen, og det må være en forutsetning at møtet skjer mellom to jevnbyrdige partnere. «Det vil mest trolig bety at det er Den norske kirke som må stille med finansiering av tiltaket, hvor det ansettes prosjektmedarbeidere fra en nasjonal menighet som kan utvikle arbeidet, sammen med Den norske kirkes medarbeidere», skriver han.

I årsplanen for 2021 ble det signalisert planer om å utvikle et mer systematisk økumenisk samarbeid, blant annet ved å arbeide for opprettelse av Oslo Kristne Råd. Dette ble ikke gjennomført, og tiltaket føres videre i 2022.

B4.3.2 Menighet og misjon (SMM)

46 av 59 menigheter i Oslo bispedømme har en eller flere misjonsavtaler med en misjonsorganisasjon, totalt 60 avtaler. 15 menigheter har i tillegg vennskapsavtale med en eller flere menigheter i et annet land.

Oslo bispedømme inviterer årlig til MisjonsUKA i månedsskiftet januar/februar. Da legger en til rette for samtaler og faglige foredrag på ulike arenaer i bispedømmet.

I 2021 var Stefanusalliansen samarbeidsorganisasjon. Temaet var *Men de lot seg ikke stanse – Kirkens møte med undertrykkelse fra apostlene til i dag*. Arrangementet ble noe avskåret grunnet pandemirestriksjoner og smitterestriksjoner (som ble opphevet like før). Det ble gjennomført en misjonsgudstjeneste i Oslo domkirke, etterfulgt av en temasamtale, og en kulturkveld i Nordstrand kirke.

Stefanusalliansen fikk ikke besøkt Asker prosti i 2021, og arrangementet som ble utsatt til 2022. Noe av det planlagte programmet på MF falt også bort av smittevern hensyn.

MisjonsUKA videreføres som et tjenlig konsept for å fremme samtalene om misjon i en ny tid.

Flere menigheter deltok i solidaritets- og innsamlingsaksjonen *Sammen som kirke i hele verden* fra pinse til St. Hans, med økonomisk støtte til misjonsprosjekter og støtte til søsterkirker og egne vennskapsmenigheter i 2021. Aksjonen gjentas i 2022.

VIDs evalueringsrapport av SMM-samarbeidet i 2020 førte til at SMM utredet muligheten for at bispedømmene skulle videreføre samarbeidet ved selv å finansiere misjonsrådgiverstillingene. I 2021 gikk OBDR inn å overta det økonomiske ansvaret for misjonsrådgiverstillingen, og selv videreføre arbeidet med misjon som fagfelt. Misjonsrådgiver i administrasjonen gikk før jul over i heltidstjeneste som prest, og det er planlagt utlysning i 2022. Samarbeidsavtalen med SMM utgikk i 2021, og det vil i 2022 utarbeides en ny samarbeidsavtale. Dette vil gi retning for det videre arbeidet og vil bli jobbet videre med i lys av kirkemøtesak 9/21 *Den norske kirkes globale oppdrag*.

B4.3.3 Samarbeid med kirken i Sør-Afrika (ELCSA)

Oslo bispedømmeråd inngikk i 2008 en samarbeidsavtale med South Eastern Diocese (SED) i den evangelisk-lutherske kirken i Sør-Afrika (ELCSA). Ullern menighet har i mange år hatt kontakt med SED gjennom Jostein og Inger Nesvåg. De har ivaretatt noe kontakt med ELCA på vegne av Oslo

bispedømme. Men samarbeidet har de siste årene vært hardt rammet, ikke primært av pandemien, men av at det for noen år siden ble avdekket økonomisk utroskap i ELCSA, med en påfølgende konflikt og uro i kirken. Oslo biskop har, i likhet med flere i vårt bispedømme, personlige og gode relasjoner til ledere i ELCSA. Mye har ligget til rette for å kunne revitalisere kontakten også på et formelt plan, når den sørafrikanske kirken er klar for det.

I en reiserapport fra Stine Kiil Saga, som besøkte ELCSA i 2020 frem til koronaen tvang henne hjem, håper hun «at relasjonen kan bygges videre når ny biskop blir valgt».

Oslo biskop og bispedømmerådet har fulgt situasjonen, og administrasjonens misjonsrådgiver skulle følge opp saken med å utforme en ny samarbeidsavtale. Det er ønskelig nå å følge opp og revitalisere et samarbeid som har virket godt i mange år, til glede og nytte for begge parter.

B.3.4 Samarbeid med kirken i Palestina (ELCJHL)

Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan og Det hellige land (ELCJHL) er et lite kirkesamfunn med røtter fra slutten av 1800-tallet. Kirken har i dag fem menigheter på Vestbredden: i Øst-Jerusalem, Ramallah, Betlehem, Beit Sahour og Beit Jala, og én palestinsk menighet i Amman i Jordan.

Kirken er naturlig integrert i samfunnet, og dens ledere og medlemmer gjør de samme erfaringer under den vedvarende okkupasjonen som alle andre palestinere.

I Oslo bispedømme samarbeider disse menighetene med palestinske kirker:

- **Grefsen** har samarbeidsavtale med i Church of Hope, **Ramallah** (ELCJHL)
- **Torshov og Lilleborg** har samarbeidsavtale med Redeemer Church i **Øst-Jerusalem** (ELCJHL)
- **Bekkelaget** inngikk i 2021 en samarbeidsavtale med den lutherske kirke **Beit Sahour** (ELCJHL)
- **Høybråten** har samarbeidsavtale med Den gresk-katolske kirke i **Nablus** (melkittene)
- **Uranienborg** sokn har et eget prosjekt sammen med kristne i **Betlehem** (God Gave)
- **Asker, Kampen, Trefoldighet, Holmlia og Lambertseter** er også sokn med ulikt engasjement

I september inviterte biskopen til en nettverkssamling i bispegården, for menigheter, enkeltpersoner og organisasjoner med hjerte for Palestina. 30 fremmøtte delte erfaringer, og nedsatte et *Palestinaforum* for å fortsette brobyggingen innad i bispedømmet. Til samlingen var Rønningen, Palestinabutikken Al-Quds, KFUK/M Global, Norges Kristelige Studentforbund og Sabeel-Kairos også invitert, i tillegg til Ungdomsrådet, Mellomkirkelig Råd og Kirkeakademiene, som koordinerer Kirkeuka for fred i Palestina og Israel. Palestinakomiteen deltok også.

I november markerte Bekkelaget menighet en ny samarbeidsavtale med den lutherske kirken i Beit Sahour, byen ved Betlehemsmarkene. Sokneprest Munther Isaac og teologistudent Sally Azar var menighetens gjester, og på et møte, fikk menigheten presentert et lavmælt, men ærlig og nådeløst bilde av *virkeligheten på bakken*, slik den fortoner seg for palestinerne, kristne så vel som muslimer.

Biskopen møtte Sally Azar, og ble invitert til ordinasjonen, som trolig vil finne sted i Redeemer Church i Gamlebyen i Øst-Jerusalem i 2022. Sally Azar ligger med det an til å bli den første kvinnelige palestinske prest. I Oslo holdt Munther Isaac et seminar på MF, og han lanserte boken *The Other Side of the Wall: A Palestinian Christian Narrative of Lament and Hope*.

B4.4 Digitalt nærvær

- Resultatmål: Kirkens digitale nærvær øker
- Indikator: Antall kanaler (sosiale medier) og følgere

I 2021 ble digitalt utstyr bevilget menighetene via bispedømmet etter ønske fra menighetene selv. Det er også blitt kurset i filmproduksjon ved bruk av mobilen.

Etter en kraftig digital satsing i 2020 og 2021, mye grunnet en pandemi som tvang virksomheten over i det digitale, merkes det nå en trøtthet på det digitale, og et sterkt ønske om såkalt normaltilstand. Samtidig blir det viktig å motivere menighetene til å videreføre den digitale lærdommen for å nå flere, og ta vare på det beste ved den digitale kirke. Slett ikke alle menighetene skal strømmе gudstjenester, men hvordan får man det digitale til å bli en naturlig del av det å være menighet? Den samtalen ønsker bispedømmerådet å videreføre.

Hvordan kan det digitale utfylle arbeidet, og hvordan kan vi best benytte disse verktøyene og flatene som vi har begynt å bruke? Digitale flater treffer gjerne andre grupper enn dem vi treffer fysisk. Så dette er en mulighet for kirken også til å nå nye grupper.

B4.5 Synlighet i det offentlige rom

- Resultatmål: Synlighet på offentlige arenaer
- Indikator: Antall treff

Det ble i 2021 ansatt en kommunikasjonssjef i Oslo bispedømme som startet ved årsskiftet. Det vil komme på plass en strategi og planverk på bakgrunn av strategien det skal jobbes med i bispedømmet dette året.

Oslo bispedømme har to Facebook-kontoer:

- *Oslo biskop, Kari Veiteberg* har 8500 følgere, som er nær tusen følgere mer enn året før.
- *Den norske kirke, Oslo*, som har 1055 følgere, som er om lag 100 mer enn året før og er et samarbeid mellom Kirkelig fellesråd i Oslo og Oslo bispedømmeråd.

Biskopens side administreres i stor grad av biskopen selv. Kommunikasjonsrådgiver følger med på kommentarfeltene, og inviterer følgere. Det postes daglig.

På kontoen *Den norske kirke, Oslo*, postes flere ganger i uken. Dette er også en kanal som benyttes for å synliggjøre ledige stillinger. I tillegg har fellesrådene i Asker og Bærum egne kontoer med til sammen rundt 1700 følgere.

I 2021 gav søkeordet *Oslo bispedømme* treff på 4431 artikler i medieovervåkningsverktøyet Opoint. Dette er mer enn dobbelt så mange treff som året før.

Treffene fordeler seg slik:

- 55 prosent er artikler på nettsider
- 36 prosent er trykte publikasjoner som aviser og blader
- 9 prosent er hentet fra sosiale medier

Vårt Land, Facebook og Akers avis Groruddalen er de som gir flest treff på *Oslo bispedømme*.

Fortsatt er det et stort potensial for biskopen som talsperson. Annen synlighet er kommet gjennom innsalg. En mer proaktiv regi på pressearbeid og egne kanaler er en del av strategien det arbeides med i 2022.

B4.6 Samarbeid med skoler og barnehager

- Resultatmål: Samarbeidet kirke/skole styrkes
- Indikator: Antall besøk og deltakere

Det gir ikke mye mening å vurdere året ut fra resultatmål om å «styrke samarbeidet» mellom skole og kirke, gitt pandemien. I 2021 var dessuten samfunnet nær nedstengt, nettopp før påske og jul, når skolegudstjenester normalt finner sted. Da var det i stedet rødt og gult nivå, antallsbegrensninger og avstandskrav, og nesten ikke mulig å gjennomføre gudstjenester med barnehager og skoler.

Tabellen viser at det i 2021 likevel ble gjennomført 91 gudstjenester for barnehagebarn og 20 gudstjenester for skoleelever. Tabellen viser også de kolossale utslagene under pandemien, sammenlignet med årene før:

	Gudstj. barnehagebarn	Deltakere fra barnehage	Gudstj. skoleelever	Deltakere på skolegudstjeneste
Endring 2020-2021	42%	167%	-71%	-4%
2021	91	4270	20	2094
2020	64	1601	68	2191
2019	176	13673	239	65483
2018	170	14294	248	70115
2017	152	15003	249	72709
2016	140	16015	240	65025

Antall gudstjenester barnehager/skole og deltakere i 2021 fordelt på prosti:

2021	Gudstj. Barnehagebarn	Deltakere fra barnehage	Gudstj. skoleelever	Deltakere på skolegudstjeneste
Oslo domprosti	10	563	5	217
Søndre Aker	27	992	1	260
Groruddalen	32	1519	9	1105
Nordre Aker	7	623	0	0
Vestre Aker	5	184	0	0
Bærum	10	389	2	62
Asker	0	0	3	450
Sum	91	4270	20	2094

Selv med gode erfaringer fra 2020, var det vrient i 2021 å finne alternative løsninger, men fra alle prostiene er det blitt meldt om mye vilje og gode planer før nedstengningen i adventstiden.

Ni av gudstjenestene for skolebarn ble gjennomført i Groruddalen prosti, selv om det meste ble avlyst. Bålpanne utenfor Rødtvet kirke ble gjennomført for noen skoler. Domprostiet fikk til Halloween-markering med noen skoler. En del ansatte har sagt at de er bekymret etter to år nesten uten skolegudstjenester, og lite samarbeid med skoler og barnehager.

Oslo bispedømme gjennomførte i 2021 to fagdager – med begrenset oppmøte – om den nye læreplanen som kom i 2020. Planen er åpen for at skolegudstjenester fortsatt kan være en del av skolens virksomhet. I innføring av ny læreplan er menighetene blitt oppfordret til å ta kontakt med skoler og barnehager for å se på muligheten for å videreutvikle og finne nye måter å samarbeide på, samt opprettholde gode planer for skole- og barnehagegudstjenester.

Tabellen under viser antall besøk i kirke utenom gudstjenester av barnehager og skoler:

	Fra barnehage til kirken	Endring i prosent	Fra skoleklasse til kirke	Endring i prosent
2021	228	-11%	174	-18%
2020	257		213	
2019	354		247	
2018	283		289	
2017	253		209	93

Denne tabellen viser antall besøk gjort av kirkelig medarbeider i barnehager og skoler:

	Fra kirkelig medarbeider til barnehage	Endring i prosent	Fra kirkelig medarbeider til skole	Endring i prosent
2021	84	-13%	39	70%
2020	97		23	
2019	171		96	
2018	237		93	
2017	216		93	

I 2021 er besøk fra og til skoler og barnehager blitt ytterligere redusert, bortsett fra besøk av kirkelig medarbeider til skole. Det er interessant å se at antall besøk fra barnehagene, samt antall besøk fra skoleklasse til kirken, ikke er redusert så mye som gudstjenestene. Det betyr at en del elever og ansatte i barnehage og skole, tross pandemi, har fått møte ansatte i kirken og opplevd kirkerommet.

Antall besøk av kirkelig medarbeider til skole og i barnehage er fortsatt veldig lavt. Dette skyldes trolig at besøkende utenfra ikke har kunnet slippet inn på skolen.

Tallene for besøk til barnehage/skoler og besøk fra barnehage/skole til kirke varierer fra år til år. Dette ser vi bedre når vi ser på menigheter og prostinivå. La det også være nevnt at tallene er usikre.

Nedenfor kan man se besøk fordelt på prostinivå. Der er også tallene for antall avdelinger og klasser som er besøkt med.

2021	Antall besøk bhg. til kirke	Antall avd.	Antall besøk skole til kirke	Antall klasser	Antall besøk til bhg. av ansatt i kirken	Antall avd. besøkt i bhg.	Antall besøk til skole av ansatt i kirken	Antall klasser besøkt
Domprostiet	34	43	60	69	2	2	0	0
Søndre Aker	34	71	54	55	2	2	8	8
Groruddalen	2	2	9	12	0	0	3	9
Nordre Aker	15	41	6	6	0	0	1	1
Vestre Aker	38	57	8	8	35	27	6	6
Bærum	48	52	23	34	12	17	14	29
Asker	57	63	14	11	33	39	1	3
Totalt	228	329	174	204	84	87	39	65

PROSTI 2019	Antall besøk fra barnehage i kirke	Besøk av antall avdelinger i kirke	Antall besøk skole i kirke	Antall skoleklasser	Antall besøk av kirkelig ansatt i barnehage	Antall avdelinger besøkt i barnehage	Antall besøk av kirkelig ansatt i skole	Antall klasser besøkt
OSLO DOMPROSTI	94	131	34	44	35	64	11	28
SØNDRE AKER PROSTI	64	88	37	38	13	18	9	36
ØSTRE AKER PROSTI	8	18	6	17	19	19	17	19
NORDRE AKER PROSTI	22	28	28	42	2	2	6	31
VESTRE AKER PROSTI	94	139	63	67	25	33	18	41
BÆRUM PROSTI	51	87	64	112	28	49	22	120
ASKER PROSTI	20	34	12	21	46	62	3	15
TOTALT	353	525	244	341	168	247	86	290

Ny læreplan

I 2020 kom det ny læreplan der det legges det opp til større grad av utforskning og det å kunne ta den annens perspektiv. Den overordnede delen legger fortsatt opp til at skolegudstjenester skal være en del av skolens virksomhet. I innføring av ny læreplan er menighetene oppfordret til å ta kontakt med skoler og barnehager for å se på muligheten for å videreutvikle og finne nye måter å samarbeide på, samt opprettholde gode planer for skole- og barnehagegudstjenester.

Oslo bispedømme klarte i 2021 å gjennomføre to fagdager for prester og undervisningsansatte, sammen med IKO med opplæring i ny læreplan og ideutveksling om gode samarbeidsformer med skolen. Vi kommer til å fortsette å bistå menighetene med å få til gode samarbeid med skoler i 2022, gjennom temasamlinger og rådgivning.

B5 Rekruttering og frivillighet

B5.1 Rekruttering til vigslede stillinger

- Resultatmål: gode ressurser blant ansatte
- Nøkkelindikator: Flere velger kirkelig utdanning og flere gode søkere til stillinger

Rekruttering er et viktig satsingsområde i Oslo bispedømme. Dette handler både om å få flere til å velge en kirkelig utdanning, og om å få gode søkere til utlyste stillinger.

I 2021 har Oslo bispedømme deltatt på digital utdanningsmesse over to dager for landsdelen, og de andre bispedømmene har gjort det samme. Vi har også deltatt på flere digitale møter med ansatte som jobber med dette i Kirkerådet og de andre bispedømmene. Mot slutten av året ble det satt ned en arbeidsgruppe som skal se spesielt på muligheten for å legge til rette for at studenter kan få jobb i kirkelig tjeneste under studiene. Dette både som et rekrutteringstiltak og for å avhjelpe behov.

I 2021 ble det ordinert 8 prester (7 kvinner og 1 mann), 2 kvinner ble vigslet til diakon og én kvinne til kateket.

Oslo bispedømme har i 2021 mottatt 87 søknader til 28 stillinger. Dette er en nedgang fra 2020 (115 søknader til 18 utlyste stillinger).

Det har i 2021 vært stor utskifting av ansatte, med hele 38 tilsettingsprosesser (faste, engasjementer og lengre vikariater). Oslo bispedømme får fortsatt kvalifiserte søkere, men det er ikke alltid så mange aktuelle søkere å velge blant. Oslo bispedømme har ingen vakanser, og har i 2021 kun utlyst noen stillinger for annen gang for å øke søkergrunnlaget.

Det merkes at tilgangen på vikarer for enkelttjenester og kortere vikariater er kritisk. En del pensjonerte prester hjelper godt til, og vi har en etablert vikarliste som det hentes vikarer fra. Det har likevel vært krevende. Det har vært messefall ved én anledning i 2021 grunnet mangel på prest.

B5.2 Frivillig tjeneste i kirken

- Resultatmål: Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken
- Nøkkelindikator: Antall frivillige

Normalt er det mange frivillige i Oslo bispedømme. I 2021 har antall registrerte frivillige sunket for andre år på rad. Vi tolker dette som en konsekvens av nedstengning av aktiviteter og restriksjoner når det gjelder fysiske møtepunkter.

Det totale antall registrerte frivillige medarbeidere har sunket med 12 %-poeng fra 2019 til 2020 – fra hhv 8290 til 7293 og videre ned til 6560 registrerte frivillige i 2021. Trenden er den samme i arbeid med barn og unge, gudstjenestearbeid, ungdomsarbeid og diakonalt arbeid. Dette speiler situasjonen

med nedstengning og restriksjoner av aktiviteter store deler av året. Flere tiltak har imidlertid vært avhengig av frivillig innsats, ikke minst knyttet til åpne kirker og smittevern.

Alle prostier beskriver utfordringer knyttet til et lavere antall frivillige. Flere nevner at det er særlig vanskelig med rekruttering av frivillige på ungdomssiden og rekruttering etter konfirmasjonstiden. Hvorvidt frivillighetens år 2022 vil være med å gi økt fokus på frivillighet slik at frivillige kommer tilbake, blir sett litt ulikt på. Asker ser dette som en mulighet til å samhandle med ulike aktører for å rette søkelyset på frivillighet, for å feire og rekruttere nye. Bærum har frivillighet som fokus i begge linjer og prost og kirkeverge har dette som fast punkt ved besøk i staber og menighetsråd. Flere av prostiene har hatt ansatte som har tatt etterutdanning i frivillighetsledelse ved VID og har benyttet seg av denne kompetansen. Relasjon, mening og tilhørighet blir sett på som viktige komponenter i frivillighetsarbeidet. Derfor blir dette arbeidet så viktig å gjøre lokalt.

Flere av prostene påpeker betydningen av lokal frivillighetskoordinator, enten som egne stillinger eller del av stilling for å ivareta og organisere det frivillige arbeidet. Det er behov for frivillige, men det er like mye behov for åpne og gode fellesskap som åpner nye veier for menneskers engasjement.

For å styrke kompetansen knyttet til frivillighet utlyste Oslo bispedømmerådet høsten 2020 utdanningsstipend til ansatte som ønsket å delta på nettbasert undervisning ved VID om frivillighetsledelse. 16 ansatte fra begge arbeidsgiverlinjer fullførte avsluttende eksamen mai 2021 og det har vært en digital samling mellom disse i etterkant. Bispedømme har fått tilsendt oppgavene som er skrevet, det har vært arrangert eller planlegges samlinger i prostiene der de som har fullført utdannelsen bidrar med sin faglighet og refleksjon.

Menigheter er oppfordret til å ta kontakt med lokale aktører for sammen å løfte opp frivillighet. Fra bispedømmets side har det vært delt informasjon om Frivillighetens år 2022, støtte opp om bruken av *Fokus: frivillighet* i stabene og markedsføre Kirkerådets webinarer og ressurser som ligger i «Verktøykassen» fra bispedømmets frivillighetssatsing. Det er også satt av midler for videre motivasjon og arbeid med frivillighet. Dette arbeidet vil fortsette i 2022.

B5.3 Trivsel i jobben

Omtales i kapittel IV: Styring og kontroll i virksomheten.

B5.4 Tilbud for unge i menighetene styrkes

- Resultatmål: styrke tilbud for unge
- Nøkkelindikator: Antall deltakere på tilbudene (13-17/18-30)

B5.4.1 Lokalt ungdomsarbeid

Rapporteringen er blitt endret de senere år. Frem til 2019 rapporterte menighetene sine kontinuerlige aktiviteter i SSB-skjemaet, som kun var et samletall på alle tiltak for aldersgruppene 13-

17 år og 18-30 år. Fra 2019 rapporterte de i *Planverktøy for trosopplæring*, i tillegg til SSB-skjemaet, mens vi fra 2021 får rapport om unge under 18 år i all hovedsak kun i *Planverktøy for trosopplæring*.

Nå rapporteres det på de enkelte aktiviteter som gjennomføres, og følgelig vil vi på sikt ha mer nøyaktige tall og mer sammenliknbare tall.

Antall ²¹	Kontinuerlige tilbud 13-17 år				Enkelttilbud for 13-17 år				Lederkurs for 13-17 år			
	2020	2019	2018	Endr.	2020	2019	2018	Endr.	2020	2019	2018	Endr.
Oslo	59	103	81	27 %	76	73	70	4 %	53	68	80	-15 %
Dnk	619	850	866	-2 %	571	466	438	6 %	464	557	577	-3 %

Antall tiltak som har deltakere i målgruppe – både gjennomførte og ikke gjennomførte tiltak (merk at flere tiltak har deltakere i flere målgrupper) ²²

	Tiltak 13-17	Tiltak over 17	Totaltall tiltak
Oslo bispedømme	236	161	397

I tallene fra 2021 skiller det ikke på kontinuerlige og enkelttilbud for målgruppene 13-17 år. Som det kommer frem av tabellen, ble det planlagt 236 tiltak for de mellom 13 og 17 år og 161 for 17-18 åringene. Det siste tallet er nytt i rapport sammenheng, og blir viktig for å oppdage tiltak som hittil kan ha vært dobbeltrappert, ettersom målgruppen «18 år» både er blitt regnet blant «16-18-gruppen», men også inn i «18-30-gruppen».

Legger man sammen tallene fra 2020, kontinuerlig + enkelttilbud, ble det gjennomført 135 tiltak for målgruppen 13-17 år. For 2021 er det rapportert 397 tiltak planlagt for målgruppen 13-18 år. Hvor mange av disse som er gjennomført i 2021 har vi ikke tall på, men det betyr at menighetene totalt har veldig mange flere tiltak planlagt i 2021, enn det de gjennomførte i 2020.

Nå som menighetene rapporterer på de enkelte aktivitetene de gjennomfører, og ikke bare et slags antatt samleantall, betyr det trolig at 397 planlagte tiltak er mest i tråd med virkeligheten.

Antall lederkurs for målgruppen var 53 i 2020, mens det i 2021 ble gjennomført 51 lederkurs, som er gledelig med tanke på at det også i 2021 var mye som ikke kunne gjennomføres på grunn av korona.

Et nytt tall vi nå har tilgang til er antall unike deltakere i hver målgruppe. Det er ca. 3000 unike deltakere i alderen 13-18 år som rapporteres for 2021. Dette blir et tall det blir svært spennende å følge de kommende år.

²¹ Tabellen er hentet fra årsrapport 2020.

²² Tabell 2021.

Antall «unike» deltakere i hver målgruppe			
	Antall deltakere 13-17	Antall deltakere over 17	Antall unike deltagere 18 +
Oslo bispedømme	2993	15	514

I dette andre koronaåret har mye kontinuerlig arbeid vært helt eller delvis avlyst. Ungdommene oppgir vanligvis at menighetens ungdomsarbeid er et sted der de kan slappe av, og kutte ut de daglige prestasjonskravene. Vi vet at mange av dem som deltar i kirkens ungdomsarbeid, ikke har mange andre fritidsarenaer, og for dem har det tilbudet vært savnet også.

I de fleste menighetene er det kontinuerlige ungdomsarbeidet den viktigste arenaen for relasjonsbygging og rekruttering, for de ansatte og frivillige ledere.

Prostenes årsrapporter bekrefter at ledertrening etter konfirmasjonstiden, er en bærebjelke i ungdomsarbeidet. Pandemiens avlysninger har svekket rekrutteringen. Den konstituerte prosten i Asker forteller at de fleste soknene melder om størst utfordringer nettopp knyttet til ungdomsarbeid og ungdomsledere. «Når aktiviteter står på vent, eller i all hovedsak er digitale (og stort sett mindre morsomme), er det vanskelig å rekruttere til lederkurs. Her er det mange som bekymrer seg for fremtiden, med tanke på ungdomsarbeidet og tilgangen på ungdomsledere», skriver hun.

Prosten i Nordre Aker skriver at menighetene har vært gode på å få i gang barne- og ungdomsarbeid på kort varsel, når det har vært mulig, men «det er fare for at vi har mistet en del aktiviteter og dermed barn og ungdom gjennom pandemien. Mye må startes opp på nytt.»

Menighetene har uomtvistelig vært kreative, og funnet alternativ til ordinære samlinger. Fra vår til tidlig høst, kunne man samles ute. Prosten i Søndre Aker skriver at «noen har klart å holde en viss kontakt gjennom digitalt arbeid eller aktiviteter ute». Noen sokn meldte at oppstart gikk «OK», og at «flokkene» kom tilbake, mens andre erfarte at de hadde mistet noen. «Det handler om at ledertrening ikke er gjennomført. Ledertrening bygger nettverk og relasjoner», melder prosten i Søndre Aker.

Prosten i Vestre Aker skriver at det har vært vanskelig å holde oversikten under pandemien, men at «kreative og dyktige menigheter ... har funnet gode alternativ til ordinære samlinger. Det har vært pilegrimsvandring og 'bo-hjemme-leirer' med god oppslutning. Mange har kjøpt nye bålpanner.»

De kristne barne- og ungdomsorganisasjonene er viktige samarbeidspartnere i menighetenes arbeid for barn og unge. Oslo bispedømme har ikke fått gjennomført Nettverkssamling for de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene verken i 2020 eller 2021, som er utsatt til høsten 2022.

Oversikten for 2021 for Unge Voksne (18-30 år) viser disse tilbudene:

	Kontinuerlige tilbud for 18-30 år				Antall enkelttilbud for 18-30 år				Antall Lederkurs for 18-30 år			
	2021	2020	2019	Endring	2021	2020	2019	Endring	2021	2020	2019	Endring
Oslo	28	40	69	-30%	54	51	27	6%	5	7	17	-29 %
Dnk	385	270	301	43%	187	148	195	26%	81	80	102	1%

For 2020 rapporterte menigheten i SSB at det var 91 tiltak for denne gruppen, samt 7 lederkurs. I 2021 er det totalt 72 tiltak, samt 5 lederkurs. Antall lederkurs for denne målgruppen har vært kunstig høyt i flere år, da mange menigheter har rapportert kursdeltakere inn i dette tallet som egentlig er de 18-åringene som går på lederkurs for de mellom 16 og 18 år. Et tall på 5 lederkurs for målgruppen 18 til 30 år stemmer nok rimelig bra.

Om kirkens arbeid blant unge voksne, henvises det også til kapitlene om samtaletilbudet Ventil, (III B4.1.4), studentprestetjenesten (III B4.1.5) og tilbudet Mer i Ila (III B5.4.4).

La det også være nevnt her, en viktig kommentar fra Forsvarets tros- og livssynskorps (III B1.9), om at feltpresttjenesten trygt «kan ... regnes som et av kirkens største arbeid for unge voksne».

B5.4.2 Diakonal satsing blant unge

Det er opprettet tre diakonale prosjektstillinger, der to er tilknyttet ungdom ved Kaffebønnen på Skøyen og en ungdomsdiakon er ansatt i Hurum. I tillegg har bispedømmet støttet Forandringshuset i Ellingsrud, som har satsset på ungdom. Tidligere migrantdiakon, nå diakon med et krysskulturelt fokus i HFS sokn i Groruddalen, vil bruke arbeidstid på ungdomsklubben i Fossum, som samler over 100 ungdom hver uke.

Oslo kommune bevilget tre millioner kroner for 2019 til diakonal satsing – med vekt på Groruddalen. Dette resulterte i *Prosjekt 13-20 Grorud*, etter modell fra Bærum. Støtten ble ikke opprettholdt etter den første treårsperioden, men Kirkelig fellesråd i Oslo har garantert for en av stillingene. Oslo bispedømme bidrar til å opprettholde den andre stillingen ut 2022. Stillingene er ikke blitt tilknyttet Forandringshuset i Ellingsrud, som først planlagt. Rådgiver trosopplæring og ungdom fra bispedømmekontoret sitter i styringsgruppen til Forandringshuset.

Bærum fortsetter å ha fire ansatte i 13-20, og har lenge ønsket en nasjonal koordinator. Det er stor etterspørselen etter informasjon og veiledning ved oppstart av nye 13-20 prosjekter. Ressursene, som i stor grad er betalt av Bærum kommune, strekker ikke til.

Ensomhet og psykisk uhelse

De fleste proster oppgir ensomhet som en stor diakonal utforing, noe som ser ut til å ha økt under pandemien. Studenter, med mye digital undervisning og eldre frivillige, har mistet sine møtepunkter og fellesskap.

Mental uhelse og psykiske lidelser øker. I flere prostier beskrives en gruppe mennesker som ikke får tilstrekkelig helsehjelp, og som har behov langt utover menighetens eksisterende aktiviteter med måltidsfellesskap, gudstjenester og andre aktiviteter. Kirkene kan synes å virke som en slags *førstelinjetjeneste* for mange mennesker. Diakoner i Groruddalen og Nordre Aker har vært særlig opptatt av psykisk helse, og ønsket å øke sin kompetanse. I april dro 8 diakoner til Modum Bad til et fagkurs, *Sjelesorg i møte med mennesker med psykiske lidelser*. Kurset ble opplevd som nyttig og relevant. Diakonene har i etterkant av kurset delt kunnskap og erfaring på en fagdag for diakoner. Fagdagen for diakoner hadde selvivaretagelse som tema, der psykolog Gry Stålsett også underviste.

Diakoner og prost i Nordre Aker prosti stiller spørsmål om kirkene kan være med å synliggjøre behov hos en gruppe mennesker som er psykisk syke ved å skape en hvileplass med sosial støtte og samtaler.

Samtaler

Det har også i 2021 vært stor etterspørsel etter samtaler. Mange har savnet sine kjente fellesskap i perioder med nedstenging. Statistikken for 2020 viste 9 451 samtaler, som var opp fra 5 258 i 2019. De tilsvarende tallene for 2021 er 8 702. Statistikken gjelder kun samtaler med voksne, utført av vigslede kirkelige ansatte. Sjelesorg med ungdom er følgelig ikke registrert – heller ikke de som er utført av kateketer, diakoner eller trosopplærere som ikke er vigslet. Dette skaper store mørketall. Det er også kommet tilbakemeldinger på at telefonsamtaler/samtaler på Teams er ikke regnet med.

Fellesrådet i Bærum har i samfinansiering med kommunen tilsatt to sykehjemsdiakoner/prest som ekstra ressurs, i tillegg til lokalmenighetenes prester og diakoner, i betjening av sykehjemmene. Hjemmesidene²³ beskriver mange samtaler med både pasienter, pårørende og ansatte i tillegg til kurs, grupper og undervisning.

Mange av aktivitetene i kirkene retter seg mot barn og unges behov for tilhørighet. Det tilbys møter med trygge voksne, fellesskap og aktiviteter, som er et bidrag for barn og unges psykiske helse. Barn og unges behov for samtale med trygge voksne og kirkens bidrag inn i dette, er kun rapportert som antall tilstedeværende på aktiviteter. Som kirke bør vi i større grad synliggjøre og dokumentere samtaler unge mennesker, i tillegg til antall deltakere på aktiviteter.

Krysskulturelt samfunn

Mange barn og unge har ikke redskaper til å håndtere sin krysskulturelle hverdag og føler seg dratt mellom sine foreldres kultur i hjemmet, den kulturelle virkeligheten på skolen og den stor-norske kulturen. Mangel på felles språk være med på å forsterke utenforskapet som er en stor utfordring for unge og unge voksne. For å favne den kulturelle rikdommen, og samtidig møte de krysskulturelle utfordringene har ulike menigheter og prostier vektlagt viktige tiltak som de også i 2021, delvis har måtte stenge ned. Eksempler på tiltak:

Språkopplæring utgjør en viktig og stor samfunnsoppgave. Grorud menighet har nådd mange gjennom et nytt opplæringstilbud: Leap Learning/språkopplæring i 2021.

13-20 Grorud har fått midler fra bispedømmet til å oversette informasjonsmateriell til fire ulike språk om tilbudet til ungdom i Groruddalen. Målgruppen er ungdommenes foreldre.

Flexidkurs gjennomføres for krysskulturell ungdom og deres foreldre i en samhandling mellom kirke, skole og barnevern. Fire kirkelige ansatte er nå sertifiserte kursledere, mens fire nye kursholdere med ulik bakgrunn er under utdanning. Se flexid.no.

Rasisme og mikroagresjon. Ansatte og frivillige rapporterer om rasisme og mikroagresjon også i våre fellesskap og staber. Arbeidsgiver har et ansvar for en trygg arbeidshverdag. Rasisme og diskriminering må også bearbeides systematisk også i bispedømme og sentralt.

Barnefattigdom

Fattigdom blant barn som vokser opp i lavinntektsfamilier opptar flere av soknene i bispedømmet. I Fossum kirke har man i flere år invitert barn og unge til middag og leksehjelp en dag i uken. Dit er det kommet 120 barn hver onsdag. I stengte perioder ble det delt ut matpakker utenfor kirken. Barn sto i kø for å få utdelt sin matpakke.

²³ <https://gjennomalt.no/>

Køen ved fattighuset overfor Grønland kirke har økt under pandemien. Kirkens dør har som regel vært åpen, for å bidra med varme og tak over hodet – også i perioder med nedstengning. Det er et nært samarbeid med bydel og andre aktører om fattigdom, som er noe det vil arbeides videre med.

Hovinbyen

Hvordan kan kirken i Oslo nå ut i utbyggingsområdene i Hovinbyen med tilbud om tjenester knyttet til tro og livssyn, og bidra til en positiv utvikling av området? Hvordan skape møtesteder for forskjellige aldersgrupper med rom for sosialt liv, samtaler og eksistensielle spørsmål? Området berører geografisk tre prostier, Nordre Aker, Groruddalen og Domprostiet, og det er etablert et samarbeidsråd for alle soknene i området. Det er også avsatt ressurser gjennom en prestestilling og deler av to diakonstillinger tilknyttet Hovinbyen.

Pådriv og ungdomscrewet har skapt samarbeid rundt unges plass i bydelen. En av diakonene har hatt en særlig aktiv rolle i dette arbeidet i 2021 som vil fortsette i 2022.

Vurderinger og oppfølging

Diakonale utfordringer må ta utgangspunkt i lokalmiljøet og den kontekst soknet er en del av. Å være en diakonal kirke involverer alle kirkelige ansatte. Både menighetsprester, kantorer, kateketer og trosopplærere skaper fellesskap, dialog og motvirker utenforskap. De diakonale utfordringene, den diakonale satsingen og menighetenes forkynnelse og prioritering må ses i sammenheng. Erfaring viser at samarbeid og god kontakt med bydel og kommune, ikke minst på det diakonale feltet, vil bidra til at kirken oppleves mer relevant i den konteksten hun er en del av.

Fellesråd, bispedømmeråd og menighetsråd fortsetter en samhandling rundt både diakonstillinger og felles diakonal satsing.

B5.4.3 Ungdomstinget

Ungdomstinget (UT) er blitt en viktig del av ungdomsdemokratiet i Oslo bispedømmet og i kirken. I 2021 måtte UT utsettes to ganger, først fra februar til mai, og deretter til august.

Det var gledelig at det ble mulig å gjennomføre en samling på Thon Hotell Opera i Oslo sentrum 27.-29. august med 24 delegater, samt frivillige og stab, til tross for ulike forfall som skyldtes koronaen.

Det var tre hovedsaker oppe til behandling:

- Influenserteologi
- Klimaet kan ikke vente, hvordan kan kirken det?
- Hva andre vil, eller hvem jeg er? Om forventninger og identitet

Maria Saxegaard og Christine Josephine Andreassen hadde inspirasjonsopplegget på lørdagen. Tema var *Helt Ærlig* og spilte rett inn i til saken om *Influenserteologi*.

Det ble valgt inn tre faste medlemmer frem til februar 2024 og to varamedlemmer frem til februar 2023.

Det arbeides stadig med å engasjere ungdommer og ledere til å delta på Ungdomstinget, slik at ungdom får anledning til å se betydningen av å ta ansvar og påvirke utviklingen i den kirken de er en del av. Oslo bispedømmekontor ferdigutviklet i 2021 et opplegg sammen med Det teologiske fakultet (TF) som vi sammen fikk støtte til på rekrutteringsmidlene fra Kirkerådet i 2019. Dette forsøkte vi

«rulle ut» våren 2021, men nye smitteverntiltak satte en stopper. Planen er å rulle det ut i 2022 med tanke på UT i april, og så en større runde til høsten som promotering til 2023.

To representanter fra Døvekirken medvirket på Ungdomstinget i august, etter flere år uten representasjon. I årsrapporten fremhever Døve kirkeråd dette som en motivasjon til å styrke ungdomsdemokratiet i kirken.

B5.4.4 MER i Ila

2021 ble nok et annerledesår preget av pandemi og en etterlengtet oppussing i Ila kirke. Vi startet året med digitale gudstjenester og åpen kirke, og slik fortsatte det gjennom nesten hele vårsemesteret. I 2021 har vi igjen produsert mye digitalt materiale takket være våre dyktige frivillige.

Staben er uforandret siden 2020 og består av:

- Eirik Pedersen-Mong (prest i MER 90% stilling, skoleprest Rønningen 20%)
- Runar Netland (musikalsk leder, 50% stilling)
- Silje Mathea Kleftås Nygård (daglig leder, 50% stilling)

Vi avsluttet 2020 i håp om at vi skulle gå inn i det nye året med færre smittevernstiltak og mindre smitte i samfunnet. Dessverre startet året med de strengeste tiltakene Oslo hadde hatt siden mars 2020, så aktiviteten ble igjen flyttet over til det digitale. Fra å ha vært mye til stede på sosiale medier med både sosialkvelder, kirkekaffe og lunsj digitalt, merket vi nå en endring hos våre unge voksne. Det å skulle være sosial på digitale flater var ikke lenger interessant, og vi opplevde en stor grad av tretthet når det kom til det digitale. Hvis ting var digitalt, møtte man ikke opp.

Gudstjeneste og korte salmer slo godt an, det kunne man se når og hvor som helst. Vi fortsatte da med å lage digitale gudstjenester, så lenge vi ikke kunne samles fysisk.

Når våren kom, åpnet samfunnet opp og med det kom mye engasjement tilbake. «Grønn gruppe» ble etablert og hadde som mål å plante ulike spiselige planter bak Ila kirke som kunne brukes når det skulle lages mat.

I 2021 startet vi også arbeidet med å utvikle en ny logo for MER. Denne prosessen ble ledet av en gruppe frivillige, i samarbeid med styret i «Unge voksne i Ila». Det har vært viktig at prosessen har vært styrt av de unge voksne selv, og at man har hatt mulighet til å påvirke og medvirke hvis man har ønsket dette.

Under høsten 2021 har det vært valgwake og noen få sosiale samlinger, i tillegg til en overnattingstur til Lysern leirsted arrangert av de unge voksne selv. En del av det sosiale har forsvunnet i mangel av en kirke å være i. Det å ha vært rotløs og uten et fast lokale har ikke vært ideelt for det fellesskapet MER er for mange unge voksne.

B6 Bemanning – presteskap og administrasjon:

«Videreutvikle kirken som en demokratisk og velfungerende organisasjon...»

B6.1 Demokratisk og velfungerende organisasjon

Bispedømmerådets oppgaver er å ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Det skal i denne sammenheng fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet, jf. Kirkeordning for Den norske kirke § 26.

Mye av oppmerksomheten i 2021 har ligget på å bidra å legge til rette for en god og demokratisk høringsprosess blant menighetene i Oslo bispedømme, knyttet til Müller-Nilssen-utvalgets utredning av prostirådsmodellen som en av flere mulige modeller for fremtidig kirkelig organisering. Høringsfristen for kirkelige høringsinstanser var 1. desember 2021.

Det har vært viktig for bispedømmerådet som organ for bispedømmet å være en lyttende pådriver i gjennomføringen av flere møter og aktiviteter ute blant menighetene i samarbeid med fellesrådene, med høringen og modellalternativer for fremtiden som tema. Dette har også vært et verdifullt grunnlag for arbeidet med Oslo bispedømmeråds eget hørings svar og som grunnlag for videre arbeid med organiseringssaken. Arbeidet omtales nærmere i det følgende.

B6.2 Ny kirkelig organisering

Kirkerådet etablerte i oktober 2019 et prosjekt for arbeidet med kirkelig organisering. Et utvalg, ledet av Morten Müller-Nilssen, leverte 31. mars 2021 sin rapport «Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering». Utvalget pekte på ulike alternativer og anbefalinger, og Kirkerådet vedtok i juni 2021 å sende rapporten ut på bred høring.

I juni sonderte Oslo bispedømmeråd (OBDR) om det var interesse for en samordnet prosess i Oslo bispedømme, der Oslo biskop, OBDR og fellesrådene *i fellesskap informerte menighetsrådene* om rapporten. Tanken var at dette kunne følges opp med samtale- og diskusjonsmøter i prostiene tidlig på høsten. I sonderingen ble det klargjort at fellesrådene så det som mest tjenlig at de selv arrangerte informasjons- og samtalemøter, i sine respektive områder. Fellesrådene ønsket samtidig at Oslo biskop og OBDR, ved rådets leder og stiftsdirektør, skulle delta på disse møtene. Resultatet ble at Oslo biskop, leder av OBDR og stiftsdirektøren deltok på slike møter – som ble arrangert av fellesrådene – der også andre deltok, som KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter.

Det viste seg nødvendig også å invitere alle sokneprestene i bispedømmet til Oslo bispegård, for å gi dem en mulighet til å stille spørsmål om saken og skape en arena for meningsutveksling med kolleger, Oslo biskop og administrasjonen i OBDR.

Administrasjonen fulgte prosessen tett gjennom året, etter at rapporten var lansert. Det var et omfattende tekstmateriale i rapporten og dens syv vedlegg. I tillegg kom høringer, mediedebatter

(særlig i avisen Vårt Land), omtaler i teologiske tidsskrifter og kommunale høringsvar, samt et grundig arbeid med å utarbeide forslag til bispedømmerådets eget høringsvar.

Arbeidet med høringsvar ble dessuten høyt prioritert lokalt i Oslo bispedømme. Etter høringsfristens utløp 1. desember viste det seg at 90 prosent av menighetsrådene som er 53 av 59, hadde brukt tid og energi på å drøfte kirkelig organisering og utarbeide egne høringsvar. Den høye svarprosenten vitner om et stort engasjement om hvordan kirken bør organiseres i fremtiden.

B6.3 Administrative kostnader

Den administrative bemanningen har vært stabil i 2021 på 16 årsverk, og personalkostnadene ligger litt over budsjett. Øvrige driftsutgifter er også litt over budsjett. Med økte inntekter er vi allikevel samlet i balanse med budsjett for administrasjonen.

III - C FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs medlemsland 17 bærekraftsmål og 169 delmål for en bærekraftig utvikling. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng, og innebærer at vi må tenke helhetlig når vi skal løse fremtidens utfordringer.

Norge har forpliktet seg på å arbeide for å nå målene, og det er tegn i tiden at de anvendes av stadig flere som en overordnet ramme for å evaluere og stille grunnleggende krav til egen virksomhet.

Som kirke erfarer vi et ideologisk slektskap til disse idealene. Gjennom bærekraftsmålene, utfordres vi på hvordan all vår aktivitet påvirker mennesker og natur.

Vi innrømmer at vi står helt i startgropen når vi forholder oss til dem, men noe kan vi peke på: Vi har begynt arbeidet med vår egen reisepolicy og implementering av anbefalinger for bærekraftig arbeidsgiverpolitikk. Ressursgruppe for grønn kirke i Oslo bispedømme løftet i 2021 frem bærekraftsmålene og Bærekraftsboka overfor menighetene på de årlige grønne prostisamlingene.

I vårt bispedømme er Asker kommune en foregangsvirksomhet. De folkevalgte besluttet i 2016 at nye Asker kommune – av Asker, Røyken og Hurum – skulle bygges på FNs bærekraftsmål. 1.1.2020 skjedde sammenslåingen, og målene følger i dag alle strategiske planer, som del av det ordinære måle- og styringssystemet i kommunen og i budsjettarbeidet. Ingen tildeles kommunale midler uten å koble dem til et bærekraftsmål, og all rapportering må vise til dem. På den måten involveres også kirken, der Asker kirkelige fellesråd er en betydelig mottaker av kommunale midler.

I kirken er vi i starten av et viktig utviklingsarbeid som diakonirådgiverne har igangsatt sammen med biskop emeritus Atle Sommerfelt. Kirkens arbeid blir sett i lys av en utvidet forståelse av bærekraftsmålene, og rapportering skal skje nettopp ut fra det. Gudstjenester, fellesskapsarbeid, religionsdialog og ungdomsarbeid synliggjøres gjennom et verktøy som er kjent for bydeler og kommuner, nemlig bærekraftsmålene. Som kirke ser vi for eksempel at mye av vårt arbeid fremmer

god helse og livskvalitet (bærekraftsmål nr. 3), skaper mindre ulikhet (nr. 10), eller arbeider for likestilling mellom kjønnene (nr. 5)

I tråd med Kirkerådets mal for årsrapporteringen, løftes avsnittet om FNs bærekraftsmål opp som et hovedavsnitt. I løpet av 2022 vil Oslo bispedømme bli Miljøfyrtårnsertifisert og styrke arbeidet med å se virksomheten og øvrige aktiviteter opp mot bærekraftsmålene.

La oss nevne noen eksempler, som tydeliggjør at kirken allerede kjenner seg hjemme i de spørsmålene som reises gjennom FNs utfordringer.

- Ulven nærmiljøhage vokste bokstavelig talt frem i 2021 ved Østre Aker kirke. I samarbeid med Pådriv og lokale ildsjeler, har Østre Aker og Haugerud sokn sammen med prosten engasjert en prosjektleder som har etablert hagen med frukttrær, bærbusker, rosebusker, grønnsaker og blomster, alt med økologisk og klimavennlig dyrking. I samarbeid med to bydeler har 60 ungdommer hatt sommerjobb i hagen, og det er lagt stor vekt på å skape en sosial og trygg møteplass. Den flerkulturelle gjengen bidro aktivt, og etablerte «fredagsvaffel» som et tilbud til nærmiljøet i menighetshuset. Det satses på å utvikle nærmiljøhagen videre også ved å knytte religionsdialog til prosjektet.
- I Nordre Aker prosti er de fleste av menighetene engasjert i dyrkingsaktiviteter ved kirkene, og dette engasjerer nye frivillige, samtidig som noe av det som høstes, kan brukes i menighetens aktiviteter.
- Bærekraftsmålene står sentralt også i oppbyggingen av ny profil for Trefoldighetskirken, og gjenspeiles i mange av kveldsmessene der.
- I Bærum prosti brukes ukentlige prekensamtaler til også å finne tilknytning til bærekraftsmålene, og flere steder tas målene inn i konfirmantundervisningen.
- Da biskopen var på visitas i Østenstad i Asker prosti i mai 2021, var oppmerksomheten om det grønne nærmiljøet ved kirken begrunnet ikke bare i å tilrettelegge for en vakker gravplass, men også i klima- og miljøspørsmål.

Vurderinger og oppfølging

Mens noen prostier melder om aktivt arbeid med bærekraftsmålene også under pandemien, viser andre til at menighetene som normalt har en sterk klimabevissthet, ikke har maktet å gi dette fokus det siste året. I tiden fremover blir det viktig å forankre at bærekraftsmål og klimaspørsmål er et ansvar for stab, menighetsråd og hele menigheten, og at ansvaret ikke bare kan legges til diakon.

Prosten i Groruddalen utfordrer arbeidet med «grønn teologi»: «Skal vi som trossamfunn snakke sant om livet, må vi også tørre å snakke sant om klima og miljøspørsmål. I vår tro og forvaltning av evangeliet har vi en forpliktelse til å formidle Guds kjærlighet til menneskene gjennom skaperverket. Vi har en tradisjon og et tekstmateriale vi som trossamfunn ikke har utforsket nok eller benyttet oss nok av. En grønn teologi burde vært en selvfølge i kirken vår.» Prosten lanserer ideen om en klimakatedral, en kirke hvor klimaforskning og teologi kunne ses sammen. Foreløpig står dette som en utfordring med tanke på framtidige eventuelle prioriteringer.

«Klimakatedralen bør være Østre Aker kirke som troner på høyden, men inneklemt mellom de store transportårene inn og ut av hovedstaden, nesten som i en protest. En klimakatedral ville være å ta barnas liv på alvor, den generasjonen som skal overta sine foreldres vanskjøtsel av jordas ressurser», foreslår prosten i Groruddalen.

III - D Biskopens virksomhet

Også i 2021 ble biskopens virksomhet preget av pandemien med mye hjemmekontor. Kontakt og møter på digitale flater preget mer eller mindre hele året. Det førte blant annet til at biskopens tradisjonelle nyttårsmottakelse i Bispegården for alle ansatte i kirken i Oslo ble holdt som en digital hilsen, og noen av tilsynssamlingene ble gjennomført digitalt.

Samarbeid med stiftsdirektøren er viktig for biskopens virksomhet. 1. mars avsluttet Elise Sandnes sin mangeårige tjeneste som stiftsdirektør. Stiftsdirektør Jorunn Kraft Vistnes i Stavanger bispedømme ledet prosessen med å finne etterfølger. 15 personer søkte stillingen. Bispedømmerådet tilsatte Ole Edvard Wold-Reitan som tiltrådte 1. april.

Flere årlige arrangement måtte avlyses, som MisjonsUKA i februar og Biskopens fagdag i juni. På den samiske nasjonaldagen 6. februar skulle biskopen delta på en festgudstjeneste i Østerås kirke, men den ble avlyst, og biskopen bidro i stedet med en digital andakt.

Årets andre halvdel ga imidlertid flere muligheter til fysiske møter med de restriksjonene som til enhver tid var nødvendige. Det ble imidlertid en stor nedtur da pandemien igjen festet grepet i desember, og advents- og julefeiringen i kirkene sammen med resten av samfunnet, igjen ble rammet av strenge begrensninger.

Tilsynssamling for diakoner ble avholdt i bispegården 29. september og for alle kirkemusikerne 30. september på Askertun.

Bispemøtet i februar ble gjennomført digitalt, mens biskopene kunne gjennomføre en tur til grenseland i nord: Vardø, Vadsø, Kirkenes og Pasvik i overgangen august/september. Bispemøtet 18.-22. oktober kunne holdes som fysisk møte. Det var også mulig å delta på KAs kirkelederkonferanse 1.-3. november og Kirkemøtet 11.-16. november. Veien til prestatjeneste (VTP) og Veien til vigsletjeneste (VTVT) ble avholdt på Voksenkollen 21.-23. juni..

Tre søndager ble avsatt til ordinasjon/vigsling: 20. juni ble fire kandidater ordinert til prestatjeneste og 19. september ble to vigslet til diakontjeneste, en til katekettjeneste og fire ble ordinert til prestatjeneste.

Alle visitasene i 2020 måtte avlyses/utsettes på grunn av pandemien. I 2021 gjaldt det også planlagt visitas i Grefsen i mars. På tross av koronarestriksjoner og takket være grundig planlegging kunne biskopen gjennomføre visitas i Østenstad menighet i Asker prosti 4.-9. mai. Flere av programpostene som normalt hører til i en visitas, måtte utgå, men det var likevel lagt opp et rikt program, noe fysisk og noe digitalt.

Visitas i Grorud menighet i Groruddalen prosti 18.-22. oktober og i Bryn menighet i Bærum prosti 23.-28. november kunne imidlertid avholdes tilnærmet normalt. 7.-9. september visiterte biskopen hæren i Troms. 17.-19. november hadde biskopen en tilsynssamling med prestene i Forsvarets tros- og livssynskorps og deltok på årskonferansen i Brumunddal.

Biskopen ledet og holdt preken i to direktesendte begravelsesseremonier som begge var på Statens bekostning. 6. desember: Kim Friele fra Oslo domkirke og 21. desember: Kåre Willoch fra Ullern kirke.

I tråd med kirkens mål om å øke antall døpte, var biskopen med på «Drop-in-dåp» i Oslo domkirke 23. oktober.

Senhøstes tok biskopen initiativ til innkjøp av nordsamisk bibel og salmebok til alle kirkene i bispedømmet. Hun oppfordret også til bruk av samisk i gudstjenestene, bl.a. ved avslutningsvelsignelsen.

Biskopen har flere verv, blant annet er hun styreleder i Kirkelig dialogsentral Oslo og medlem av styret for Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival.

Arrangementer og markeringer

I løpet av året har biskopen bidradd på en rekke gudstjenester og arrangementer samt deltatt i flere medieoppslag på ulike plattformer og kanaler.

Biskopen holdt appell på en markering av sekstiårsdagen for Ingrid Bjerkås' ordinasjon den 19. mars ved Haslum kirke. Hun prekte i en jubileumsgudstjeneste i anledning Jar kirkes 60-årsmarkering 24. oktober, og på 50-års jubileum for Sinsen kirke Allehelgensdag.

Biskopen deltok i samtaler om bibelske motiv i forfatterskap på Norsk Litteraturfestival på Lillehammer 27.-30. mai. I Lillehammer kirke intervjuet hun forfatter Lars Mytting om både kirkens materielle og immaterielle kulturarv. Med Olaug Nilsen ble det samtalt om Bibel og tro og Tom Egil Hverven intervjuet biskop og Ingrid Storholmen om misjon og misjonærer.

I 2021 var det ti år siden terroraksjonen i Regjeringskvartalet og på Utøya. Biskopen deltok på omvisning på Utøya 18. juni og bidrog og holdt preken på gudstjenesten i Oslo domkirke 22. juli. Den ble overført direkte på TV.

Hun var gjestende biskop på Olavsfestdagene i Trondheim 28. juli – 1. august, der hun bl.a. var predikant på Vaka og deltok i panelsamtaler. 17. september deltok hun på Oslo kulturnatt sammen med Elias Akselsen og Stian Carstensen.

Målpris og bøker

4. februar fikk biskopen overrakt Målprisen 2020.

Oslo biskop forfattet i 2021 to bøker bidro til en samtalebok.:

«Store spørsmål, korte svar» (Vårt Land forlag) er en bok først og fremst for ungdom. Den tar opp ulike spørsmål og svar som biskopen har samlet etter besøk på skoler og i ulike kirkelige sammenhenger.

«Bibelen på 200 sider. Frå dei første sju dagane til verdas ende» ble utgitt på Kagge Forlag og er innlest som lydbok og kjøpt opp av Bokklubben.

«Eg hadde ikkje orka Gud utan Jesus» (Det norske samlaget) er en samtalebok der forfatter Sigrí Sandberg intervjuer biskopen.

De to siste er innkjøpt av Norsk kulturråd og distribuert til landets bibliotek.

IV Styring og kontroll i virksomheten

IV - A HMS og arbeidsmiljø

Sykefravær har gått ned fra 5,4 % i 2020 til 4,65 % i 2021. Nedgangen er positiv tatt i betraktning risikoen for høyt sykefravær under koronapandemien. Det vurderes ikke at det er grunn til særskilte tiltak knyttet til sykefraværet, som er innenfor et historisk normalnivå.

Sykefravær	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt	5,3 %	4,5 %	4,27 %	6,2 %	5,4 %	4,65

Medarbeiderundersøkelse

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse i regi av Kirkerådet på nasjonalt plan. Totaltallene viser gode skår. Som forventet er det imidlertid relativt lave skår på fysisk arbeidsmiljø. Det er fortsatt krevende fysiske arbeidsmiljø innen Kirkelige fellesråd i Oslo (KfiO), som har stort vedlikeholdsetterslep på kontor- og kirkebygg. I samarbeid med et konsulentfirma påbegynte KfiO høsten 2021 gjennomføring av vernerunder for å kartlegge behov og utfordringer i samtlige prosti.

Ved oppstart etter hovedferieperioden 2021 sendte administrasjonen i OBDR ut samtaleopplegg til stabene med formål om å styrke stabsfelleskap, sosialt samvær og utviklingsorientert perspektiv etter lang tid med koronarestriksjoner. Det ble avsatt en økonomisk ramme per prosti for å styrke gjennomføringen av opplegget.

Forebygge diskriminering

I 2020 har Oslo bispedømme deltatt i et pilotprosjekt initiert av Kirkerådet med formål om å øke kompetansen om LHBT+ i menighetene. Det er gjennomført prostivise kurs for ansatte.

Siktemålet med kursene har vært todelt: Å øke kompetansen kunnskapsmessig, sosialt og praktisk, hos ansatte i kirken og menighetene, og å øke tryggheten hos LHBT-personer i menighetene.

Oslo bispedømmeråd har vedtatt en mangfoldserklæring som inntas i stillingsutlysninger:

«Oslo bispedømme skal være en arbeidsplass med rom og respekt for mangfold, uavhengig av etnisitet, alder, kjønnsidentitet, funksjonsevne eller legning. Vi oppfordrer derfor alle kvalifiserte kandidater til å søke.»

Oslo bispedømme erfarer at prester, særlig i sammenheng med begravelser, kan være utsatt for klager som gjelder språk og språkforståelse. Oslo bispedømme er som arbeidsgiver oppmerksom på skillet mellom på den ene siden saklige henvendelser og på den annen side ansattes krav på vern mot diskriminering. En generell betraktning er at saker i skjæringsfeltet mellom behov for opplæring/veiledning og forholdet til ikke-diskriminering er krevende.

Det vil være et viktig fokusområde å bidra til utvikling av medarbeiderkultur som innbefatter språk og holdninger. Det vil kreve samtaler i stabene og prostiene som omfatter bredden av områder det kan oppleves diskriminering innenfor. Det krever tid.

Oslo bispedømme har i 2021 hatt samarbeid med NAV blant annet for å kunne tilby praksisplass i presteyrket og tilrettelegging for ansatte med synshemming.

Oslo bispedømme har høy bevissthet på å inkludere og på å unngå å diskriminere.

Varslingsrutiner

Etter oversikten for 2021 er det innmeldt totalt ni avvik/klager/intern varsling om kritikkverdige forhold i prostiene.

I 2021 ble det gjennomført HMS-revisjon i Oslo bispedømme fra Kirkerådet. Fra rapporten fra Kirkerådet heter det at hovedinntrykket er at HMS-arbeidet og internkontrollen er organisert i henhold til de bestemmelser som gjelder, og at det arbeides i henhold til lov og forskrift og de retningslinjer som er gitt fra Kirkerådet.

Høsten 2021 ble det gjennomført evaluering av rutiner for samarbeid om saker som gjelder avvik/klage/varsel mellom Oslo bispedømmeråd og Bærum kirkelige fellesråd. Evalueringen bekrefter at formelle rutiner foreligger. Det er ønske å tilgjengeliggjøre noe mer informasjon om hva arbeidstakere bør tenke på ved klage/varsel. Det er også ønskelig å lage en felles rutine på tvers av linjene for å styrke felles forståelse og partssamarbeidet mellom arbeidsgiver, tillitsvalgte og verneombud i saksoppfølging.

Tre verneombud som ikke tidligere hadde 40-timers HMS-kurs, fikk det i 2021.

IV - B Likestilling

Oslo bispedømme ligger stabilt på rundt 50 % kvinneandel i presteskapet. Det er også god representasjon av kvinner i ledende stillinger. Tabellen under viser at nivået de siste årene har vært i området 45-50 %. Tallene inkluderer ledere og det landsdekkende døveprostiet.

Andel kvinner i faste prestestillinger	
År	Kvinner
2016	47,0 %
2017	45,2 %
2018	45,4 %
2019	45,9 %
2020	49,6 %
2021	51,7 %

Blant biskop og proster har Oslo bispedømme 4 kvinner av totalt 9. Det gir en kvinneandel på 44,44% i denne utvalgskretsen i 2021.

Ved årets utgang var prosentfordelingen 53 % kvinner i administrasjonen ved bispedømmekontoret. Blant lederstillinger i administrasjonen var 2 av 3 kvinner.

KJØNNBALANSE, FORDELT PÅ STILLINGSGRUPPER I ADMINISTRASJONEN								
ÅR	Ledere		Rådgivere		Konsulenter		Totalt	
	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %
2016	4	75 %	15	53 %	1	100 %	20	65 %
2017	4	75 %	16	56 %	1	100 %	21	62 %
2018	4	75 %	15	50 %	1	100 %	22	59 %
2019	3	100 %	12	42 %	1	100 %	16	56 %
2020	3	100 %	12	42 %	1	100 %	16	56 %
2021	3	67 %	11	45 %	1	100 %	15	53 %

Tall per 31.12.2021

IV - C Mislighetsrisiko

Våre vurderinger av mislighetsrisiko er rettet inn mot 11 aktivitetsområder i vår virksomhet. I relasjon til områder som kontantkasser, kredittkort, reiser, finansforvaltning og eiendeler har vi lav eller ingen aktivitet.

Som arbeidsgiver for presteskapet er personalforvaltning kjernevirksomheten, og nærmere 94 % av prestebudsjettet er midler knyttet til personalkostnader. Lønnsområdet har i utgangspunktet størst iboende risiko for feil fordi registreringsmengde og detaljeringsgrad er stor.

Et område som bispedømmet har hatt fokus på i 2021 er HMS-målsettinger. Denne satsingen fortsetter i 2022. Et mislighetsområde som det er naturlig å fortsatt øke oppmerksomheten på, er rutiner for overholdelse av regler om personvern.

Vår samlede vurdering er at risikoen for misligheter med større konsekvenser er relativt lav. Men risikoen for feilføringer i relasjon til lønn mv. er fortsatt noe forhøyet grunnet at lønnsenhet er utskilt fra bispedømmenivået og lagt til nasjonalt nivå. Det gjenstår fortsatt optimalisering av effektiviseringsprosessen, og det erfares mye «plunder og heft» i bruk av fagsystemene med manglende integrering med hverandre. Det medfører mye manuelt arbeid som igjen øker faren for feilføringer i tillegg til feil bruk av tid og ressurser.

V Vurdering av fremtidsutsikter

I vurdering av framtidutsikter er vi også i år utfordret på «kirken post korona».

Pandemien lukket rommene våre og brøt opp fellesskapene vi kjente. De rammene vi hadde rundt oss ble endret, ikke bare de kirkelige rammene. Det er en utfordring å ta rommene tilbake. Dette er en realitet, samtidig som det under pandemien er utviklet nye og gode måter å være kirke på som må bevares. Det er ikke sikkert at alt skal tilbake til den gamle normalen. Dette er en viktig utfordring å identifisere og utvikle videre kirken i Oslo bispedømme. Det gjelder i gudstjenesteformer, diakoni, digitalisering og mer.

Pandemien har ført til mange slitne medarbeidere. Noen peker på at det har vært krevende å håndtere stadige endringer, restriksjoner og nedstengninger, og at vi ikke har kunnet være den åpne kirke vi ønsker å være, som krever riktige arbeidsmiljømessige grep. I tiden som kommer vil vi ha oppmerksomhet på dette og søke tiltak som kan bidra til at arbeidstakerne får ny energi og pågangsmot for videre arbeid.

Oslo bispedømme vil fortsette prosessen med å ta plassen som en selvstendig folkekirke i sivilsamfunnet. Fremtiden bor hos oss-nettverket skal videreutvikles. Det satses også på nye måter å være nærværende kirke i nye utbyggingsområder i Oslo by. Ressurser er allokert til slik tjeneste til fordel for tradisjonell menighetsprestetjeneste både i «Hovinbyen» og fra 2022 også i «Fjordbyen». Det utfordrer også å finne egnede rom for kirkelige tilstedeværelse og ritualer, herunder vurdere bruk av rom som imøtekommer det nye tros- og livssynsmangfoldet.

Den nye strategien for Den norske kirke 2022-29 er vedtatt. Oslo bispedømme vil i 2022 invitere bredt og forsøke å skape en god samtale i bispedømmet før strategiplan 2022-29 for Oslo bispedømme kan vedtas til høsten.

Det var i 2021 en bred høring om ny kirkelig organisering, og Oslo bispedømme vil aktivt bidra til at det blir en hensiktsmessig organisering av kirken i bispedømmet. Høringssvarene har vist at mange menigheter er opptatt av dette, og det vil være et viktig satsingsområde de neste årene å sikre en godt fungerende, hensiktsmessig organisering av kirken i Oslo bispedømme.

Oslo bispedømme har vedtatt å videreføre den gamle strategiplanen også ut 2022, med satsing særlig inn mot barn og unge, men også ivareta arbeid på innen kunst og kultur, digital kirke, kirkelig gravferd, åpne kirker, rekruttering, kirke i det flerkulturelle Norge og likestilling, inkludering og mangfold (LIM).

Den digitale kompetansen ble tvunget til å gjøre et solid løft med pandemien. Det er fortsatt mye å hente på å utnytte de muligheter som digitaliseringen og IT-verktøy kan gi oss. Det innebærer både digital kompetanseoppbygging for ansatte, så vel som å utnytte det strategisk. Det ble investert i utstyr for å styrke menighetenes digitale bruk. Det er fortsatt en utfordring å sikre bred opplæring, slik at det faktisk brukes.

Digital tilstedeværelse og digital kompetanse vil være et strategisk satsingsområde også de kommende årene.

Rekruttering til kirkelige stillinger er et område som krever oppmerksomhet og konkrete tiltak, som er tilstrekkelig brede. Det har vært snakket mye om rekruttering og rekrutteringskrise. Vi må konkretisere og sette i verk målbare tiltak. Barn og unge i menighetsarbeidet vil fortsatt være bærebjelke i rekruttering til kirkelige stillinger. Det ble senhøstes 2021 nedsatt en arbeidsgruppe som bl.a. skal se på måter å legge til rette for at studenter som er i kirkelig utdanningsløp kan få lønnede stillinger parallelt med studiene. Dette istedenfor å ta arbeid innen servicebransjen eller i detaljhandelen.

Det har vært gjort flere undersøkelser som peker på risiko for trakassering og diskriminering i kirken. Det gjelder både undersøkelse blant kvinnelige prester og LHBT+ samt egne erfaringer med arbeidstakere med annen etnisitet enn den «norske». Oslo bispedømme ønsker å se dette som en felles utfordring og det vil arbeides videre for utvikling av medarbeiderkultur, språklig bevissthet og holdningsskapende samtaler både i staver og menigheter. Dette krever tid for slike samtaler, og et område det er krevende å få raske resultater. Vi må lete etter nye verktøy og virkemidler for å lykkes med dette arbeidet.

Det vil satses videre på å synliggjøre hverdagskirken og de mange gode arrangementer og tiltak som skjer hele tiden. Et viktig moment i dette er å få frem bredden og det totale omfanget av kirkens gode arbeid.

VI Årsregnskap

Budsjettgruppe 1 driftsregnskapet

Oslo bispedømmeråd mottok i 2021 en samlet tildeling på kr 209 333 000 fra Kirkerådet. Driftstildelingen for 2021 var kr 154 571 000.

Det var budsjettet med å bruke kr 349 000 av tidligere års mindreforbruk. Regnskapet viser at kr 190 000 ble benyttet i 2021.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2021	31.12.2021	
Budsjettgruppe 1 - Driftsregnskapet			
Inntekter	-7 040	-5 492	1 548
Tilskudd/varekjøp	6 508	1 385	-5 123
Lønnskostnader	142 603	144 635	2 032
Andre driftskostn	12 690	14 392	1 702
Sum budsjettgruppe 1	154 761	154 920	159
Samlet tildeling budsjettgruppe 1		154 571	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 1			-349
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 1			-190

Budsjettgruppe 2 tilskudd

Oslo bispedømme ble i 2021 tildelt kr 54 762 000 til trosopplæring, diakoni, undervisning, kirkemusikk og midler fra Opplysningsvesenets fond.

Det ble utbetalt kr 34 174 000 i tilskudd til menigheter til trosopplæring og kr 18 453 000 til diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk. I tillegg ble det utbetalt kr 576 000 i OVF-midler og kr 2 229 000 til Domkirken.

Samlet er det utbetalt kr 670 000 mer i tilskudd enn tildelingen for 2021. Dette for å bruke noe av tidligere års mindreforbruk på tilskudd.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2021	31.12.2021	
Budsjettgruppe 2 og 3 - Tilskudd *			
Trosopplæring	34 174	33 696	-478
Diakoni	9 776	10 216	440
Undervisning	8 502	7 870	-632
Kirkemusikk	175	175	-
Domkirke (Oslo og Nidaros)	2 229	2 229	-
Annet (inkl OVF)	576	576	-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Sum budsjettgruppe 2 og 3	55 432	54 762	-670

Spesifisering av OVF-tilskuddet

Tildelingen på midler fra Opplysningsvesenets fond var i 2021 på kr 576 000.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2021		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491			-
Diakoni - 492			-
Barn og unge - 493			-
Gudstjenesteliv - 494			-
Kirkemusikk og kultur -495	126		-126
Samisk kirkeliv -496			-
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497	450		-450
Internasjonale og økumeniske organisasjoner -498			-
		576	576
Ovf total (for rapportering til Ovf)	576	576	-